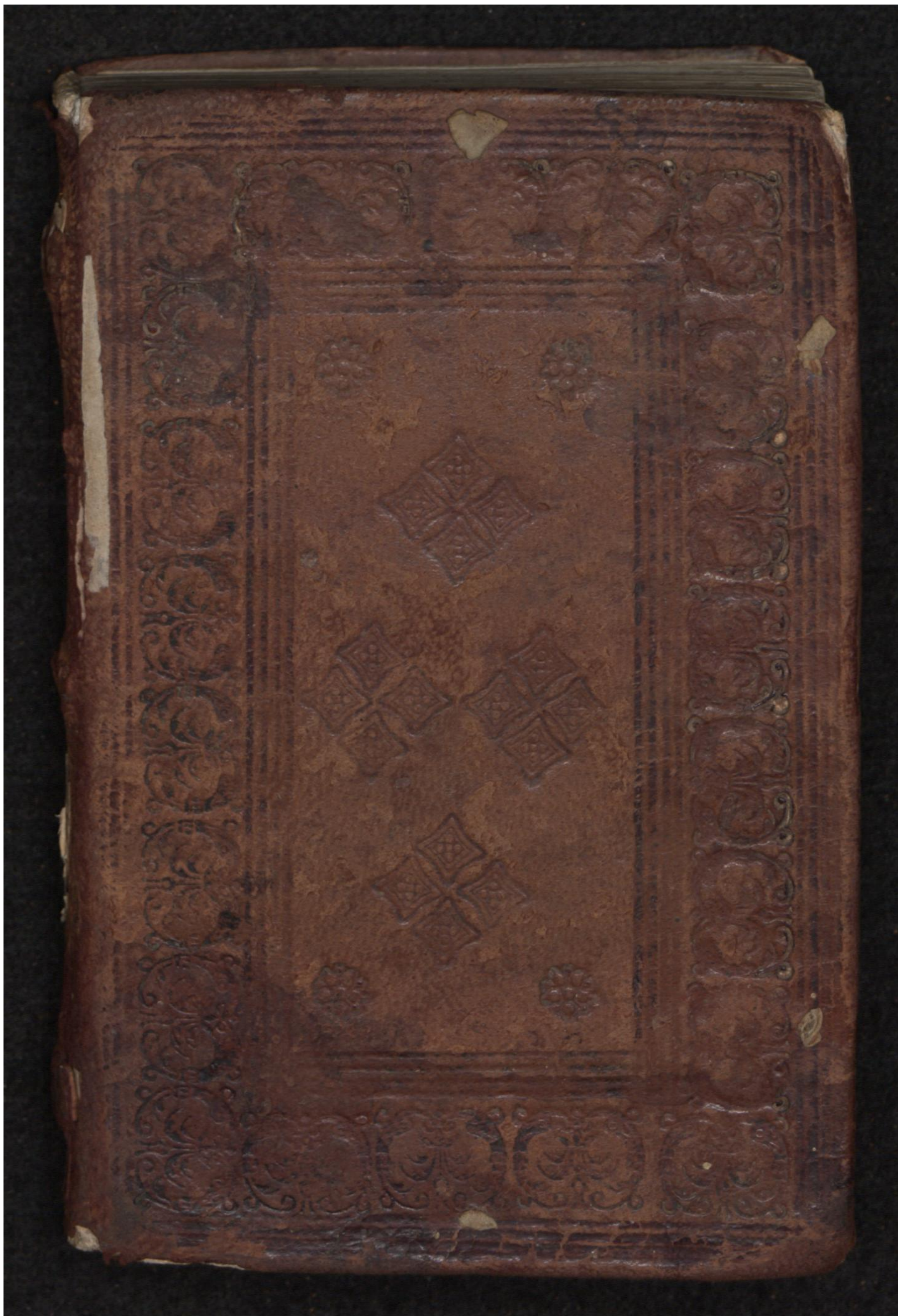
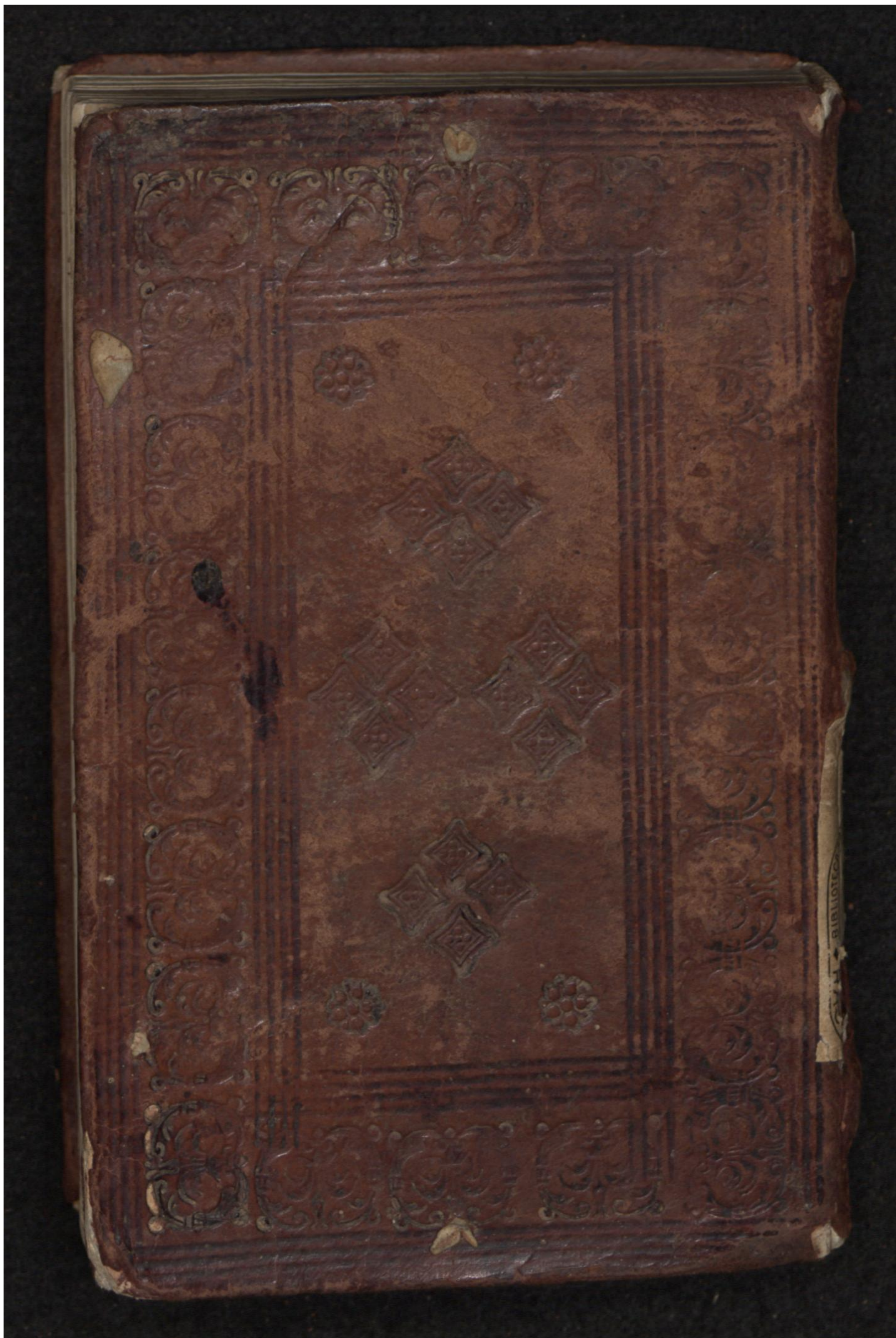
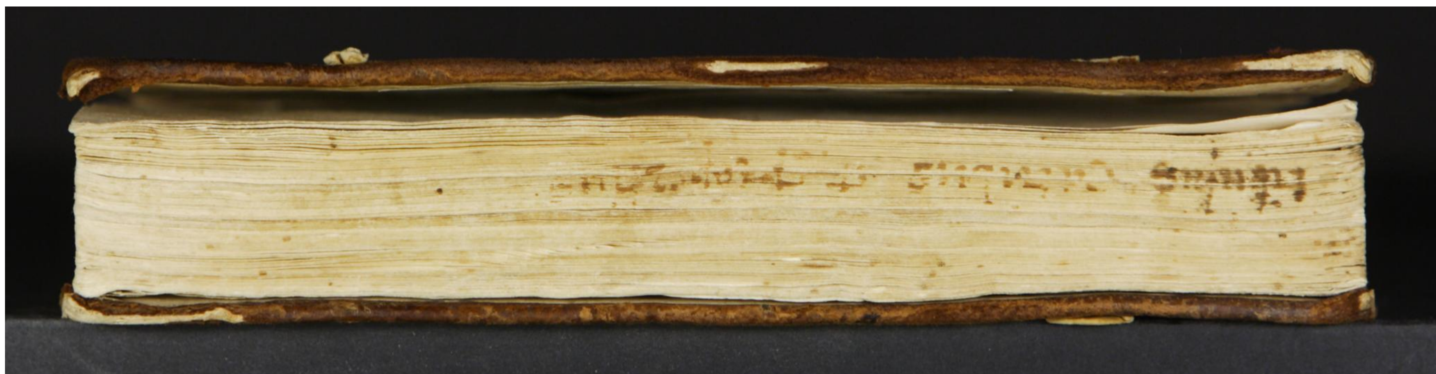

BIBLIOTECA NAZIONALE CE
ALDIN
II
Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.2.2.28

Ald. 2/2.

Cat Br.

Lyon 1502,

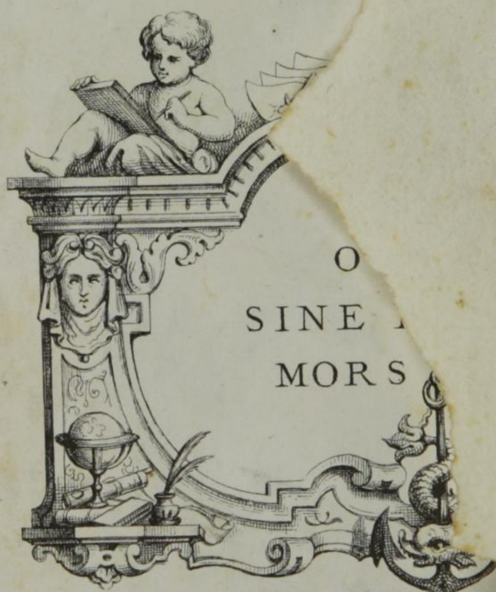
Contraf. d'

FIRENZE

Cat
Lyon
Contr

Ex Libris Joannis

CATVLLVS.

TIBVLLVS.

PROPETIVS

AL·MA·RO·MARINO SANNVTO PATRICIO VENETO BENE DICTI FILIO ·S·

V alerium Catullum Veronensem his diebus cura no
stra impressum eó libentius ad te legendū mittimus
Marine Sannute humaniss· quoniam in urbe ista do
ctorū uirorum parente, & altrice ingeniorum Vero
na, unde oriundus Catullus, quæsturam agis· Scimus
enim munus nostrum tibi gratiss· fore, tum ipso mu
nere, Quid enim gratius catulliano lepore? tū quia,
quoties post occupationes publicas relaxare animū
uoles percōmode & haberi in manibus et euolui ar
ctatus cura nostra Catullus poterit· Delectabit te p̄
terea, quod lōge alius, quā qui erat, uidebitur ob mul
tas emēdationes, et uersus, tū additos, tū in pristinū
locū restitutos· in qua re adiutus sum maxīe ab Hie
ronimo Auātio Veronensi hoīe doctiss· et summo in
genio, tibiq; deditissimo · Quare uel eó gratiorē ti
bi Catullū putamus futurū, quoniam Auātius tuus
Veronensis, uel noster potius illi' corrigendo, & in
pristinū candorem restituēdo, & olim per se diu, et
multo labore, & unà mecum inter imprimēdum ac
curatiss· incubuimus· Quæ tamen asterisco uidebis
notata, ea in fine operis Aliter, atq; aliter legi excu
denda curauimus, ut possit studioss· quisq; quod me
lius uisum fuerit, eligere pro arbitrio suo, Idem &
in Tibullo, & Proptio fecimus, quos ad tria millia
uoluminum, & plus eó hac minima forma excusos ī
manus tuas, & cæterorū, cōmode, assidueq; unà cum
Catullo & ire, & redire speramus· Vale·

VALERII CATVLLI VERONENSIS AD CORNELIVM NEPOTEM LIBELLVS.

V i dono lepidum nouum libellum,
A rida modo pumice expolitum
C orneli? tibi, nanque tu solebas
M eas esse aliquid putare nugas
I am tum, cum ausus es unus italorum
O mne æuum tribus explicare chartis,
D octis Iuppiter, & laboriosis.
Q uare habe tibi quicquid est libelli,
Q ualecunque quidem ora per uirorum
P lus uno maneat perenne seclo,

A d passerem Lesbiæ.

P asser delitiæ meæ puellæ,
Q ui cum ludere, quem in sinu tenere,
C ui primum digitum dare appetenti,
E t acreis solet incitare morsus
C um desiderio meo nitenti,
C arum nescio quid lubet iocari,
V t solatiolum sui doloris,
C redo, ut tum grauis acquiescat ardor,
S ecum ludere, sicut ipse, possem.
Et tristeis animi leuare curas
T am gratum mihi, quam ferunt puellæ
P ernici aureolum fuisse malum,

Quod zonam soluit diu ligatam.

D e passere mortuo Lesbiæ.

Lugete o ueneres, cupidinesq;,
Et quantum est hominum uenustiorum,
Passer mortuus est meæ puellæ,
Passer delitiæ meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellitus erat, suamq; norat
Ipsam tam bene, quam puella matrem,
Nec sese a gremio illius mouebat,
Sed circunsiliens modo huc, modo illuc,
Ad solam dominam usque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
Illuc, unde negant redire quenquam.
At uobis male sit malæ tenebræ
Horci, quæ omnia bella deuoratis,
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male, bellus ille passer,
Vestra nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

De phasello, quo in patriam
reuectus est.

Phasellus ille, quem uidetis hospites,
Ait fuisse nauium celerrimum,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequisse præterire, siue palmulis
Opus foret uolare, siue linteo.
Et hoc negat minacis adriatici
Negare littus, insulas ue cycladas,
Rhodum ue nobilem, horridamue Thraciam,

P ropontida, trucem ue ponticum sinum,
V bi iste post phasellus antea fuit
C omata silua. nam cythorio in iugo
L oquente sæpe sibilum edidit coma,
A mastri pontica, & cythore buxifer
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
A it phasellus, ultima ex origine
T uo stetisse dicit in cacumine,
T uo imbuisse palmulas in æquore,
E t inde tot per impotentia freta
H erum tulisse, leua, siue dextera
V ocaret aura, siue utcunque Iuppiter
S imul secundus incidisset in pedem,
N eque ulla uota littoralibus deis
S ibi esse facta, cum ueniret à mari
N ouissime hunc adusque limpidum lacum.
S ed hæc prius fuere, nunc recondita
S enet quiete, séque dedicat tibi
G emelle Castor, & gemelle Castoris.

A d Lesbiam.

V iuamus mea Lesbia, atque amemus,
R umoresq́; senum seueriorum
O mneis unius æstimemus assis.
S oles occidere, & redire possunt,
N obis, cum semel occidit breuis lux,
N ox est perpetua una dormienda.
D a mi basia mille, deinde centum,
D ein mille altera, dein secunda centum,
D ein usque altera mille, deinde centum,
D ein cum millia multa fecerimus,

Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut ne quis malus inuidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

Ad Flauium.

Flaui delitias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atque inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses,
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis, hoc pudet fateri,
Nam te non uiduas iacere noctes
Nequicquam tacitum cubile clamat,
Sertis & syrio flagrans oliuo,
Puluinusq; peræq; & hic, & illic
Attritus, tremuliq; quassa lecti
Argutatio, inambulatioq;,
Nam mi præualet ista nil tacere.
Cur non tam latera ex fututa pandas,
Ne tu quid facis ineptiarum?
Quare quicquid habes boni, maliqne,
Dic nobis, uolo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

Ad Lesbiam.

Quæris quot mihi basiationes
Tuæ Lesbia sint satis, superque?
Quam magnus numerus libyssæ arenæ
Laserpiciferis iacet cyrenis
Oraculum iouis inter æstuosi,
Et batti ueteris sacrum sepulchrum,
Aut quam sydera multa, cum tacet nox,
Furtiuos hominum uident amores

Tam te basia multa basiare
Vesano satis, & super Catullo est,
Quae nec pernumerare curiosi
Possint, nec mala fascinare lingua.

Ad seipsum.

Miser Catulle desinas ineptire,
Et quod uides periisse, perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
Cum uentitabas, quo puella ducebat,
Amata nobis, quantum amabitur nulla,
Ibi illa multa cum iocosa fiebant,
Quae tu uolebas, nec puella nolebat,
Fulsere uere candidi tibi soles,
Nunc iam illa non uult, tu quoq; haud potis. quare
Nec quae fugit sectare, nec miser uiue,
Sed obstinata mente perfer, obdura
Vale puella, iam Catullus obdurat,
Nec te requiret, nec rogabit inuitam
At tu dolebis, cum rogaberis nulla
Celesta te ne? quae tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis, cui labella mordebis?
At tu Catule destinatus obdura.

Ad Verannium.

Verranni omnibus e meis amicis
Antistas mihi millibus trecentis,
Venisti ne domum ad tuos penates?
Fratresq; unanimos, tuamq; matrem?
Venisti? o mihi nuncii beati,

V isam te incolumen, audiamq; hiberum
N arrantem loca, facta, nationes,
V t mos est tuus, applicans que collum
I ucundum os, oculosq; suauiabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Q uid me lætius est, beatius ue?

De Varro & sua Amica.

V arrus me meus ad suos amores
V isum duxerat é foro ociosum
S cortillum mihi cum repente uisum est
N on sane illepidum, nec inuenustum,
H uc ut uenimus, incidere nobis
S ermones uarii, in quibus quid esset
I am Bithynia, quomodo se haberet,
E t quantum mihi profuisset ære,
R espondi id quod erat, nihil, neque ipsi,
Nec prætoribus esse, nec cohorti.
C ur quisquam caput unctus referret,
P ræsertim quibus esset irrumator
P rætor, nec faceret pili cohortem?
A t certe tamen inquiunt, quod illic
N atum dicitur, ære comparasti
Ad lecticam homines, ego, ut puellæ
V num me facerem beatiorum,
N on inquam mihi tam fuit maligne,
V t, prouincia quod mala incidisset,
N on possem octo homines parare rectos.
A t mi nullus erat nec hic, neque illic,
F ractum qui ueteris pedem grabati
I n collo sibi collocare posset.

Hic illa, ut decuit cinædiorem,
Quæso inquit mihi mi Catulle paulum
Istos commodita, uolo ad Serapin
Deferri. minime, inquio puellæ
Istud, quod modo dixeram me habere.
Fugit me ratio. meus sodalis
Cinna est Caius, is sibi parauit.
Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
Vtor tam bene, quam mihi pararim.
Sed tu insula, male, & molesta uiuis,
Per quam non licet esse negligentem.

Ad Furium, & Aurelium.

Furi, & Aureli comites Catulli,
Siue in extremos penetrarit Indos,
Longe ubi litus resonante eoa
Tunditur unda,
Siue in hircanos, arabasq; molleis
Seu sacas, sagittiferosq; parthos,
Siue qua septemgeminus colorat
Aequora Nilus,
Siue trans altas gradietur alpeis,
Cæsaris uisens monumenta magni
Gallicum rhenum, horribiles que, ulti
mos que britannos.
Omnia hæc, quæcunque feret uoluntas
Cœlitum, tentare simul parati,
Pauca nunciate meæ puellæ
Non bona dicta,
Cum suis uiuat, ualeatq; mœchis,
Quos simul complexa tenet trecentos,

Nullum amans uere, sed identidem omnium
Ilia rumpens,
Nec meum respectet ut ante amorem,
Qui illius culpa cecidit, uelut prati
Vltimi flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est

In Asinium.

Inter cœnam Asini manu sinistra
Non belle uteris in ioco, atque uino.
Tollis lintea negligentiorum,
Hoc falsum esse putas? fugit te inepte,
Quamuis sordida res, & inuenusta est.
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta uel talento
Mutari uelit, est enim loporum
Disertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte,
Quod me non mouet æstimatione,
Verum est   mei sodalis
Nam sudaria sætaba ex hiberis
Miserunt mihi muneri Fabullus,
Et Veranius. hoc amem necesse est,
Vt Veraniolum meum, & Fabullum.

Ad Fabullum.

Cœnabis bene mi Fabulle apud me
Paucis, si tibi dii fauent, diebus,
Si tecum attuleris bonam, atque magnam
Cœnam, non sine candida puella.
Et uino, & sale, & omnibus cachinis

Hæc si inquam attuleris, uenuste, noster
Cœnabis bene. nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Sed contra accipies meros amores.
Seu quid suauius, elegantius'ue est,
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt ueneres, cupidinesq;,
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum ut te faciant Fabulle nasum.

Ad Caluum.

Ni te plus oculis meis amarem
Iucundissime Calue, munere isto
Odissem te odio uatiniano.
Nam quid feci ego? quid'ue sum locutus?
Cur me tot male perderes poetis?
Isti dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum,
Quod si (ut suspicor) hoc nouum, ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator,
Non est mi male, sad bene, ac beate,
Quod non dispereunt tui labores.
Dii magni horribilem, & sacrum libellum,
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuo ut die periret
Saturnalibus optimo dierum.
Non non hoc tibi salse sic abibit
Nam si luxerit, ad librariorum
Curram scrinia, cæsios, aquinos,
Suffenum, omnia colligam uenena,
Ac te his suppliciis remunerabor.

Vos hinc interea ualete, abite
Illuc, unde malum pedem attulistis,
Secli incommoda pessimi poetæ.

Ad Aurelium.

Commendo tibi me, ac meos amores
Aureli, ueniam peto pudentem,
Vt si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
Conserues puerum mihi pudice
Non dico a populo, nihil ueremur
Istos, qui in platea modo huc, modo illuc
In re prætereunt sua occupati,
Verum a te metuo, tuoq; pene
Infesto pueris bonis, malisq;,
Quem tu, qua lubet, ut lubet, moueto
Quantum uis, ubi erit foris, paratum,
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens, furorq; uecors
In tantam impulerit sceleste culpam,
Vt nostrum insidiis caput lacessas,
Ah tum te miserum, maliq; fati,
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrent raphaniq;, mugilesq;.

Ad Aurelium, & Furium.

Pædicabo ego uos, & irrumabo
Aureli pathice, & cinæde Furi,
Qui me ex uersiculis meis putastis,
Quod sint molliculi, parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum, uersiculos nihil necesse est,

Qui tum denique habent salem, ac leporem,
Si sunt molliculi, ac parum pudici,
Et quo pruriat incitare possunt.
Non dico pueris, sed hispidosis,
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos qui millia multa basiorum
Legistis, male me marem putastis,
Si qua forte mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusq; uestras
Non horrebitis admouere nobis.
Pædicabo ego uos, & irrumabo,

Ad Coloniam

O colonia quæ cupis ponte ludere longo,
En salire paratum habes, sed uereris inepta
Crura ponticuli sub his totus irrediuiuus
Ne supinus eat, cauàque in palude recumbat.
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo uel salisubsuli sacra suscipiunto,
Munus hoc mihi maximi da Colonia risus.
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
Ire præcipitem in lutum per caputq;, pedesq;,
Verum totius ut lacus putidæq; paludis
Liuidissima, maximeq; est profunda uorago.
Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna,
Cui cum sit uiridissimo nupta flore puella,
Vt puella tenellulo delicatior œdo,
Asseruanda nigerrimis diligentius uuis,
Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus

In fossa liguris iacet separata securi,
Tantundem omnia sentiens, ulla sit quasi nusquam
Talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
Ipse quis sit, utrum sit, an non sit, id quoque nescit
Nunc eum uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si potest olidum repente excitare ueternum,
Et supinũ animum in graui derelinquere cœno,
Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

Ad Aurelium.

Aureli pater esuritionum,
Non harum modo, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut aliis erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores,
Nec clam, nam simul & iocaris unã,
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra, nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione.
Atqui si id faceres satur, tacerem,
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
Næ meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico,
Ne finem facias, sed irrumatus.

Ad Varum.

Suffenus iste Vare, quem probe nosti,
Homo est uenustus, & dicax, & urbanus,
Idemq; longe plurimos facit uersus,
Puto esse ego illi millia, aut decem, aut plura
Perscripta, nec sic, ut fit in palinxysto,
Relata, carthæ regiæ, noui libri,
Noui umbilici, lora rubra, membrana

Directa plumbo, & punice omnia æquata
Hæc cum legas, tum bellus ille, & urbanus
Suffenus unus caprimulgus, aut fossor
Rursus uidetur, tantum abhorret, ac nutat.
Hoc qui putemus esse, qui modo scurra,
Aut siquid hac re tristius uidebatur,
Idem in faceto est infacetior rure,
Simul poëmata attigit, neque idem unquam
Aeque est beatus, ac poema cum scribit.
Tam gaudet in se, tam que se ipse miratur.
Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam
Quem non in aliqua re uidere Suffenum
Possis, suus cuique attributus est error,
Sed non uidemus manticæ quid in tergo est.

Ad Furium.

Furi cui neque seruus est, neque arca,
Nec cimex, neque araneus, neque ignis,
Verum est & pater, & nouerca, quorum
Dentes uel silicem comesse possunt.
Est pulchre tibi cum tuo parente,
Et con coniuge lignea parentis,
Nec mirum, bene nam ualetis omnes,
Pulchre concoquitis, nihil timetis,
Non incendia, non graueis ruinas,
Non facta impia, non dolos ueneni,
Non casus alios periculorum.
At qui corpora sicciora cornu,
Aut siquid magis aridum est, habetis,
Sole, & frigore, & esuritione,
Quare non tibi sit bene, ac beate?

A te ſudor abeſt, abeſt ſaliua,
M uccusq́; & mala pituita naſi.
H anc ad munditiem adde mundiorem,
Q uod culus tibi purior ſalillo eſt,
N ec toto decies cacas in anno,
A tque id durius eſt faba, & lapillis,
Q uod tu ſi manibus teras, frices que,
N on unquam digitum inquinare poſſes.
H æc tu commoda tam beata Furi
N oli ſpernere, nec putare parui,
Et ſeſtertia qua ſoles precari
C entum, deſine, nam ſat es beatus.

Ad Puerum.

O qui floſculus es iuuenculorum
N on horum modo, ſed quot aut fuerunt,
A ut poſthac aliis erunt in annis,
M allem delitias mihi dediſſes,
Q uam iſti, cui neque ſeruus eſt, neque arca,
Q uam ſic te ſineres ab iſto amari,
C ui nil eſt. homo bellus inquies eſt,
S ed bello huic, neque ſeruus eſt, neque arca.
H æc tu quam lubet obiice, eleuaq́;,
N ec ſeruum tamen ille habet, neque arcam.

Ad Thallum.

C inæde Thalle mollior cunibuli capillo,
V el anſeris medulula, uel inula mollicella,
V el pene languido ſenis, ſituque araneoſo,
I dem que Thalle turbida rapacior procella.
C um diua mater alites oſtendit occinenteis
R emitte pallium mihi meum, quod inuolaſti,

Sudariumq; ſetabum, catagraphosq; Thynos
Inepte quæ palàm ſoles habere Tanquam auita,
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latuſculum, manuſq; mollicellas
Inuſta turpiter tibi flabella conſcribillent,
Et inſolenter æſtues, uelut minuta magno
Deprenſa nauis in mari ueſaniente uento.

Ad Furium.

Furi uillula noſtra non ad auſtri
Flatus apposita eſt, nec ad fauoni,
Nec ſæui boreæ, aut apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O uentum horribilem, atque peſtilentem.

Ad Puerum ſuum.

Miniſter ueteli puer falerni
Ingere mi calices amariores,
Vt lex poſthumiæ iubet magiſtræ
Ebrioſa acina ebrioſioris.
At uos quo lubet hinc abite lymphæ
Vini pernicies, & ad ſeueros
Migrate, hic merus eſt thyonieus.

Ad Veranium & Fabullum.

Piſonis comites cohors inanis
Aptis ſarcinulis, & expeditis
Verani optime, tú que mi Fabulle,
Quid rerum geritis? ſatis'ne cum iſto
Vappa frigoràq;, & famem tuliſtis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expenſum? ut mihi qui meum ſecutus
Prætorem, refero datum lucello.

Ad Memmium.

O Memmi bene me, ac diu supinum
Tota ista trabe lentus irrumasti,
Sed quantum uideo pari fuisti
Casu, nam nihilo minore uerpa
Es farctus, pete nobiles amicos.
At uobis mala multa dii, déæque
Dent opprobia Romuli, Remiq;.

In Iulium Cæsarem.

Quis hoc potest uidere, quis potest pati,
Nisi impudicus, & uorax, & helluo,
Namurram habere, quod comata Gallia
Habebat, & cuncta ultima britannia.
Cinæde Romule hæc uidebis & feres?
Es impudicus, & uorax, & helluo.
Et ille nunc superbus, & superfluens
Perambulabit omnium cubilia?
Vt albulus columbulus dionæús.
Cinæde Romule hæc uidebis, & feres?
Es impudicus, & uorax, & helluo.
Eo ne nomine imperator unice
Fuisti in ultima occidentis insula,
Vt ista uestra diffututa mentula
Ducenties comesset, aut trecenties?
Quid est? an hæc sinistra liberalitas
Parum expatrauit? an parum helluatus est?
Paterna primum lancinata sunt bona,
Secunda præda pontica, inde tertia
Hibera, quem scit amnis aurifer Tagus,
Hunc galliæ timent, timent Britanniæ,

Q uid hunc(malum)fouetis,aut quid hic potest,
N isi uncta deuorare patrimonia?
E ó ne nomine urbis oppulentissimæ
S ocer,generq; perdidistis omnia?

A d Alphenum.

A lphene immemor,atq; unanimis false sodalibus
I am te nil miseret dure tui dulcis amiculi,
I am me prodere,iam non dubitas fallere perfide.
N ec facta impia fallacũ hominũ cœlicolis placent.
Q uæ tu negligis,ac me miserum deseris in malis.
E heu quid faciant dico homines,cúi ue habeant fidẽ?
C erte tu te iubebas animam tradere inique me,
I nducens in amorem,quasi tuta omnia mi forent,
I dem nunc retrahis te,ac tua dicta omnia,factaq;
V entos irrita ferre,& nebulas aerias sinis.
S i tu oblitus es,at dii meminerunt,meminit fides,
Q uæ,te ut pœniteat postmodo facti faciet tui,

A d Sirmionem peninsulam.

P eninsularum Sirmio,insularumq;
O celle,quascunque in linquentibus stagnis,
M ariq; uasto fert uterque neptunus,
Q uam te libenter,quamque lætus inuiso,
V ix mi ipse credens thyniam,bithynosq;
L iquisse campos,& uidere te in tuto.
O quid solutis est beatius curis?
C um mens onus reponit,ac peregrino
L abore fessi uenimus larem ad nostrum,
D esideratoq; acquiescimus lecto,
H oc est,quod unum est pro laboribus tantis.
S alue o uenusta Sirmio,atque hero gaude,

10

Gaudete, uosque limpidi lacus undæ,
Ridete quicquid est domi cachinorum.

Ad Ipsithillam.

Amabo mea dulcis Ipsithilla,
Meæ delitiæ, mei lepores,
Iube ad te ueniam meridiatum,
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Ne quis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas, paresq; nobis
Nouem continuas fututiones,
Verum si quid ages, statim iubeto,
Nam pransus iaceo, & satur supinus
Pertundo, tunicamq;, palliumq;.

Ad Vibennium.

O furum optime balneariorum.
Vibenni pater, & cynæde fili,
Nam dextra pater inquinatiore,
Culo filius est uoraciore,
Cur non exilium, malasq; in oras
Itis, quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo, & nates pilosas
Fili non potes asse uenditare?

Seculare carmen ad Dianam.

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri
Dianæ pueri integri.
Puelleq; canamus,
O latonia maximi
Magna progenies Iouis,

Q uam mater prope deliam
D eposiuit oliuam,
M ontium domina ut fores,
S yluarumq; uirentium,
S altuumq; reconditorum,
A mniunque sonantum,
T u lucina dolentibus,
I uno dicta puerperis,
T u potens triuia, & notho es
D icta lumine luna,
T u cursu dea menstruo
Metiens iter annuum,
R ustica agricolæ bonis
T ecta frugibus exples,
S is quocunque tibi placet
S ancta nomine, Romuliq;
A ntiquam, ut solita es, bona
S ospites ope gentem.

A d Libellum.

P oetæ tenero meo sodali
V elim Cæcilio papyre dicas
V eronam ueniat Noui relinquens
C omi mœnia, lariumq; littus.
N am quasdam uolo cogitationes
A mici accipiat sui, meiq;.
Q uare si sapiet, uiam uorabit,
Q uamuis candida milies puella
E untem reuocet, manusq; collo
Ambas iniiciens roget morari,
Q uæ nunc, si mihi uera nuntiantur,

I llum dæperit impotente amore,
N am quo tempore legit inchoatam
D indymi dominam, ex eo misellæ
I gnes interiorem edunt medullam.
I gnosco tibi Sapphica puella
M usa doctior, est enim uenuste
M agna Cæcilio inchoata mater.

I n Annales V olusii.

A nnales V olusii cacata charta
V otum soluite pro mea puella,
N am sanctæ V eneri, cupidiniq;
V ouit, si sibi restitutus essem,
D esissemq; truces uibrare iambos,
E lectissima pessimi poetæ
S cripta tardipedi deo daturam
I nfelicibus ustulanda lignis.
E t hæc pessima se puella uidit
I ocose lepide uouere diuis.
N unc o ceruleo creata ponto,
Q uæ sanctum idalium, criosq; apertos,
Q uæq; Ancona, Cnidumq; arundinosam
C olis, quæq; Amathunta, quæq; Golgos,
Q uæq; Dyrachium adriæ tabernam,
A cceptum face, redditumq; uotum
S i non illepidum, neque inuenustum est.
A t uos interea uenite in ignem
P leni thuris, & infacetiarum
A nnales V olusii cacata charta.

A d Contubernales.

S alax taberna, uosq; contubernales,

A pileatis nona fratribus pila,
S olis putatis esse mentulas uobis?
S olis licere, quicquid est puellarum
C onfutuere, & putare cæteros hircos?
A n, continenter quod sedetis insulsi
C entum, aut ducenti, non putatis ausurum
M e unà ducentos irrumare sessores?
A tqui putate. nanque totius uobis
F rontem tabernæ scipionibus scribam.
P uella nanque, quæ meo sinu fugit,
A mata tantum, quantum amabitur nulla,
P ro qua mihi sunt magna bella pugnata,
C onsedit istic, hanc boni, beatiq;
O mnes amatis, & quidem quod indignum est,
O mnes pusilli, & semitarii mœchi.

Ad Cornificium,

Male est cornifici tuo Catullo,
M ale est, me hercule, & laboriose,
M agisq; & magis in dies, & horas,
Q uem tu, quod minimum, facillimumq; est,
Q ua solatus es allocutione?
I rascor tibi, sic meos amores
P aulum quidlibet allocutionis
M œstius lachrymis simonidæis.

In Egnatium,

Egnatius, quod candidos habet dentes,
R enidet usquequaque, seu ad rei uentum est
S ubsellium, cum orator excitat fletum,
R enidet ille, seu pii ad rogum filii
L ugetur, orba conflet unicum mater,

R enidet ille quicquid est, ubicunque est,
Q uodcunque agit, renidet, hunc habet morbum
N eque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
Q uare monendus es mihi bone Egnati.
T u præter omneis une de capillatis
C uniculosæ celtiberiæ fili
E gnati, o paca quem bonum facit barba,
E t dens hibera defricatus urina,
S i urbanus esses, aut sabinus, aut tyburs,
A ut parcus umber, aut obesus hetruscus,
A ut lanuuinus acer, atque dentatus,
A ut transpadanus, ut meos quoque attingam,
A ut quilibet qui puriter lauit dentes,
T amen renidere usquequaque te nollem,
N am risu inepto res ineptior nulla est,
N unc celtiberus celtiberia in terra
Q uod quisque minxit hoc solet sibi mane
D entem, atq; russam defricare gingiuam,
V t quo iste uester expolitior Deus est,
H oc te amplius bibisse prædicet locii.

Ad Rauidum.

Q uænam te mala mens misellè Rauide
A git precipitem in meos i ambos?
Q uis Deus tibi non bene aduocatus
V ecordem parat excitare rixam?
A n ne ut peruenias in ora uulgi?
Q uid uis qualubet esse notus,
E ris, quando quidem meos amores
C um longa uoluisti amare pœna.

De Acme.

Acme illa, illa puella defututa,
Tota millia me decem poposcit,
Ista turpiculo puella naso,
Decoctoris amica Formiani.
Propinqui, quibus est puella curæ,
Amicos, medicosq; conuocate.
Non est sana puella, nec rogate
Qualis sit, solet hæc imaginosum.
Adeste hendecasyllabi, quot estis
Omnes undique, quotquot estis omnes.
Iocum me putat esse mœcha turpis,
Et negat mihi uestra reddituram
Pugillaria, si pati potestis,
Persequamur eam, & reflagitemus.
Quæ sit queritis, illa, quam uidetis
Turpe incedere mirmice, ac moleste
Ridentem catuli ore gallicani.
Circunsistite eam, & reflagitate,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos.
Non assis facis oblitum lupanar,
Aut si perditius potest quid esse,
Sed non est tamen hoc satis putandum,
Quod si non aliud potest ruborem
Afferre o canis exprimamus ore,
Conclamate iterum altiore uoce,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos,
Sed nil proficimus, nil mouetur,

Mutanda est ratio, modusq; uobis,
Si quid proficere amplius potestis,
Pudica, & proba redde codicillos.

In Amicam Formani.

Salue nec minimo puella naso,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore sicco,
Nec sane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani,
Ten prouincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O seclum insipiens, & infacetum.

Ad Fundum.

O funde noster, seu Sabine, seu Tyburs,
Nam te esse Tyburtem autumant, quibus non est
Cordi Catulum lædere, at quibus cordi est,
Quouis Sabinum pignore esse contendunt
Sed seu Sabine, siue uerius Tyburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa, malamq; pectore expuli tussim.
Non immerenti quam mihi uoraci mens,
Dum sumptuosas appeto dedit cœnas,
Nam Sextianus dum uolo esse conuiua,
Orationem in Accium petitorem
Plenam ueneni, & pestilentiæ legit.
Hic me grauedo frigida, & frequens tussis,
Quassauit, usquedum in tuum sinum fugi,
Et me recuraui ocymo que, & urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quod non es ulta peccatum.

N ec deprecor iam, si nefaria scripta
S extii recepso· quin grauedinem, et tussim
N on mi, sed ipsi Sextio ferat frigus,
Q ui tunc uocat me, cum malum legit librum.

D e Acme & Septimio.

A cmen Septimius suos amores,
T enens in gremio, mea inquit Acme,
N i te perdite amo, atque amare porro
O mneis sum assidue paratus annos,
Q uantum qui pote plurimum perire.
S olus in Libya, Indiaq; tosta,
C æsio ueniam obuius leoni.
H oc ut dixit, amor sinistra ut ante,
D extra sternuit approbatione,
A t Acme leuiter caput reflectens,
E t dulcis pueri ebrios ocellos,
I llo purpureo ore suauiata,
S ic inquit, mea uita Septimille,
H uic uni domino usque seruiamus,
V t multo mihi maior, acriorq;
I gnis, mollibus ardet in medullis,
H oc ut dixit, amor sinistra ut ante,
D extra sternuit approbatione.
N unc ab auspicio bono profecti,
M utuis animis amant, amantur,
V nam Septimius misellus Acmen,
M auult, quam S yrias, Britanniasq;,
V no in Septimio fidelis Acme
F acit delitias, libidinesq;.
Q uis ullos homines beatiores

Vidit? quis uenerem auspicaciorem?

Ad seipsum de aduentu ueris.

Iam uer egelidos refert tepores,
Iam cœli furor equinoctialis
Iucundis zephyri silescit auris,
Liquantur phrygii Catulle campi,
Niceæq; ager uber æstuosæ,
Ad claras Asiæ uolemus urbes,
Iam mens prætrepidans auet uagari,
Iam læti studio pedes uigescunt,
O dulces comitum ualete cœtus,
Longe quos simul a domo profectos,
Diuersos uariæ uiæ reportant,

Ad Porcium & Socrationem.

Porci, & Socration, duæ sinistræ
Pisonis scabies, famesq; Memmii,
Vos Veraniolo meo, & Fabullo
Verpus præposuit priapus ille,
Vos conuiuia lauta sumptuose
De die facitis, mei sodales
Quærunt in triuio uorationes.

Ad Iuuencium.

Mellitos oculos tuos Iuuenci,
Si quis me sinat usque basiare,
Vsque ad millia basiem trecenta,
Nec unquam saturum inde cor futurum est,
Non si densior aridis aristis
Sit nostræ seges osculationis.

Ad Marcum. T. C.

Disertissime Romuli nepotum,

Quot sunt, quótque fuere Marce Tulli,
Quótque post aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit pessimus omnium poeta,
Tanto pessimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium.

Hesterno Licini die ociosi
Multum lusimus in meis tabellis,
Vt conuenerat esse delicatos.
Scribens uersiculos uterque nostrum,
Ludebat numero modo hoc, modo illoc,
Reddens mutua per iocum, atque uinum,
Atque illinc abii tuo lepore
Incensus Licini, facetiisq;,
Vt nec me miserum cibus iuuaret,
Nec somnus tegeret quiete ocellos,
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer, cupiens uidere lucem,
Vt tecum loquerer, simulq; ut essem.
At defessa labore membra, postquam
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poema feci,
Ex quo perspiceres meum dolorem,
Nunc audax caue sis, precesq; nostras
Oramus caue despuas ocello,
Ne pœnas Nemesis reposcat a te.
Est uehemens dea, lædere hanc caueto.

Ad Lesbiam.

Ille mi par esse deo uidetur,

Ille si fas est, superare diuos,
Qui sedens aduersus identidem te
Spectat, et audit
Dulce ridentem, misero quod omneis
Eripit sensus mihi, nam simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mi
Quod loquar amens.
Lingua sed torpet, tenueis sub artus
Flamma demanat, sonitu suopte
Tinniunt aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
Ocium Catulle tibi molestum est.
Ocio exultas, nimiumq; gaudes.
Ocium reges prius, & beatas
Perdidit urbes.

Ad Seipsum de Struma, & Vatinio.

Quid est Catulle, quod moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet.
Per consulatum peierat Vatinius,
Quid est Catulle, quod moraris emori?

De quodam, et Caluo.

Risi nescio quem modo in corona,
Cui cum mirifice Vatiniana
Meus carmina Caluus explicasset,
Admirans ait hæc, manusq; tollens,
Dii magni sophopichion disertum
Othonis caput oppido pusillum.
Etri rustica & Hemilauta crura,
Subtile, et leue peditum Libonis
Sed non omnia displicere uellem

Tito, & Suffecio seni recocto.

In Camerium.

Irascére iterum meis iambis
Immerentibus unice Imperator
Oro, si tibi forte non molestum est,
Demonstres ubi sint tuæ tenébræ.
Te quæsiuimus in minore campo,
Te in circo, te in omnibus tabernis,
Te in templo superi Iouis sacrato,
In Magni simul ambulatione.
Fœmellas omneis amice prendi,
Quas uultu uidi tamen sereno,
Auelli sinite ipse flagitabam.
Camerium mihi pessime puellæ.
Quedam inquit nitidum sinum reducens,
En hic in roseis latet papillis,
Sed te quærere iam herculis labos est.
Tanto te in fastu negas amice?
Dic nobis ubi sis futurus, ede
Audacter, comiti licenter ede.
Num te lacteolæ tenent puellæ?
Si linguam clauso tenes in ore,
Fructus proiicies amoris omneis,
Verbosa gaudet Venus loquela.
Vel si uis, licet obseres palatum,
Dum uestri sim ego particeps amoris.
Næ custos si fingar ille cretum,
Næ si pegaseo ferar uolatu,
Næ Ladas ego, pennipes ue Perseus,
Næ Resi niueæ, citæq; bigæ,

Adde huc plumipedas, uolatilesq;,
Ventorumq; simul require cursum,
Quos iunctos Cameri mihi dicares,
Defessus tamen omnibus medullis,
Et multis languoribus peresus
Essem, te mihi amice quæritando.

Ad Catonem.

O rem ridiculam Cato, & iocosam,
Dignamq; auribus, & tuo cachinno.
Ride quicquid amas Cato Catullum,
Res est ridicula, & nimis iocosa,
Deprendi modo Pupullum puellæ
Trusantem, hunc ego si placet Dionæ,
Pro telo rigida mea cecidi.

In Mamurram & Cæsarem.

Pulchre conuenit improbis cinædis
Mamurræ, pathicóq;, cæsariq;.
Nec mirum maculæ pares utrisque,
Vrbana altera, & illa formiana,
Impressæ resident, nec eluentur,
Morbosi pariter gemelli utrique
Vno in lectulo, erudituli ambo,
Non hic, quam ille magis uorax adulter,
Riuales, socii & puellularum,
Pulchre conuenit improbis cinædis.

Ad Cælium de Lesbia.

Cæli Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catulus unam
Plus, quam se, atque suos amauit omneis,
Nunc in quadriuiis, & angiportis,

C lubit magnanimos Remi nepotes.

De Rufa & Rufulo.

Bononiensis Rufa Rufulum fallit
V xor meneni, sæpe quam in sepulchretis
V idistis, ipso carpare é rogo cœnam,
C um deuolutum ex igne prosequens panem,
A semiraso tunderetur ustore.
N um te leæna montibus libyssinis,
A ut Scylla latrans infima inguinum parte,
T am mente dura procreauit, ac tetra,
V t supplicis uocem in nouissimo casu
C ontemptam haberes? ah nimis fero corde.

EPITALAMIVM IVLIAE ET MALLII.

Ollis o heliconii
c Cultor, uraniæ genus,
Q ui rapis teneram ad uirum
V irginem o hymenæe hymen,
O hymen hymenæe.
C inge tempora floribus,
S uaue olentis amaraci,
F lammeum cape, lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Luteum pede soccum.
E xcitusq; hilari die,
N uptialia concinens,
V oce carmina tinnula,
P elle humum pedibus, manu
S pineam quate tedam.

N anque Iulia Mallio,
Q ualis idalium colens
V enit ad phrygium Venus
I udicem, bona cum bona
N ubit alite uirgo,
F loridis uelut enitens
M yrtus asia ramulis,
Q uos amadryades deæ
L udricum sibi roscido
N utriunt in honore.
Q uare age huc aditum ferens
P erge linquere thespiæ
R upis aonios specus,
L ympha quos super irrigat
F rigerans Aganippe,
A c domum dominam uoca
C oniugis cupidam noui,
M entem amore reuinciens,
V t tenax edera hac, & hac
A rborem implicat errans,
V os item simul integræ
V irgines, quibus aduenit
P ar dies, agite in modum
D icite o hymenæe hymen,
H ymen o hymenæe,
V t lubentius audiens,
S e citarier ad suum
M unus huc aditum ferat
D ux bonæ Veneris, boni
C oniugator amoris

Quis deus magis optimis
 Expetendus amantibus?
 Quem colent homines magis
 Cœlitum?o hymenæe hymen,
 Hymen o hymenæe.
Te ſuis tremulus parens
 Inuocat,tibi uirgines
 Zonula ſoluunt ſinus,
 Te timens cupida nouos
 Captat aure maritos,
Tu fero iuueni manus,
 Floridam ipſe puellulam
 Matris e gremio ſuæ
 Dedis,o hymenæe hymen,
 Hymen o hymenæe.
Nil poteſt ſine te Venus
 Fama quod bona comprobet
 Commodi capere,at poteſt
 Te uolente.quis huic deo
 Comparарier auſit?
Nulla quit ſine te domus
 Liberos dare,nec parens
 Stirpe nitier,at poteſt
 Te uolente.quis huic deo
 Comparарier auſit?
Quæ tuis careat ſacris
 Non queat dare præſides
 Terra finibus,at queat
 Te uolente.quis huic deo
 Comparарier auſit?

Claustra pandite ianuæ.
Virgo adest, uiden' ut faces
Splendidas quatiunt comas?
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
Tardat ingenuus pudor,
Quæ tamen magis audiens
Flet, quod ire necesse sit.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
Flere desine, non tibi
Herculeia periculum est,
Nequa fœmina pulchrior
Clarum ab oceano diem
Viderit uenientem.
Talis in uario solet
Diuitis domini hortulo
Stare flos hiacynthinus.
Sed moraris, abit dies,
Prodeas noua nupta.
Prodeas noua nupta, si
Iam uidetur, & audias
Nostra uerba. uiden'? faces
Aureas quatiunt comas,
Prodeas noua nupta.
Non tuus leuis in mala
Deditus uir adultera,
Pro qua turpia persequens,
A tuis teneris uolet
Secubare papillis,

Lenta qui uelut assitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
O cubile quot omine
Candido Lacteo pede
Quæ tibi ueniunt bona,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Quæ tuo ueniunt hero,
Quanta gaudia, quæ uaga
Nocte quæ media die,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Tollite pueri faces
Flammeum uideo, uenite,
Ite, concinite in modum,
O hymen hymenæe hymen.
O hymen hymenæe.
Ne diu taceat procax
Fescenina locutio,
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.
Da nuces pueris iners
Concubine, satis diu
Lusisti nucibus, lubet
Iam seruire Thalasio,
Concubine nuces da.

S ordebam tibi uillice
C oncubine hodie, atque heri,
N unc tuum cinerarius
T ondet os, miser ah miser.
C oncubine nuces da.
D iceris male te a tuis
V nguentate glabris marite
A bstinere, sed abstine.
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ,
S cimus hæc tibi, quæ licent
S ola cognita, sed marito
I sta non eadem licent.
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ.
N upta tu quoque, quæ tuus
V ir petet, caue ne neges,
N e petitum aliunde eat.
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ.
E n tibi domus et potens,
E t beata uiri tui,
Q uæ tibi sine fine erit.
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ.
V sque dum tremulum mouens
C ana tempus anilitas
O mnia omnibus annuit.
O hymen hymenææ io,

O hymen hymeneæ.
Transfer omne cum bono
Limen aureolos pedes,
Rasilemq́; subi forem.
O hymen hymenæe io
O hymen hymenæe.
Aspice unus ut accubans
Vir tuus tyrio intoro,
Totus immineat tibi.
O hymen hymenæe io,
O hymen hymenæe.
Ille non minus, atq; tu
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penite magis.
O hymen hymenæe io,
O hymen hymenæe.
Mitte brachiolum teres
Prætextate puellulæ,
Iam cubile adeat uiri.
O hymen hymenæe io
O hymen hymenæe.
Vos unis senibus bonæ
Cognitæ bene fœminæ
Collocate puellulam.
O hymen hymenæe io,
O hymen hymenæe.
Iam licet uenias marite,
Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice uelut

20

L uteum ue papauer
N on diu remoratus es,
I am uenis, bona te uenus
I uuerit, quoniam palam
Q uod cupis, capis, & bonum
N on abscondis amorem.
A t marita tuum tamen
C œlites, nihilominus
P ulchra res, neque te uenus
N egligit. sed abit dies
P erge, ne remorare.
I lle puluis erithræi,
S yderumq́; michantium
S ubducat numerum prius,
Q ui uestri numerare uult
M ulta millia lusuum.
L udite, ut lubet, & breui
L iberos date, non decet
T am uetus sine liberis
N omen esse, sed indidem
S emper ingenerari.
T orquatus uolo paruulus,
M atris e gremio suæ
P orrigens teneras manus,
D ulce rideat ad patrem,
S ed micante labello.
S it suo similis patri,
M allio, & facile insciis
N oscitetur ab omnibus,
E t pudicitiam suæ

Matris indicet ore.
Talis illius a bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unico ab optima
Matre Thelemacho manet
Fama penelopæo.
Claudite hostia uirgines,
Lusimus satis, at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

CARMEN NVPTIALE.

Esper adest iuuenes, consurgite, uesper olympo
Expectata diu lux tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iam pingueis linquere mẽsas.
Iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenæus.
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe.
Cernitis innuptæ iuuenes? consurgite contra,
Nimirum eoos ostendit noctifer igneis
Sic certe, uiden' ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere, canent quo uincere par est.
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe.
Non facilis nobis æquales palma parata est,
Aspicite inuptæ secum ut' meditata requirant,
Nõ frustra meditantur, habẽt memorabile quod sit.
Nos alió menteis, alió diuisimus aureis,
Iure igitur uincemur. amat uictoria curam.

Quare nunc animos saltem committite uestros,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hespere, qui celo lucet crudelior ignis?
Qui natam possis complexu auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti castam donare puellam,
Quid faciunt hostes capta crudelibus urbe?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hespere, qui celo licet iucundior ignis?
Qui natam possis complexu auellere matris,
Quid desponsa tua firmes connubia flamma.
Quod pepigere uiri, pepigerunt ante parentes,
Nec iunxere prius, quam se tuus extulit ardor.
Quid datur a diuis felici optatius hora?
Hymen o hymeneæ hymen ades o hymenææ.
Hesperus a nobis æquales abstulit unam.
Nanque tuo aduentu uigilat custodia semper,
Nocte latent fures, quos idem sæpe reuertens
Vespere mutato comprendis nomine eosdem,
At lubet innuptis ficto te carpere questu.
Quid tum si carpunt tacita quod mente requirunt
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Vt flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nulli contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber,
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ,
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ,
Sic uirgo dum intacta manet, dum cara fuis, sed

Cum castum amisit polluto corpore florem,
Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe.
Ut uidua in nudo uitis quæ nascitur aruo,
Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uuā,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolæ nulli accoluere iuuenci,
At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accoluere iuuenci,
Sic uirgo, dum intacta manet, dum inculta senescit,
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara uiro magis, & minus est inuisa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est, noli pugnare duobus,
Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o hymenæe hymen ades o hymenæe.

DE BERECYNTHIA ET ATY.

Super alta uectus Atys celeri rāte
maria
Phrygium ut nemus citato cupi
de pede tetigit,
Adiitq; opaca syluis redimita loca deæ
Stimulatus ut furenti rabie uagus animus,

Deuoluit iste acuto sibi pondera silice,
Itaque ut relicta sensit sibi membra sine uiro,
Etiam recente terræ sola sanguine maculans
Niueis citata cepit manibus leue tympanum
Tympanum tubam Cybelle tua mater initia,
Quatiensq; terga tauri teneris caua digitis,
Cauere hoc suis adorata est tremebunda comitibus.
Agite ite ad alta gallæ Cybeles nemora simul,
Simul ite dindymenæ dominæ uaga pecora,
Aliena petentes uelut exilio loca celeri
Sectam meam executæ duce me mihi comites
Rapidum salum tulistis, truculentaq; pelagi,
Et corpus euirastis ueneris nimio odio.
Hilarate ære concitatis erroribus animum,
Mora tarda mente cedat, simul ite, sequimini
Phrygiã ad domũ, cybelles phrãgia ad nemora deæ,
Vbi cymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit phrix curuo graue calamo
Vbi capita mænades ui iaciunt hederigeræ,
Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Vbi sueuit illa diuæ uolitare uaga cohors,
Quo nos decet citatis celerare tripudiis.
Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier,
Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant.
Viridem citus adit idam properante pede chorus,
Furibunda simul anhelans uaga uadit animo egens.
Comitata tympano Atys per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi,
Rapidæ ducem sequuntur gallæ pede propero,

I taque, ut domum Cybelles tetigere lassulæ,
N imio e labore somnum capiunt sine cerere,
P iger his labanteis langore oculos sopor operit,
A bit in quiete molli rabidi furor animi.
S ed ubi horis aureis sol radiantibus oculis
L ustrauit æthéra album, sola dura, mare ferum.
P epulitq; noctis umbras uegetis sonipedibus,
V bi somnus excitum Atyn fugiens citus abiit,
T repidantem eum recepit dea pasithea sinu.
I ta de quiete molli rapida sine rabie,
S imul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,
L iquidaq; mente uidit sine quis, & ubi foret,
A nimo æstuante rursus reditum ad uada tetulit,
I bi maria uasta uisens lachrymantibus oculis,
P atriam allocuta est ita uoce mœsta miseriter,
P atria o mea creatrix, patria o mea genitrix,
E go quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
F amuli solent, ad idæ tetuli nemora pedem,
V t apud niuem & ferarum gelida stabula forem,
E t omnia earum adirem furibunda latibula.
V bi nam, aut quibus locis te positam patria rear?
C upit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
R abie fera carens dum breue tempus, animus est.
E gó ne a mea remota hæc ferar in nemora domo?
P atria, bonis, amicis, genitoribus abero?
A bero foro, & palæstra, stadio, & gymnasiis?
M iser ah miser quærenda est etiam, atq; etiã animã,
Q uod enim genus figuræ est, ego nunquid abierim?
E go mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
E go gymnasii fui flos, ego eram decus olei,

Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida,
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
Egó ne deum ministra, & cybeles famula ferar?
Ego mænàs, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
Ego uiridis algida idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agam sub altis phrygiæ columinibus?
Vbi cerua siluicultrix, ubi aper nemoriuagus?
Iam iam dolet, quod egi, iam iamq; pone nitet,
Roseis ut huic labellis palam' sonitus abiit
Geminas deorum ad aures noua nuntia referens.
Vbi iuncta iuga resoluens Cybelea leonibus,
Leuumq; pecoris hostem stimulans ita loquitur,
Agedũ inquit, age ferox, hũc agedũ aggredere furor,
Fac ut furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea libere nimis qui fugere imperia cupit,
Age, cæde terga cauda tua, uerbera pateant.
Face cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam,
Ait hæc minax cybelle, religatq; iuga manu,
Ferus sese ipse adhortatus, rapidum incitat animum.
Vadit, infremit, refringit uirgulta pede uago,
At ubi ultima albicantis loca littoris adiit,
Tenerumq; uidit Atyn prope marmora pelagi,
Facit impetum, ille demens fugit in nemora fera,
Ibi semper omne uitæ spatium famula fuit,
Dea magna, dea cybelle, dea dindymi domina
Procul à mea tuus sit furor omnis hera domo,
Alios age incitatos, alios age rabidos.

P Eliaco quondam prognatæ uertice pinus
Dicuntur liquidas neptuni nasse p. undas
Phasidos ad fluctus, & fincis æetæos,
Cum læti iuuenes argiuæ robora pubis
Auratam optantes Colchis auertere pellem,
Ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis
Diua quibus retinens in summis urbibus arces,
Ipsa leui fecit uolitantem flammine currum,
Pinea coniungens inflexæ texta carinæ,
Illa rudem cursu prima imbuit amphitriten,
Quæ simulac rostro uentosum proscidit æquor,
Totáq; remigio spumis incanuit unda,
Emersere feri candenti e gurgite uultus
Aequoreæ monstrum nereides admirantes,
Illâq;,atq; alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore nymphas
Nutricum tenus extantes e gurgite cano.
Tum thetidis Peleus incensus fertur amore,
Tum Thetis humanos non despexit hymenæos,
Tum Thetidi pater ipse iugandum Peléa sensit.
O nimis optato seclorum tempore nati
Heroes saluete, deum genus, o bona mater,
Vos ego sæpe meo uos carmine compellabo,
Téq; adeo eximæ tedis felicibus aucte
Thessaliæ columen Pelu, cui Iuppiter ipse,
Ipse suos diuum genitor concessit amores,
Téne Thetis tenuit pulcherrima neptunine,

Tē ne suam Tethys concessit ducere neptem?
Oceanusq; pater totum qui amplectitur orbem?
Quæ simul optatæ finito tempore luces
Aduenere, domum conuentu tota frequentat
Thessalia, oppletur lætanti regia cœtu,
Dona ferunt, præ se declarant gaudia uultu,
Deseritur Syros, linquunt phthiotica tempe,
Graiugenasq; domos ac mœnia larissea.
Pharsaliam coeunt, pharsalia tecta frequentant,
Rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
Non humilis curuis purgatur uinea rastris,
Non glebam prono conuellit uomere taurus,
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
Squallida desertis rubigo infertur aratris.
Ipsius at sedes, quacunque opulenta recessit
Regia, fulgenti splendent auro, atq; argento,
Candet ebur soliis, collucent pocula mensæ,
Tota domus gaudet regali splendida gaza,
Puluinar uero diuæ geniale locatur
Sedibus in mediis, indo quod dente politum
Tincta tegit roseo conchiliis purpura fuco,
Hæc uestis priscis hominum uariata figuris,
Heroum mira uirtutes indicat arte,
Nanque fluenti sono prospectans littore Diæ
Thesēa cedentem celeri cum classe tuetur
Indomitos in corde gerens Ariadna furores,
Necdum etiam, sesēq; sui tum credidit esse,
Vtpote fallaci quæ tum primum excita somno
Desertam in sola miseram se cernit arena,
Immemor at iuuenis fugiens, pellit uada remis,
Toto

Irrita uentosæ linquens promissa procellæ,
Quem procul ex alga mœstis minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit euœ,
Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens subtilem uertice mitram,
Non contecta leui uelatum pectus amictu,
Non tereti strophio lactanteis uincta papillas,
Omnia quæ toto delapsa e corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis allidebant.
Sed neque tum mitræ, neque tum fluitantis amictus
Illa uicem curans, toto te ex pectore Theseu,
Toto animo, tota pendebat perdita mente.
Ah miseram assiduis quam luctibus externauit
Spinosas Erycina serens in pectore curas.
Illa tempestate ferox, & tempore Theseus
Egressus curuis e littoribus pyreæi,
Attigit iniusti regis Cortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis
Electos iuuenes simul & decus innuptarum
Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro,
Quis angusta malis cum mœnia uexarentur,
Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
Proiicere optauit potius, quam talia Cretam
Funera Cecropiæ, nec funera, portarentur.
Atque ita naue leui nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum ad minoa uenit, sedesq; superbas.
Hunc simulac cupido conspexit lumine uirgo
Regia, quam suaueis expirans castus odores
Lectulus, in molli complexu matris alebat

Qualeis Eurotæ pergignunt flumina myrtos,
Auraue distinctos educet uerna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina, quam toto concepit pectore flammam
Funditus, atq; imis exarsit tota medullis.
Heu misere exagitans immitti corde furores
Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quique regis Golgos, quique Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactasti mente puellam
Fluctibus, in flauo sæpe hospite suspirantem,
Quantos illa tulit languenti corde timores,
Quantum sæpe magis fulgore expalluit auri,
Cum sæuum cupiens contra contendere monstrum,
Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis,
Non ingrata, tamen frustra, munuscula diuis
Promittens, tacito suspendit uota labello.
Nam uelut in summo quatientem bracchia tauro
Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
Indomitus turbo contorquens flamine robur
Eruit, illa procul radicibus exturbata
Prona cadit, lateq; & comminus omnia frangit,
Sic domito sæuum prostrauit corpore Theseus
Nequicquam uanis iactantem cornua uentis,
Inde pedem sospes multa cum laude reflexit
Errabunda regens tenui uestigia filo,
Ne labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobseruabilis error.
Sed quid ego a primo digressus carmine, plura
Commemorem? ut linquens genitoris filia uultum,
Vt consanguineæ complexum, ut denique matris,

Quæ misero gnatæ fleret deperdita leto,
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem,
Aut ut uecta ratis spumosa ad littora Diæ,
Aut ut eam dulci deuictam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore coniunx.
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem,
Clarisonas imo fudisse e pectore uoces,
Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
Vnde aciem in pelagi uastos protenderet æstus,
Tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
Atq; hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem.
Sicine me patriis abductam perfide ab oris,
Perfide deserto liquisti in littore Theseu?
Sicine discedens, neglecto numine diuum
Immemor, ah deuota domum periuria portas,
Nullàne res potuit crudelis flectere mentis
Consilium, tibi nulla fuit clementia prædo,
Immite ut nostri uellet miserescere pectus.
At non hæc quondam blanda promissa dedisti
Voce mihi, non hoc miseram sperare iubebas,
Sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
Quæ cuncta aerii discerpunt irrita uenti.
Tum iam nulla uiro iuranti fœmina credat,
Nulla uiri speret sermones esse fideleis,
Qui dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt,
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.

Certe ego te in medio uersantem turbine leti
Eripui, & potius germanum amittere creui,
Quam tibi fallaci supremo in tempore deesse.
Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusq;
Præda, nec iniecta tumulabor mortua terra.
Quænam te genuit sola sub rupe leæna?
Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
Quæ Syrtis, quæ Scylla uorax, quæ uasta Charibdis,
Talia qui reddis pro dulci præmia uita?
Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
Sæua quod horrebas prisci præcepta parentis,
Attamen in uestras potuisti ducere sedes,
Quæ tibi iucundo famularer serua labore,
Candida permulcens liquidis uestigia lymphis.
Purpureâue tuum consternens ueste cubile.
Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris
Externata malo? quæ nullis sensibus auctæ,
Nec missas audire queunt, nec reddere uoces.
Ille autem prope iam mediis uersatur in undis,
Nec quisquam apparet uacua mortalis in alga,
Sic nimis insultans extremo tempore sæua
Fors etiam nostris inuidit questibus aures.
Iuppiter omnipotens utinam ne tempore primo
Gnosia cecropiæ tetigissent littora puppes,
Indomito nec dira ferens stipendia tauro
Perfidus in Cretam religasset nauita funem,
Nec malus hic cælans dulci crudelia forma,
Consilium nostris quæsisset sedibus hospes.
Nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
Idæos ne petam montes? a gurgite lato

Discernens pontum truculentum ubi diuidit æquor?
An patris auxilium ſperem, quem næ ipſa reliqui,
Reſperſum iuuenem fraterna cæde ſecuta?
Coniugis an fido conſoler memet amore?
Qui fugit lentos incuruans gurgite remos?
Præterea nullo littus, ſola inſula, tecto,
Nec patet egreſſus pelagi cingentibus undis,
Nulla fugæ ratio, nulla ſpes, omnia muta,
Omnia ſunt deſerta, oſtentant omnia letum.
Non tamen ante mihi langueſcent lumina morte,
Nec prius a feſſo ſecedent corpore ſenſus,
Quam iuſtam a diuis expoſcam prodita multam,
Cœleſtumq́; fidem poſtrema comprecer hora.
Quare facta uirum multantes uindice pœna
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras,
Huc huc aduentate, meas audite querelas,
Quas ego uæ miſeræ, extremis proferre medullis,
Cogor inops, ardens, amenti cæca furore,
Quæ quoniam uere naſcuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati noſtrum uaneſcere luctum,
Sed quali ſolam Theſeus me mente reliquit,
Tali mente deæ funeſtet ſéq́;, ſuosq́;.
Has poſtquam mœſto profudit pectore uoces,
Supplicium ſæuis expoſcens anxia factis,
Annuit inuicto cœleſtum numine rector,
Quo tunc & tellus, atque horrida contremuerunt
Aequora, concuſſitq́; micantia ſydera mundus.
Ipſe autem cæca mentis caligine Theſeus
Conſitus, oblito dimiſit pectore cuncta,

Quæ mandata prius constanti mente tenebat
Dulcia nec mæsto sustollens signa parenti,
Sospitem, & ereptum se ostendit uisere portum.
Nanque ferunt, olim classi cum mœnia diuæ
Linquentem gnatum uentis concrederet Aegeus,
Talia complexus iuueni mandata dedisse,
Gnate mihi longa iucundior unice uita,
Gnate ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ,
Quandoquidem fortuna mea, ac tua feruida uirtus,
Eripit inuito mihi te, cui languida non dum
Lumina sunt gnati cara saturata figura,
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ,
Sed primum multas expromam mente querelas,
Canitiem terra, atque infuso puluere fœdans,
Inde infecta uago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus, nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicat ferugine hibera,
Quot tibi si sancti concesserit incola Ithomi,
Quæ nostrum genus, ac sedes defendere sueta
Annuat, ut tauri respergas sanguine dextram,
Tum uero facito, ut memori tibi condita corde
Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas,
Vt simulac nostros inuisent lumina colleis,
Funestam antennæ deponant undiq; uestem,
Candidaq; intorti sustollant uela rudentes,
Quamprimum cernens ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem sors prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem

Theséa, ceu pulsæ uentorum flamine nubes
Aerium niuei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
Cum primum inflati conspexit lintea ueli,
Præcipitem sese scopulorum e uertice iecit,
Amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paternæ,
Morte ferox Theseus, qualem minoidi luctum
Obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Quæ tum prospectans cedentem mœsta carinam
Multiplices animo uoluebat saucia curas.
At parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
Cum thyaso satyrorum, & nisigenis silenis,
Te quærens Ariadna, tuóq; incensus amore,
Qui tum alacres passim lymphata mente furebant,
Euoe bacchantes, euoe capita inflectentes,
Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
Pars e diuulso iactabant membra iuuenco,
Pars sese tortis serpentibus incingebant,
Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
Orgia quæ frustra cupiunt audire profani.
Plangebant alii proceris tympana palmis,
Aut tereti tenueis tinnitus ære ciebant.
Multi raucisonis efflabant cornua bombis,
Barbaráq; horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice uestis decorata figuris,
Puluinar complexa uolabat amictu.
Quæ postquam cupide spectando thessala pubes
Expleta est, sanctis cœpit decedere diuis.

Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans zephyrus procliuas incitat undas,
Aurora exoriente uagi sub lumina solis,
Quæ tarde primum clementi flamine pulsæ
Procedunt, leuiterq; sonant plangore cachinni,
Post uento crescente, magis magis increbescunt,
Purpureâq; procul nantes a luce refulgent,
Sic tum uestibuli liquentes regia tecta
Ad se quisque uago passim pede discedebant.
Quorum post abitum, princeps e uertice Pelii
Aduenit Chiron portans siluestria dona.
Nam quoscunq; ferunt campi, quos thessala magnis
Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni,
Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
Quis permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Penéos adit uiridantia tempe,
Tempe, quæ syluæ cingunt superim pendentes,
Nereidum linquens claris celebranda choreis,
Nonacrias atque ille tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano, lentâq; sorore
Flammati Phaetontis, & aeria cupressu.
Hæc circum sedes late contexta locauit,
Vestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens ueteris uestigia pœnæ,
Quam quondam silici restrictus membra catena
Persoluit, pendens e uerticibus præruptis.
Inde pater diuum sancta cum coniuge, natisq;,

Aduenit cœlo, te solum Phœbe relinquens,
Vnigenamq; simul cultricem montis Ithomi,
Peléa nam tecum pariter soror aspernata est,
Nec Thetidis thedas uoluit celebrare iugaleis.
Qui postquam niueis flexerunt sedibus artus,
Large multiplici constructæ sunt dape mensæ,
Cum interea infirmo quatientes corpora motu,
Veridicos parcæ cœperunt edere cantus,
His corpus tremulum complectens undique quercus
Candida purpureis ramis incinxerat ora,
At roseo niueæ residebant uertice uittæ,
Aeternumq; manus carpebant rite laborem.
Leua collum molli lana retinebat amictum,
Dextera tum leuiter deducens fila supinis
Formabat digitis, tum prono in pollice torquens,
Libratum tereti uersabat turbine fusum,
Atque ita decerpens æquabat semper opus dens,
Laneàq; aridulis hærebant morsa labellis,
Quæ prius in leni fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera uirgati custodibant calathisci.
Hæ tum clarisona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata,
Carmine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium, magnis uirtutibus augens,
Emathiæ columen Peleu, clarissime nato,
Accipe, quod læta tibi pandunt luce sorores,
Veridicum oraclum, sed uos, quæ fata sequuntur,
Currite ducentes sub tegmina currite fusi.
Aduenieт tibi iam portans optata maritis

Hesperus, adueniet fausto cum sydere coniunx,
Quæ tibi flexo animo mentis perfundat amorem,
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos,
Leuia substernens robusto bracchia collo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit fœdere amanteis,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Pelei.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nascetur uobis expers terroris Achilles,
Hostibus aut tergo, sed forti pectore notus,
Qui persæpe uago uictor certamine cursus
Flammea præuertet celeris uestigia ceruæ.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
Cum phrygii teucro manabunt sanguine riui,
Troicàque obsidens longinquo mœnia bello,
Periuri Pelopis uastabit tertius hæres
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Illius egregias uirtutes, claràq; facta
Sæpe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum in cinerem canos soluent a uertice crines,
Putridàq; infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nanque uelut densas prosternens messor aristas,
Sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Testis erit magnis uirtutibus unda Scamnamdri,
Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto,

Cuius iter cæsis angustans corporum aceruis,
Alta tepefaciet permista flumina cæde.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Denique testis erit morti quoque reddita præda,
Cum teres excelso coaceruatum aggere bustum
Excipiet niueos perculsæ uirginis artus.
Currite ducentis subtegmina, currite fusi.
Nam simulac fessis dederit fors copiam achiuis
Vrbis dardaniæ neptunia soluere uincla,
Alta polixenia madefient cædæ sepulchra,
Quæ uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
Proiiciet truncum submisso poplite corpus.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Quare agite optatos animi coniungite amores,
Accipiat coniunx felici fœdere diuam,
Dedatur cupido iam dudum nupta marito.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illam nutrix orienti luce reuisens,
Hesterno collum poterit circundare filo.
Currite ducantes subtegmina, currite fusi,
Anxia nec mater discordis mœsta puellæ
Secubitu, caros mittet sperare nepotes.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Talia præfantes quondam felicia Pelei
Carmina, diuino cecinerunt pectore parcæ.
Præsentes nanque ante domos inuisere castas
Sæpius, & sese mortali ostendere cœtu,
Cælicolæ nondum spreta pietate solebant.
Sæpe pater diuum templo infulgente reuisens,
Annua dum festis uenissent sacra diebus,

30

Conspexit terra centum procurrere currus.
Sæpe uagus liber Parnasi uertice summo
Thyadas effusis euanteis crinibus egit,
Cum delphi tota certatim ex urbe ruentes
Acciperent læti diuum fumantibus aris
Sæpe in letifero belli certamine Mauors,
Aut rapidi Tritonis Hera, aut Rannusia uirgo,
Armatas hominum est præsens hortata cateruas.
Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
Iustitiamq; omnes cupida de mente fugarunt,
Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
Destitit extinctos natus lugere parenteis,
Optauit genitor primæui funera nati,
Liber ut innuptæ potiretur flore nouercæ,
Ignaro mater substernens se impia nato,
Impia non uerita est diuos scelerare penates,
Omnia fanda, nefanda malo permixta furore,
Iustificam nobis mentem auertere deorum.
Quare nec tales dignantur uisere cœtus,
Nec se contingi patiuntur lumine claro.

AD ORTALVM.

e Tsi me assiduo confectum cura dolore
Seuocat a doctis Ortale uirginibus,
Nec potis est dulceis musarum expromere fœtus
Mens animi tantis fluctuat ipsa malis,
Nanque mei nuper lethæo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia rheteo quem subter littore tellus,
Ereptum nostris obterit ex oculis,

Alloquar? audiero ne unquam tua uerba loquentem?
Nunquam ego te uita frater amabilior
Aspiciam posthac? at certe semper amabo,
Semper mœsta tua carmina morte legam,
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
Daulias, assumpti fata gemens Ityli.
Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto
Hæc expressa tibi carmina Battiadæ,
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
Effluxisse meo forte putes animo,
Vt missum sponsi furtiuo munere malum
Procurrit casto uirginis e gremio,
Quod miseræ oblitæ molli sub ueste locatum
Dum aduentu matris prosilit, excutitur,
Atque illud prono præceps agitur decursu,
Hinc manat tristi conscius ore rubor.

De Coma Berenicis.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
Qui stellarum ortus comperit, atq; obitus,
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
Vt cedant certis sydera temporibus,
Vt triuiam furtim sub latmia saxa relegans
Dulcis amor gyro de uocet aerio,
Idem me ille Conon cœlesti numine uidit,
E beroniceo uertice cæsariem,
Fulgentem clare quam multis illa dearum
Leuia protendens brachia pollicita est,
Qua rex tempestate nouis auctus hymenæis,
Vastatum fines iuerat aßyrios,
Dulcia nocturnæ portans uestigia rixæ,

Quam de uirgineis gesserat exuuiis.
Est ne nouis nuptis odio Venus? an'ne parentum
Frustrantur falsis gaudia lachrymulis?
Vbertim thalami quas intra limina fundunt.
Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint,
Id mea me multis docuit regina querelis
Inuisente nouo prælia torua uiro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris cari flebile discidium,
Cum penitus mœstas exedit cura medullas,
Vt tibi tunc toto pectore sollicitæ
Sensibus ereptis mens excipit, atque ego certe
Cognoram a parua uirgine magnanimam.
An' ne bonum oblita es facinus, quod regiũ adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis?
Sed tum mœsta uirum mittens, quæ uerba locuta es?
(Iuppiter) ut tersti lumina sæpe manu.
Quis te mutauit tantus deus? an quod amanteis,
Non longe a caro corpore abesse uolunt?
At quæ ibi, pro cunctis, pro dulci coniuge, diuis
Non sine taurino sanguine pollicita es,
Si reditum tetulisset is, haud in tempore longo
Captam Asiam ægypti finibus addiderat.
Quis ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
Pristina uota nouo munere dissoluo.
Inuita o regina tuo de uertice cessi,
Inuita, adiuro téque, tuumq́; caput,
Digna ferat, quod siquis inaniter adiurarit.
Sed qui se ferro postulet esse parem?
Ille quoque euersus mons est, quem maxima in oris

Progenies phthiæ clara superuehitur,
Cum medi irrupere nouum mare·cumq; iuuentus
Per medium classi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
Iuppiter, ut   omne genus pereat.
Et qui principio sub terra quærere uenas
Institit, ac ferri frangere duritiem.
Abiunctæ pauloante comæ mea fata sorores
Lugebant, cum se Memnonis æthiopis
Vnigena impellens nutantibus aéra pennis
Obtulit Arsinoes Cloridos ales equis,
Is que per ætherias me tollens aduolat auras,
Et Veneris casto collocat in gremio,
Ipsa suum Zephyritis eó famulum legarat,
Grata canobitis incola littoribus,
Scilicet in uario ne solum limite cœli
Ex ariadnæis aurea temporibus
Fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ.
Vuidulum a fletu cedentem ad templa deum me
Sidus in antiquis diua nouum posuit,
Virginis & sæui contingens ora leonis
Lumina calistoæ iuncta lycaoniæ.
Vertor in occasum, tardum dux ante booten,
Qui uix sero alto mergitur oceano.
Sed quanquam me nocte premunt uestigia diuum,
Luce autem canæ tethyi restituor
Pace tua fari hæc liceat rhannusia uirgo,
Nanque ego non ullo uera timore tegam,
Non si me infestis discerpant sydera dictis,

Condita quin ueri pectoris euoluam,
Non his tam lætor rebus, quam me ab fore semper,
Ab fore me a dominæ uertice discutior,
Quicum ego, dum uirgo quondam fuit oĩbus expers
Vnguentis unà millia multa bibi.
Nunc uos optato quas iunxit lumine tæda
Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta ueste papillas,
Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx casto colitis quæ iura cubili.
Sed quæ se impuro dedit adulterio,
Illius mala dona leuis bibat irrita puluis.
Nanque ego ab indignis præmia nulla peto.
Sed magis o nuptæ semper concordia uestras
Semper amor sedes incolat assiduus.
Tu uero regina tuens cum sydera, diuam
Placabis festis luminibus Venerem
Sanguinis expertem, non uotis esse tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
Sydera cur iterent? utinam coma regia fiam,
Proximus ydrochoi fulgeat Oarion.

AD IANVAM.

Dulci iucunda uiro, iucunda parenti,
O Salue, téque bona Iuppiter auctet ope
Ianua, quã Balbo dicũt seruisse benigne
Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
Quamque ferunt rursus uoto seruisse maligno,
Postquam es proiecto facta marita sene.
Dic agedum

Dic agedum nobis, quare mutata feraris
  In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non ita Cæcilio placeam, cui credita nunc sum,
  Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam.
  Verum isti populo dii mala multa ferant,
Qui quacunque aliquid reperitur non bene factum,
  Ad me omnes clamant, ianua culpa tua est.
Non istuc satis est uno te dicere uerbo,
  Sed facere, ut quiuis sentiat, & uideat.
Quid possum, nemo quærit, nec scire laborat,
  Nos uolumus uobis dicere, ne dubita.
Primum igitur uirgo quod fertur tradita nobis,
  Falsum est, non illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens sicula beta,
  Nunquam se mediam sustulit ad tunicam,
Sed pater illius nati uiolasse cubile
  Dicitur, & miseram conscelerasse domum.
Siue quod impia mens cæco flagrabat amore,
  Seu quod iners sterili semine natus erat.
Ne quærendum aliunde foret neruosius illud,
  Quod posset zonam soluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
  Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
At qui non solum hoc se dicit cognitum habere
  Brixia chinæa suppposita in specula,
Flauus quam molli percurrit flumine Mela,
  Brixia Veronæ mater amata meæ,
Sed de Postumii, & Cornelii narrat amore,
  Cum quibus illa malum fecit adulterium.

Dixerit hic aliquis, qui tu istæc ianua nosti,
  Cui nunquam domini limine abesse licet?
Nec populum auscultare, sed huic suffixa tigillo
  Tantum operire soles, aut aperire domum?
Sæpe illam audiui furtiua uoce loquentem
  Solam consiliis hæc sua flagitia,
Nomine dicentem, quos diximus, ut pote, quæ mi
  Speraret nec linguam esse, nec auriculam.
Præterea addebat quendam, quem dicere nolo
  Nomine, ne tollat rubra supercilia.
Longus homo est, magnas cui lites intulit olim
  Falsum mendaci uentre puerperium.

Ad Mallium.

Quod mihi fortuna, casuq; oppressus acerbo
  Conscriptum hoc lachrymis mittis epistolium,
Naufragum ut eiectum spumantibus æquoris undis
Subleuem, & a mortis limine restituam,
  Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
  Desertum in lecto cœlibe perpetitur,
Nec ueterem dulci scriptorum carmine musæ
  Oblectant, cum mens anxia peruigilat,
Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum,
  Muneràq;, & musarum hinc petis, & ueneris,
Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
  Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe quis merser fortunæ fluctibus ipse,
  Ne amplius a misero dona beata petas.
Tempore quo primum uestis mihi tradita pura est,
  Iucundum cum ætas florida uer ageret,

Multa ſatis luſi, non eſt dea neſcia noſtri,
 Quæ dulcem curis miſcet amaritiem,
Sed totum hoc ſtudium luctu fraterna mihi mors
 Abſtulit, o miſero frater adempte mihi,
Tu mea tu moriens fregiſti commoda frater,
 Tecum unà tota eſt noſtra ſepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia noſtra,
 Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
 Hæc ſtudia, atq; omneis delitias animi.
Quare, quod ſcribis Veronæ turpe Catullo
 Eſſe, quod hic quiſquis de meliore nota
Frigida deſerto tepefecit membra cubili,
 Id Malli non eſt turpe, magis miſerum eſt.
Ignoſces igitur, ſi, quæ mihi luctus ademit,
 Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quod ſcriptorum nõ magna eſt copia apud me,
 Hoc fit, quod Romæ uiuimus, illa domus,
Illa mihi ſedes, illic mihi carpitur ætas,
 Huc una ex multis capſula me ſequitur.
Quod cum ita ſit, nolim ſtatuas me mente maligna
 Id facere, aut animo non ſatis ingenuo,
Quod tibi non utriuſque petiti copia facta eſt,
 Vltro ego deferrem, copia ſi qua foret.
Non poſſum reticere deæ, qua Mallius in re
 Iuuerit, aut quantis iuuerit officiis,
Ne fugiens ſeclis obliuiſcentibus ætas
 Illius hoc cæca nocte tegat ſtudium.
Sed dicam uobis, uos porro dicite multis
 Millibus, & facite hæc charta loquatur anus.

Omnibus inq; locis celebretur fama sepulti,
Notescatq; magis mortuus, atq; magis,
Ne tenuem texens sublimis aranea telam,
Deserto in Mallii nomine opus faciat.
Nam, mihi quam dederit duplex Amathũtia curam,
Scitis, & in quo me corruerit genere,
Cum tantum arderem, quantum trinacria rupes,
Lymphaq; in œtæis mallia thermopylis,
Mœsta nec assiduo tabescere lumina fletu
Cessarent, tristiq; imbre madere genæ.
Qualis in aerii pellucens uertice montis
Riuus muscoso prosilit'e lapide,
Qui cum de prona præceps est ualde uolutus,
Per medium densi transit iter populi,
Dulce uiatori lasso in sudore leuamen,
Cum grauis exustos æstus hiulcat agros,
Ac uelut in nigro iactatis turbine nautis
Lenius aspirans aura secunda uenit,
Iam prece Pollucis, iam Castoris implorata,
Tale fuit nobis Mallius auxilium.
Is clausum lato patefecit limite campum,
Isq; domum nobis, isq; dedit dominam,
Ad quam communes exerceremus amores,
Quo mea se molli candida diua pede
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam
Innixa, arguta constitit in solea,
Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
Protesilaeam laodamia domum,
Incepta frustra nondum cum sanguine sacro
Hostia cœlesteis pacificasset heros.

Nil mihi tam ualde placeat Rhamnusia uirgo,
Quod temere inuitis suscipiatur heris,
Quam ieiuna pium desideret ara cruorem,
Docta est amisso Laodamia uiro,
(Coniugis ante coacta nouum dimittere collum,
Quam ueniens una atq; altera rursus hyems,
Noctibus in longis auidum saturasset amorem)
Posset ut abrupto uiuere coniugio.
Quod scibant parcæ non longo tempore abesse,
Si miles muros isset ad iliacos.
Nam tum Helenæ raptu primores argiuorum
Cœperat ad sese Troia ciere uiros,
Troia nefas, commune sepulchrum Europæ, Asiæq;,
Troia uirum, & uirtutum omnium acerba cinis,
Quæ nempe et nostro letum miserabile fratri
Attulit, hei misero frater adempte mihi.
Hei misero fratri iucundum lumen ademptum,
Tecum unà tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Quem nunc tam longe non inter nota sepulchra,
Nec prope cognatos compositum cineres,
Sed Troia obscœna, Troia infelice sepulchrum
Detinet, a nostro terra aliena solo,
Ad quam tum properans fertur simul undiq; pubes
Græca penetraleis deseruisse focos,
Ne Paris abducta gauisus libera mœcha
Ocia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu pulcherrima Laodamia
Ereptum est uita dulcius, atq; anima

Coniugium, tanto te absorbens uortice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum,
Quale ferunt graii pheneum prope cyllenæum
Siccari emulsa pingue palude solum,
Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
Ausus falsi parens amphitrioniades,
Tempore quo certa stymphalia monstra sagitta
Perculit imperio deterioris heri,
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
Quod diuum dominum ferre iugum docuit.
Nam neque tam carum confecto ætate parenti
Vna caput seri nata nepotis alit,
Qui tum diuitiis uix tandem inuentus auitis
Nomen testatas intulit in tabulas,
Impia derisi gentilis gaudia tollens,
Suscitat & cano uulturium capiti.
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
Compar, seu quicquid dicitur improbius
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
Quantum præcipue multiuola est mulier.
Sed tu horum magnos uicisti sola furores,
Vt semel es flauo conciliata uiro,
Aut nihil aut paulo cui tu concedere digna,
Lux mea se nostrum contulit in gremium,
Quam circuncursans huc illuc sæpe Cupido
Fulgebat crocina candidus in tunica,
Quæ tamen & si uno non est contenta Catullo,
Rara uerecundæ furta feremus heræ,

Ne nimium simus stultorum more molesti.
Saepe etiam Iuno maxima caelicolum
Coniugis in culpa flagrauit quotidiana,
Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
Atqui nec diuis homines componier aequum est,
Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Flagrantem assyrio uenit odore domum,
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
Ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
Quare illud satis est, si nobis id datur unis,
Quo, lapide illa diem candidiore notet.
Hoc tibi quod potui confectum carmine munus
Pro multis aliis redditur officiis,
Ne uestrum scabra tangat rubigine nomen
Haec atque illa dies, atq; alia, atq; alia,
Huc addent diui quem plurima, quae Themis olim
Antiquis solita est munera ferre piis.
Sitis felices & tu simul, & tua uita,
Et domus ipsa, in qua lusimus, & domina,
Et qui principio nobis dominam dedit, a quo
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longe ante omneis mihi quae me carior ipso est
Lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

In Rufum.

Noli admirari quare tibi foemina nulla
Rufe uelit tenerum supposuisse femur.
Non si illam rarae labefactes munere uestis,
Aut pellucriduli delitiis lapidis.
Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur

Valle sub alarum trux habitare caper,
Hunc metuũt omnes, neque mirũ, nam mala ualde est
Bestia, nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine, cur fugiunt.

De Muliere sua.

Nulli se dicit mulier mea nubere malle,
Quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicit, sed mulier cupido quod dicit amanti,
In uento, & rapida scribere oportet aqua.

Ad Amicum.

Si cui iure bono sacer alarum obstitit hircus,
Aut si aliquem merito tarda podàgra secat,
Aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
Mirifice est a te nactus utrunq; malum,
Nam quotiens futuit, toties ulciscitur ambos,
Illam affligit odore, ipse perit pódagra.

Ad Lesbiam.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum
Lesbia, nec præ me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantum ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
Nunc te cognoui. quare & si impensius uror,
Multo ita næ mi tu uilior, & leuior
Quis potis est iniquis, quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene uelle minus?

In Ingratum.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri,
Aut aliquem fieri posse putare pium.
Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est

I mo etiam tædet, tædet, obestq; magis,
V t mihi, quem nemo grauius nec acerbius urget
Q uã modo, qui me unũ, atq; unicũ amicum habuit,

In Gellium.

Gellius audierat patruum obiurgare solere,
S i quis delitias diceret, aut faceret,
H oc ne ipsi accideret, patrui perdespuit ipsam
V xorem, & patruum reddidit Harpocratem,
Q uod uoluit, fecit, nam, quamuis irrumet ipsum
N unc patruum, uerbum non faciet patruus.

In Lesbiam.

H uc est mens deducta tua mea Lesbia culpa,
A tq; ita se officio perdidit ipsa suo,
V t iam nec bene uelle queam tibi, si optima fias,
N ec desistere amare, omnia si facias.

De Lesbia.

S i qua recordanti bene facta priora uoluptas
E st homini, cum se cogitat esse pium,
N ec sanctam uiolasse fidem, nec fœdere in ullo
D iuum ad fallendos numine abusum homines,
M ulta parata manent in longa ætate Catulle
E x hoc ingrato gaudia amore tibi.
N am quæcũq; hoies bene cuiquam, aut dicere possunt
A ut facere, hæc a te dictaq;, factaq; sunt,
O mnia quæ ingratæ perierunt credita menti.
Q uare iam te cur amplius excrucies?
Q uin te animo affirmas, teq; instringisq;, reducisq;
E t diis inuitis desinis esse miser.
D ifficile est longum subito deponere amorem,
D ifficile est, uerum hoc qua lubet, efficias.

Vna salus hæc est, hoc est tibi peruincendum,
Hoc facies, siue id non pote, siue pote.
O dii, si uestrum est misereri, aut si quibus unquam
Extrema iam ipsa in morte tulistis opem,
Me miserum aspicite, & si uitam puriter egi,
Eripite hanc pestem, perniciemq; mihi,
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus,
Expulit ex omni pectore lætitias.
Non iam illud quæro, contra ut me diligat illa
Aut quod non potis est, esse pudica uelit,
Ipse ualere opto, & tetrum hunc deponere morbum.
O dii reddite mi hoc pro pietate mea.

Ad Rufum.

Rufe mihi frustra, ac nequicquam credite amice,
Frustra imo magno cum pretio, atq; malo,
Siccine surrepsti, meàq; intestina perurens,
Sic misero erripuisti omnia nostra bona,
Erripuisti heu heu nostræ crudele uenenum
Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiæ.

De Gallo.

Gallus habet fratres, quorũ, est lepidissima coniunx
Alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo est bellus, nam dulceis iungit amores,
Cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
Qui patruus patrui monstret adulterium.
Sed nunc id doleo, quod puræ impura puellæ
Sauia coniunxit spurca saliua tua,
Verum id non impune feres, nam te omnia secla
Noscent, & quis sis fama loquetur anus.

De Lesbio.

Lesbius est pulcher, quid ni, quem Lesbia malit,
Quam te cum tota gente Catulle tua.
Sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
Si tria amatorum sauia reppererit.

Ad Gellium.

Quid dicam Gelli, quare rosea ista labella
Hyberna fiant candidiora niue,
Mane domo cum exis, & cum te octaua quiete
E molli longo suscitat hora die,
Nescio quid certe est, an uere fama susurrat
Grandia te medii tenta uorare uiri.
Sic certe est, clamant Victoris rupta miselli
Ilia demulso labra notata sero.

Ad Iuuentium.

Nemó ne in tanto potuit populo esse Iuuenti
Bellus homo, quem tu diligere inciperes?
Præterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
Hospes, inaurata pallidior statua,
Qui tibi nunc cordi est, quem tu præponere nobis
Audes, At nescis quod facinus facias.

Ad Quintium.

Quinti si tibi uis oculos debere Catullum,
Aut aliud, si quid carius est oculis,
Eripere ei noli, multo quod carius illi
Est oculis, seu quod carius est oculis.

Ad Mulum de Lesbia.

Lesbia mi præsente uiro mala plurima dicit,
Hoc illi fatuo maxima lætitia est,
Mule nihil sentis, si nostri oblita taceret,

Sana esset, quod nunc garrit, & obloquitur,
Non solum meminit, sed quæ multo acrior est res,
Irata est, hoc est uritur, et loquitur.

De Ario.

Chommoda dicebat, si quando commoda uellet
Dicere, & hinsidias Arius insidias,
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
Credo sic mater, sic liber auunculus eius,
Sic maternus auus dixerat, atq; auia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem hæc leuiter, & leuiter.
Nec sibi post illa metuebant talia uerba,
Cum subito affertur nuntius horribilis.
Ionios fluctus, postquam illuc Arius isset,
Iam non Ionios esse, sed Hionios.

De amore suo.

Odi, & amo, quare id faciam fortasse requiris,
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

De Quintia, & Lesbia,

Quintia formosa est, multis, mihi candida, longa,
Recta est, hæc ego, sic singula confiteor,
Totum illud formosa nego, nam nulla uenustas,
Nulla in tam magno est corpore mica salis.
Lesbia formosa est, quæ cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omneis surripuit Veneres,

De suo in Lesbiam amore.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
Vere, quantum a me Lesbia amata mea est.
Nulla fides ullo fuit unquam fœdere tanta,

Quanta in amore suo ex parte reperta mea est.

In Gellium.

Quid facit is Gelli, qui cum matre, atq; sorore
 Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non sinit esse maritum?
 Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?
Suscipit o Gelli, quantum non ultima Tethys,
 Non genitor nympharum abluat Oceanus.
Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
 Non si demisso se ipse uoret capite.

De Gellio.

Gellius est tenuis, quidni, cui tam bona mater,
 Tam'que ualens uiua, tam'que uenusta soror,
Tam'que bonus patruus' tamq; omnia plena puellis
 Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
 Quantum uis, quare sit macer, inuenies.

In Gellium.

Nascatur magus ex Gelli, matrisq; nefando
 Coniugio, & discat persicum aruspicium.
Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet,
 Si uera est persarum impia relligio.
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos,
 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

In Gellium.

Non ideo Gelli sperabam te mihi fidum
 In misero hoc nostro perdito amore fore,
Quod te cognossem bene, constanterq; putarem
 Haud posse a turpi mentem inhibere probro.
Sed neq; quod matrem, nec germanam esse uidebam

Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamuis tecum multo coniungerer usu,
Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis id duxti, Tantum tibi gaudium in omni
Culpa est, in quacunq; est aliquid sceleris.

De Lesbia.

Lesbia mi dicit semper male, nec tacet unquam
De me, dispeream me nisi Lesbia amat.
Cui ego quasi eadem totidem mox deprecor illi
Assidue, uerum dispeream nisi amo.

In Cæsarem.

Nil nimium studeo Cæsar tibi, uelle placere,
Nec, scire utrum sis albus, an ater homo.

De Mentula.

Mentula mœchatur, mœchatur Mentula certe,
Hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

De Smyrna Cinnæ poetæ.

Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem
Quam cepta est, nonamq; edita post hyemem.
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

Smyrna cauas atracis penitus mittetur ad unda,
Smyrnam incana diu sæcula peruoluent
At Volusii annales Paduam morientur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.
Parua mei mihi sunt cordi monimenta sodalis,
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Ad Caluum De Quintilia.

Si quicquam mutis gratum acceptum'ue sepulchris
Accidere a nostro Calue dolore potest,
Quo desyderio ueteres renouamus amores,

Atque olim missas flemus amicitias.
Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

De Aemylio.

Non ita me dii ament quicquam referre putaui
Vtrum os an culum olfacerem Aemylio.
Nil immundius hoc. nihil est immundius illo,
Verum etiam culum mundior, & melior.
Nam sine dentibus est, hoc denteis sesqui pedaleis,
Gingiuas uero Ploxemi habet ueteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstu
Meientis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, & se facit esse uenustum,
Et non pistrino traditur, atq; Asino,
Quem si qua attingit, non illam posse putemus
Aegroti culum lingere carnificis?

Ad Victium.

In te si in quenquam dici pote putide Victi
Id quod uerbosis dicitur, & fatuis,
Ista cum lingua si usus ueniat tibi possis
Culos & crepidas lingere carpatinas,
Si nos omnino uis omneis perdere Victi,
Dicas, omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

Surripui tibi dum ludis mellite Iuuenti
Sauiolum dulci dulcius ambrosia,
Verum id non impune tuli, nanque amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce,
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum uestræ demere sæuitiæ.

Nam simul id factum est, multis diluta labella
A bstersti guttis omnibus articulis,
N e quicquam nostro contractum ex ore maneret,
T anquam commistæ spurca saliua lupæ.
P ræterea in festo miserum me tradere amori
N on cessasti omnique excrutiare modo,
V t mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
S auiolum, tristi tristius helleboro.
Q uam quoniam pœnam misero proponis amori,
N unquam iam posthac basia surripiam.

De Cœlio & Q uintio.

C œlius Auphilenum, & Q uintius A uphilenam
F los Veronensium depereunt iuuenum,
H ic fratrem, ille sororem, hoc est quod dicitur illud
F raternum uere dulce sodalitium,
C ui faueam potius Cœli? tibi, nam tua nobis
P erspecta exigitur unica amicitia,
C um uesana meas torreret flamma medullas,
S is felix Cœli, sis in amore potens.

In feriæ ad fratris tumulum

M ultas pergentes, & multa per æquora uectus
A duenio has miseras frater ad inferias,
V t te postremo donarem munere mortis,
E t mutum nequicquam alloquerer cinerem,
Q uando quidem fortuna mihi tete abstulit ipsum
H eu miser indigne frater adempte mihi
N unc tamen interea prisco quæ more parentum
T radita sunt tristes munera ad inferias
A ccipe fraterno multum manantia fletu,
A tq; in perpetuum frater aue, atque uale.

Ad Cornelium

Ad Cornelium.

Si quicquam tacito commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
Me unum esse inuenies illorum iure sacratum
Corneli, & factum me esse puta harpocratem.

Ad Sylonem.

Aut sodes mihi redde decem sextertia Sylo,
Deinde esto quãuis sæuus & indomitus,
Aut si te nummi delectant, desine quæso
Leno esse, atq; idem sæuus & indomitus.

Ad Quendam de Lesbia.

Credis me potuisse meæ maledicere uitæ,
Ambobus mihi quæ carior est oculis,
Non potui, nec si possem, tam perdite amarem,
Sed tu cum caupone omnia monstra facis.

In Mentulam.

Mentula conatur pimplæum scandere montem
Musæ furcillis præcipitem eiiciunt.

De Puero & Præcone.

Cum Puero bello Præconem qui uidet esse,
Quid credat nisi se uendere discupere.

Ad Lesbiam.

Si quicquam, cupidoq;, optantiq; obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie
Quare hoc est gratum, nobis quoq; carius auro
Quod te restituis Lesbia mi cupido,
Restituis Cupido atq; insperanti ipsa refers te,
Nobis o lucem magis candidiore nota
Quis me uno uiuit felicior? aut magis hac est
Optandus uita dicere quis poterit?

40

In Siconium.

Siconi arbitrio populi tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat,
Non equidem dubito, quin primum inimica bonorũ
Lingua execta auido sit data uulturio,
Effossos oculos uoret atro gutture coruus
Intestina canes, cætera membra lupi.

Ad Lesbiam.

Iucundum mea uita mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumq́; fore,
Dii magni facite ut uere promittere possit,
Atq; id sincere dicat, & ex animo,
Vt liceat nobis tota perducere uita
Alternum hoc sanctæ fœdus amicitiæ

Ad Aufilenam.

Aufilena bonæ semper laudantur amicæ
Accipiunt pretium, quæ facere instituunt.
Tu quod promisti mihi quod mentita inimica es,
Quod nec das nec fers sæpe facis facinus.
Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ
Aufilena fuit, sed data corripere
Fraudando, efficitur plusquam meretricis auaræ est,
Quæ se se toto corpore prostituit.

Ad Aufilenam.

Aufilena uiro contentam uiuere solo.
Nuptarum laus est laudibus eximiis,
Sed cuiuis quãuis potius subcumbere fas est,
Quam matrem fratres efficere ex patruo.

In Nasonam.

Multus homo es Naso, neq; tecum multus homo, sed
Descendis Naso, multis es & pathicus,

De Cinna.

Consule Pompeio primum duo Cinna sedebant
  Moechilia facto consule nunc iterum
Manserunt duo, sed creuerunt millia in unum
  Singula, foecundum semen adulterio.

De saltu firmano.

Firmano saltu non falso Mentula diues
  Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupium omne genus, pisceis, prata, arma, ferasq;,
  Nec quicquam fructus sumptibus exuperat
Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
  Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.

In Mentulam.

Mentula habet instar triginta iugera prati,
  Quadraginta arui, cætera sunt maria,
Cur non diuitiis Croesum superare potis sit,
  Vno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arma, ingentes siluas, saltusq;, paludesq;
  Vsq; ad hyperboreos, & mare ad oceanum.
Omnia magna hæc sunt, tamē ut sint maxiā & ultra
  Non homo, sed uere mentula magna nimis.

Ad Gellium.

Sæpe tibi studioso animo uenante requirens
  Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Quis te lenirem, nobis neu conarere,
  Infestum telis icere musca caput
Hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem
  Gelli, nec nostras hinc ualuisse preces,
Contra nos tela ista tua euitamus amictu,
  Affixus nostris tu dabis supplicium.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS RO MANI, LIBER PRIMVS.

D iuitias alius fuluo sibi con
gerat auro,
E t teneat culti iugera ma
gna soli,
Q uem labor assiduus uici
no terreat hoste,
M artia cui somnos classica
pulsa fugent.
M e mea paupertas uitæ traducat inerti,
D um meus assiduo luceat igne focus.
I pse feram teneras maturo tempore uites
R usticus, & facili grandia poma manu.
N ec spes destituat, sed frugum semper aceruos
P ræbeat, & pleno pinguia musta lacu.
N am ueneror, seu stipes habet desertus in agris
S eu uetus in triuio florida serta lapis.
E t quodcunque mihi pomum nouus educat annus
L ibatum agricolæ ponitur ante Deum.
F laua Ceres tibi sit nostro de rure corona
S picea, quæ templi pendeat ante fores.
P omosisque ruber custos ponatur in hortis,
T erreat ut sæua falce Priapus aues.
V os quoque felicis quondam, nunc pauperis agri
Custodes fertis munera uestra lares.
T unc uitula innumeros lustrabat cæsa iuuencos,
N unc agna exigui est hostia parua soli.
A gna cadet uobis, quam circum rustica pubes

Clamat io messes, & bona uina date.
Iam modo non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longe deditus esse uiæ,
Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arrboris ad riuos prætereunt is aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnamue sinu pigeat, fœtumue capellæ
Desertum oblita matre referre domum.
At uos, exiguo pecori, furesq;, lupiq;
Parcite, de magno est præda petanda grege.
Hic ego, pastoremq; meum lustrare quot annis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis diui, neu uos e paupere mensa
Dona, nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq; luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq; requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est, satis est requiescere lecto,
Scilicet & solito membra leuare toro.
Quam iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
Aut gelidas hybernus aquas cum fuderit auster,
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi contingat, sit diues iure, furorem
Qui maris & tristes ferre potest pluuias.
O quantum est auri pereat, potiusq; smaragdi,
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra Messala, mariq;,

Vt domus hostiles præferat exuuias.
Me retinent uinctum formosæ uincla puellæ,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio mea Delia, tecum
Dum modo sim, quæso segnis, inersq; uocer.
Te spectem, suprema mihi cum uenerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis, & arsuro positum me delia lecto,
Tristibus & lachrymis oscula mixta dabis.
Flebis, non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
Interea dum fata sinunt, iungamus amores,
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput.
Iam subrepet iners ætas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux, milesq; bonus, uos signa, tubæq;
Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris.
Ferte & opes. ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq; famem.

ELEGIA .II.

a D de merum, uinoq; nouos compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina uicta sopor,
Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum requiescit amor.

Nam posita est nostræ custodia sæua puellæ,
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas, capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet, quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoq; ne timide custodes Delia falle,
Audendum est. fortes adiuuat ipsa Venus.
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu reserat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono,
Illa uiro coram nutus conferre loquaces,
Blandaq; compositis addere uerba notis.
Nec decet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit ipsa Venus,
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.
Quisquis amore tenetur, eat tutusq;, sacerq;
Qua libet. Insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis,
Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
Non labor hic lædit, reseret modo delia postes.
Et uocet ad digiti me taciturna sonum.

Parcite luminibus,ſeu uir ſeu fœmina fias
  Obuia·cælari uult ſua furta Venus,
Ne ſtrepitu terrete pedum,neu quærite nomen,
  Neu prope fulgenti lumina ferte face·
Si quis & imprudens ſpexerit,occulat ille,
  Perq; deos omneis ſe meminiſſe neget·
Nam fuerit quicunq; loquax,is ſanguine natam,
  Is Venerem e rapido ſentiat eſſe mari·
Nec tamen huic credet coniunx tuus,ut mihi uerax
  Pollicita eſt magico ſaga miniſterio·
Hanc ego de cœlo ducentem ſydera uidi,
  Fulminis hæc rapidi carmine uertit iter·
Hæc cantu finditq; ſolum,maneſq; ſepulchris
  Elicit,& tepido deuocat oſſa rogo·
Iam ciet infernas magico ſtridore cateruas,
  Iam iubet aſperſas lacte referre pedem·
Cum libet,hæc triſti depellit nubila cœlo,
  Cum libet,æſtiuo conuocat orbe niues·
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas·
  Sola feros Hecates perdomuiſſe canes·
Hæc mihi compoſuit cantus,quis fallere poſſes,
  Ter cane,ter dictis deſpue carminibus·
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam,
  Non ſibi,ſi in molli uiderit ipſe toro·
Tu tamen abſtineas aliis,nam cætera cernet
  Omnia,de me uno ſentiet eſſe nihil·
Quid credam?nempe hæc eadem ſe dixit amores
  Cantibus,aut herbis ſoluere poſſe meos·
Et me luſtrauit tædis,& nocte ſerena
  Concidit ad magicos hoſtia pulla deos·

Non ego totus abesset amor, sed mutuus esset
  Orabam, nec te posse carere uelim.
Ferreus ille fuit, qui te cum possit habere,
  Maluerit prædas stultus, & arma sequi.
Ille licet cilicum uictas agat ante cateruas,
  Ponat & in capto martia castra solo,
Totus & argento contextus, totus & auro
  Insideat celeri conspiciendus equo,
Ipse boues, mea si tecum modo Delia possim
  Iungere, & insolito pascere monte pecus,
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
  Mollis & inculta sit mihi somnus humo.
Quid tyrio recubare toro sine amore secundo
  Prodest, cum fletu nox uigilanda uenit?
Nam neq; tum plumæ, nec stragula picta soporem,
  Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ,
Num ueneris magnæ uiolaui numina uerbo?
  Et mea nunc pœnas impia lingua luit?
Num feror incæstus sedes adiisse deorum?
  Sertaq; de sanctis diripuisse focis?
Non ego si merui dubitem procumbere templis,
  Et dare sacratis oscula liminibus.
Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
  Et miserum sancto tundere poste caput.
At tu qui lætus rides mala nostra, caueto.
  Mox tibi non uanus sæuiet usque Deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores,
  Post ueneris uinclis subdere colla senem.
Et sibi blanditias tremula componere uoce,
  Et manibus canas fingere uelle comas.

Stare nec ante fores puduit, caræue puellæ
Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuuenis turba circunstetit arcta,
Despuit in molles & sibi quisque sinus.
At mihi parce Venus, semper tibi dedita seruit
Mens mea, quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM ELEGIA ·III·

Ibitis ægeas sine me messala per undas,
O utinam memores ipse, cohorsq; mei.
Me tenet ignotis ægrum phæacia terris,
Abstineas auida mors uiolenta manus.
Abstineas mors atra precor, non hic mihi mater,
Quæ legat in mæstos ossa perusta sinus,
Non soror aßyrios cineri quæ dedat odores,
Et fleat effusis ante sepulchra comis,
Delia non usquam, quæ me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
Rettulit e triuiis omnia certa puer,
Cuncta dabant reditus· tamen est deterrita nunquã
Quin fleret nostras, respiceretq; uias·
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
Quærebam tardas anxius usq; moras·
Aut ego sum causatus, aues dant omina dira,
Saturni sacram me tenuisse diem·
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem·
Audeat inuito nequis discedat amore,
Aut sciat egressum se prohibente Deo·
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt

Illa tua tocies ære repulsa manu?
Quidue pie dum sacra colis, purêq; lauari
Te memini, & puro seccubuisse toro?
Nuc dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras lino tecta fores sedeat,
Bisq; die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat, in pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates,
Redderêq; antiquo menstrua thura lari.
QVAM bene Saturno uiuebant rege prius, quã
Tellus in longas est patefacta uias.
Non dum cœruleas pinus contempserat undas,
Effusum uentis præbueratq; sinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subiit iuga tempore taurus,
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arua lapis,
Ipsæ mella dabant quercus, ultroq; ferebant
Obuia securis ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
Immiti sæuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue sub domino cædes, & uulnera semper,
Nunc mare, nunc leti mille repente uiæ.
Parce pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,

F ac lapis inscriptis stet super ossa notis.
Hic iacet immitti consumptus morte Tibullus
M essalam terra dum sequiturq́; mari.
S ed me quod facilis tenero sum semper amori,
I psa Venus campos ducet in elysios.
H ic choreæ, cantusq́; uigent, passimq́; uagantes
D ulce sonant tenui gutture carmen aues.
F ert casiam non culta seges, totosq́; per agros
F loret odoratis terra benigna rosis.
A c iuuenum series teneris immixta puellis
L udit, & assidue prælia miscet amor.
I llic est cuicunq; rapax mors uenit amanti,
E t gerit insigni myrtea serta coma.
A t scelerata iacet sedes in nocte profunda
A bdita, quam circum flumina nigra sonant.
T hisiphoneq; impexa feros pro crinibus angues
S æuit, & huc illuc impia turba fugit.
T um niger in turba serpentum Cerberus ore
S tridet, & æratas excubat ante fores.
I llic Iunonem tentare Ixionis Ausi
V ersatur celeri noxia membra rota,
P orrectusq́; nouem Tityus per iugera terræ,
A ssiduas atro uiscere pascit aues.
T antalus est illic & circum stagna, sed acrem
I am iam poturi deserit unda sitim.
E t Danai proles, Veneris quod numina læsit,
I n caua lethæas dolia portat aquas.
I llic sit quicunq; meos uiolauit amores,
O ptauit lentas & mihi militias.
A t tu casta precor maneas, sanctiq; pudoris

Aſſideat cuſtos ſedula ſemper anus
Hæc tibi fabellas referat, poſitaq; lucerna
Deducat plena ſtamina longa colo.
Ac circa grauibus penſis affixa puella
Paulatim ſomno feſſa remittat opus.
Tunc ueniam ſubito, nec quiſquam nuntiet ante,
Sed uidear cœlo miſſus adeſſe tibi,
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roſeis candida portet equis.

AD PRIAPVM ELEGIA. IIII.

Ic umbroſa tibi contingant tecta Priape,
s Ne capiti ſoles, ne noceantq; niues,
Quæ tua formoſos cepit ſolertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma eſt.
Nudus, & hybernæ producis frigora brumæ,
Nudus & æſtiui tempora ſicca canis
Sic ergo, tum Bacchi reſpondet ruſtica proles
Armatus curua ſit mihi falce Deus.
O fuge te teneræ puerorum credere turbæ,
Nam cauſam iuſti ſemper amoris habent.
Hic placet, anguſtis quod equum compeſcit habenis,
Hic placidam niueo pectore pellit aquam,
Hic quia fortis adeſt audacia, cepit, at illi
Virgineus teneras ſtat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo ſi forte negabit,
Tædia, paulatim ſubiuga colla dabit.
Longa dies hominis docuit parere leones,
Longa dies molli ſaxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat collibus uuas·
  Annus agit certa lucida signa uice·
Nec iurare time·Veneris periuria uenti

  Irrita per terras, & freta summa ferunt·
Gratia magna Ioui·uetuit pater ipse ualere,
  Iurasset cupide quicquid ineptus amor·
Perq; suas impune sinit Dictynna sagittas
  Affirmes, crines perq; Minerua suos·
At si tardus eris, errabis, transiet ætas
  Quam cito, non segnis stat, remeatq; dies·
Quam cito purpureos deperdit terra colores,
  Quam cito formosas populus alta comas,
Quam iacet, infirmæ uenere ubi fata senectæ,
  Qui prior elæo est carcere missus equus·
Vidi iam iuuenem premeret, cum serior ætas
  Mœrentem stultos præteriisse dies·
Crudeles diui·serpens nouus exuit annos·
  Formæ non ullam fata dedere moram·
Solis æterna est phœbo, bacchoq; iuuenta·
  Nam decet intonsus crinis utrunq; Deum·

Tu puero quodcunq; tuo tentare libebit
  Credas, obsequio plurima uincit amor·
Neu comes ire neges, quamuis uia longa paretur,
  Et canis arenti torreat arua siti·
Quamuis prætexens picta ferrugine cœlum
  Venturam admittat imbrifer arcus aquam·
Vel si cœruleas puppi uolet ire per undas,
  Ipse leuem remo per freta pelle ratem·
Nec te pœniteat duros subiisse labores,
  Aut operi insuetas attenuasse manus·

Nec, uelit inſidiis altos ſi claudere ualles,
  Dum placeas, humeri retia ferre negent.
Si uolet arma, leui tentabis ludere dextra,
  Sæpe dabis nudum uincat ut ille latus,
Tunc tibi mitis erit, rapias tum cara licebit
  Oſcula, pugnabit, ſed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo, poſt offeret ipſe uolenti,
  Poſt etiam collo ſe implicuiſſe uolet.
Heu, male nunc artes miſeras hæc ſecula tractant,

  Iam tener aſſueuit munera uelle puer.
Iam tu qui Venerem docuiſti uendere primus
  Quiſquis es, infelix urgeat oſſa lapis.
Pieridas pueri doctos & amate poetas,
  Aurea nec ſuperent munera pieridas.
Carmine purpurea eſt Niſi coma, carmina ni ſint,
  Ex humero Pelopis non nituiſſet ebur
Quem referent muſæ, uiuet, dum robora tellus,
  Dum cœlum ſtellas, dum uehet amnis aquas.

Atqui non audit muſas, qui uendit amorem,
  Idææ currus ille ſequatur opis.
Et ter centenas erroribus expleat urbes,
  Et ſecet ad phrygios uilia membra modos.
Blanditiis uult eſſe locum Venus ipſa, querelis
  Supplicibus, miſeris flentibus illa fauet.
Hæc mihi, quæ canerem Tityo Deu[s] edidit ore,
  Sed Tityum coniunx hæc meminiſſe uetat.
Pareat ille ſuæ. uos me celebrate magiſtrum,
  Quos male habet multa callidus arte puer.

Gloria cuiq; ſua eſt, me, qui ſpernentur amantes,
  Conſultent, cunctis ianua noſtra patet.

Tempus erit, cum me ueneris præcepta ferentem
 Deducat iuuenum ſedula turba ſenem.
Eheu quam Marathus lento me torquet amore.
 Deficiunt artes, deficiuntq́; doli.
Parce puer quæſo, ne turbis fabula fiam.
 Cum mea ridebunt uana magiſteria.

ELEGIA .V.

Aſper eram, & bene diſcidium me ferre loquebar,
 At mihi nunc longæ gloria fortis abeſt.
Nanq; agor, ut per plana citus ſola uerbere turbo,
 Quem celer aſſueta uerſat ab arte puer.
Vre ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
 Magnificum poſt hæc horrida uerba doma.
Parce tamen per te furtiui fœdera lecti
 Per Venerem quæſo, compoſitumq́; caput.
Ille ego, cum triſti morbo defeſſa iaceres,
 Te dicor uotis eripuiſſe meis.
Ipſeq́; ter circum luſtraui ſulfure puro,
 Carmine cum magico præcinuiſſet anus.
Ipſe procuraui, ne poſſent ſæua nocere
 Somnia, ter ſancta deueneranda mola.
Ipſe ego uelatus filo, tunicisq́; ſolutis
 Vota nouem Veneri nocte ſilente dedi.
Omnia perſolui, fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam, ſi ſalua fuiſſes
 Fingebam demens, ſed renuente Deo.
Rura colam, frugumq́; aderit mea Delia cuſtos,
 Area dum meſſes ſole calente teret.
Aut mihi ſeruabit plenis in lintribus uuas

50

Pressaq; ueloci candida musta pede,
Consuesset numerare pecus, consuesset amantis
Garrulus in dominæ ludere uerna sinu.
Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete & spicas, pro grege ferre dapem,
Illa regat cunctos, illi sint omnia curæ.
Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahat arboribus.
Et tantum uenerata uirum huc sedula curet,
Huic paret, atq; epulas ipsa ministra gerat.
Hæc mihi fingebam, quæ nunc caurusq;, notusq;
Iactat odoratos uota per armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino,
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui, sed iam cum gaudia adirem,
Admonuit dominæ, deseruitq; Venus.
Tunc me discedens deuotum fœmina dixit,
Et pudet, & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis, facie, tenerisq; lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.
Talis ad æmonium nereis Peléa quondam
Vecta est frenato cærula pisce Thetis.
Hæc nocuere mihi quod adest huic diues amator
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum sua fata querentes
Semper, & e tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furens, herbasq; sepulchris

Quærat, & a sæuis ossa relicta lupis.
Currat & inguinibus nudis, ululetq; per urbes,
Post agat hanc triuiis aspera turba canum.
Eueniet, dat signa Deus, sunt numina amanti,
Sæuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quamprimum sagæ præcepta rapacis
Desere, nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præsto tibi, præsto pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
Subiicietq; manus, efficietq; uiam.
Pauper ad occultos furtim deducit amicos,
Vinclàq; de niueo detrahit ipse pede.
Heu canimus frustra, nec uerbis uicta patescit
Ianua, sed plena est percutienda manu.
At tu qui potior nunc es, mea furta caueto,
Versatur celeri fors leuis orbe rotæ,
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit.
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usq; fores.
Nescio quid furtiuus amor parat, utere quæso
Dum licet, in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA .VI.

Emp ut inducar, blandos offers mihi uultu
P Post tamen es misero tristis & asper amor
Quid tibi sæuitiæ mecũ ẽ, an gloria magna é
Insidias homini composuisse Deum?
Nam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.

Illa quidem tam multa negat, sed credere durum est,
  Sic etiam de me pernegat usq; uiro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
  Custodes, eheu nunc premor arte mea.
Fingere nunc didicit causas, cur sola cubaret.
  Cardine nnnc tacito uertice posse fores.
Tunc succos, herbasq; dedi, quis liuor abiret,
  Quem facit impresso mutua dente Venus,
At tu fallacis coniunx incaute puellæ,
  Me quoq; seruato, peccet ut illa nihil,
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
  Néue cubet lasso pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitóq; liquorem
  Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quam sæpe time, seu uisere dicet
  Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras,
  Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius, signumq; probarem
  Per causam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum peperi tibi, at ipse bibebam
  Sobria supppo sita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens, ignosce fatenti,
  Iussit amor. Contra quis feret arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
  Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
  Seruare? ah frustra clauis inest foribus.
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
  Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi

At mihi seruandam credas, non sæua recuso
 Verbera, detrecto non ego uincla pedum
Tunc procul absitis quisquis colit arte capillos,
 Effluit effuso cui toga lapsa sinu,
Quisquis & occurret ne possit crimen habere,
 Stet procul, aut alia stet procul ante uia.
Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
 Est mihi diuino uaticinata sono.
Hæc ubi bellonæ motu est agitata, nec acrem
 Flammam, non & amans uerbera torta timet.
Ipsa bipenne suos cædit uiolata lacertos,
 Sanguineq; effuso spargit inulta deam.
Statq; latus præfixa ueru, stat saucia pectus,
 Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite, quam custodit amor uiolare puellam,
 Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit, labentur opes ut uulnere nostro
 Sanguis, ut hic uentis diripiturq; cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea Delia pœnas
 Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
 Me monet, atq; iras aurea uincit anus.
Hæc me deducit tenebris, multóq; timore
 Coniungit nostras clam taciturna manus.
Hæc foribusq; manet noctu me affixa, proculq;
 Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus, proprios ego tecum
 Sit modo fas, annos contribuisse uelim.
Te semper, natamq; tuam te propter amabo,
 Quicquid agit sanguis est tamen ille tuus.

Sit modo casta doce, quamuis non uitta ligatos
 Impediat crines, nec stola longa pedes.
Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
 Possum ego, quin oculos appetat illa meos.
Et siquid peccasse putat, ducorq; capillis
 Immerito, proprias proripiorq; uias.
Non ego te pulsare uelim, sed uenerit iste
 Si furor, optarim non habuisse manus.
Nec sæuo sis casta metu, sed mente fideli
 Mutuus absenti te mihi seruet amor.
At quæ fida fuit nulli, post uicta senecta
 Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firmàq; conductis adnectit licia telis,
 Tractàq; de niueo uellere fila parat.
Hanc animo gaudente uident, iuuenumq; cateruæ
 Commemorant merito tot mala ferre senem,
Hanc Venus ex alto flentem sublimis olympo
 Spectat, & infidis quod sit acerba, monet.
Hæc aliis maledicta cadant, nos Delia amoris
 Exemplum cana simus uterq; coma.

ELEGIA VII.

Vnc cecinere diem parcæ fatalia nentes
 Stamina non ulli dissoluenda Deo,
Hunc forte aquitanas posset q̃ fundere gẽtes
 Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere, nouos pubes romana triumphos
 Vidit, & euinctos brachia rapta duces.
At te uictrices lauros Messala gerentem
 Portabat nitidis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos, tua bella pirenẽ

T estis, & oceani littora sanctonici.
T estis Arar, Rhodanusq; celer, magnusq; garumna,
C armoti & flaui cœrula lympha liger.
A tte Cidne canam, tacitis qui leuiter undis
C œruleus placitis per uada serpis aquis,
Q uantus & æthereo contingens uertice nubes
F rigidus intonsos taurus arat cilicas.
Q uid referam ut uolitet crebras intacta per urbes
A lba palæstino sancta columba syro?
V tq; maris uastum prospectet turribus æquor
P rima ratem uentis credere docta tyros.
Q ualis & arentes cum findit sirius agros
F ertilis æstiua nilus abundet aqua.
N ile pater, qua nam possum te dicere causa,
A ut quibus in terris occuluisse caput?
T e propter nullos tellus tua postulat imbres.
A rida nec pluuio supplicat herba Ioui.
T e canit, atq; suum pubes miratur Osirim,
B arbara memphiten plangere docta bouem.
P rimus aratra manu solerti fecit Osiris,
E t teneram ferro sollicitauit humum.
P rimus inexpertæ commisit semina terræ,
P omaq; non notis legit ab arboribus.
H ic docuit teneram palis adiungere uitem,
H ic uiridem dura cædere falce comam.
I lli iucundos primum matura sapores
E xpressa incultis uua dedit pedibus.
I lle liquor docuit uoces inflectere cantu,
M ouit & ad certos nescia membra modos.
B acchus & agricolæ magno confecta labore

Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curæ, nec luctus Osyri,
Sed chorus, & cantus, leuis, & aptus amor.
Sed uarii flores, & frons redimita chorymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et tyriæ uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, et centum ludos, geniumq́; choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius & nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia serta gerat,
Sic uenias, hodierna tibi dum thuris honores
Liba & messopio dulcia melle feram.
At tibi subcrescat proles, quæ facta parentis
Augeat, & circa stet uenerandam senem.
Non taceam monumenta uiæ, quæ tuscula tellus,
Candidaq́; antiquo detinet alba lare.
Nanq; opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur, hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola e magna cum uenerit urbe
Serus, in offensum rettuleritq́; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos
Candidior semper, candidiorq́; ueni.

ELEGIA .VIII.

n O n ego cælarim, possit quid nutus amantis,
Quid'ue ferant miti lenia uerba sono,
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum,
Præcinit euentus nec mihi cantus auis.

Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
 Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare, Deus crudelius urit,
 Quos uidet inuitos succubuisse sibi.

Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
 Sæpeq; mutatas disposuisse comas?
Quid fuco splendente comas ornare? quid ungues
 Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
 Ansaq; constrictos cogit aluta pedes,
Ipsa placet, quamuis inculto uenerit ore,
 Nec nitidum tarda compserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
 Deuouit tacito tempore noctis anus?
Cantus uicinis fruges traducit ab agris.
 Cantus & iratæ detinet anguis iter.
Cantus & e curru lunam deducere tentat,
 Et faceret, si non æra repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmē nocuisse? qd herbas?
 Forma nihil magicis utitur auxiliis.
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
 Oscula, sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento,
 Persequitur pennis tristia facta Venus.
Munera ne poscas, det munera canus amator,
 Vt foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
 Ora, nec amplexus aspera barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos,
 Et regum magnæ despiciantur opes.

At Venus inuenit puero concumbere furtim,
 Dum timet, & teneros conserit usq; sinus,
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
 Oscula, & in collo figere dente notas.

Non lapis hanc, gemmæq; iuuant quæ frigore sola
 Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seroq; iuuenta,
 Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studium formæ est, coma cũ mutatur, ut annos
 Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos,
 Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
 Vtere, non tardo labitur illa pede.
Heu Marathũ torques, puero quæ gloria uicto est?
 In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero. non illi sontica causa est,
 Sed nimius luteo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mœstas quam sæpe querelas
 Coniicit, & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait, poterat custodia uinci,
 Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.

Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
 Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quamuis obrepere nocte,
 Et strepitu nullo clam reserare fores.

Quid possunt artes miserum si spernit amantem,
 Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
 Est mihi nox multis euigilanda modis.

Dum mihi uenturam fingo quodcunque mouetur,
 Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lachrymare puer·non frangitur illa,
 Et tua iam fletu lumina fessa tument·
Oderunt Pholoe(moneo)fastidia diui,
 Nec prodest sanctis thura dedisse focis·
Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes
 Nescius ultorem post caput esse deum,
Sæpe etiam lachrymas fertur risisse dolentis,
 Et cupidum ficta detinuisse mora·
Nunc omnis odit fastus,nunc displicet illi
 Quæcunq; opposita est ianua dura sera·
At te pœna manet nisi desinis esse superba,
 Quam cupies uotis hunc reuocare diem·

ELEGIA ·IX·

q Vid mihi,si fueras miseros læsurus amantes,
 Fœdera per diuos clam uiolanda dabat?
Ah miser & si quis primo periuria cœlat,
 Sera tamen tacitis pœna uenit pedibus·
Parcite cœlestes,æquum est impune licere
 Numina formosis lædere uestra semel·
Lucra petens habili tauros adiungit aratro,
 Et durum terræ rusticus urget opus·
Lucra petiturus per freta patentia uentis
 Ducunt instabiles sydera certa rates·
Muneribus meus est captus puer,at Deus illa
 In cinerem & liquidas munera uertat aquas·
Iam mihi persolues pœnas,puluisq; decorem
 Detrahet,& uentis horrida facta coma·
Vretur facies,urentur sole capilli

Deteret inualidos & uia longa pedes.
Admonui quoties, auró ne polue formam,
Sæpe solent auro multa subesse mala.
Diuitiis captus siquis uiolauit amorem,

Asperáq; est illi, difficilisq; Venus.
Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & in torto uerbere terga seca.
Nec tibi cælanti fas sit peccare, paranti
Sit Deus, occultos qui uetat esse dolos.
Ipse Deus tacito permisit lene ministro
Ederet ut multo libera uerba mero.
Ipse Deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
Hæc ego dicebam, nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tunc mihi iurabas nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem,
Non tibi si pretium campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura falernus ager,
Illis eriperes uerbis mihi sydera cœli
Lucere, & puras fluminis esse uias.
Quin etiam flebas, at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usq; genas.
Quid faciam? nisi & ipse fores in amore puellæ,
Sit precor exemplo sed leuis illa tuo.
O quoties uerbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sæpe insperanti uenit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores.
Tum miser interii stulte confisus amari,

Non poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quim etiam attonita laudes tibi mentebam,
Et me nunc nostri, pieridumq; pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere cura est,
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem laxauerit usu,
Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atq; operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tú ne putas illam pro te disponere crines?
Aut tenues denso pectere dente comas
Illa hæc persuadet facies, auróq; lacertos
Vinciat, & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq;, demumq; tuam
Non facit hoc uitio, sed corpora fœda podagra,
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noster puer, hunc ego credam

Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
Blanditias ne meas aliis tu uendere es ausus?
Tu ne aliis demens oscula ferre mea?
Tunc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua tum me pœna iuuet, Veneriq; merenti
Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

ELEGIA .X.

Quis fuit horrẽdos primus qui protulit enses?
Quam ferus, & uere ferreus ille fuit.
Tunc cædes hoim, generis tunc prælia nata,
Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.
At nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
Vertimus in sæuas quod dedit ille feras.
Diuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt
Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
Non arces, non uallus erat, somnumq; petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret, uulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor, & iam quis forsitan hostis
Hæsura in nostro tela gerit latere.
Sed patrii seruate lares, aluistis & iidem
Cursarem uestros cum tener ante pedes.
Neu pudeat prisco uos esse stipite factos,
Sic ueteres ædes incoluistis aui.
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde Deus.

Hic placatus erat, seu quis libauerat uuam,
Seu dederat sanctæ spicea serta comæ.
Atq; aliquis uoti compos liba ipsa ferebat,
Postq; comes purum filia parua fauum.
At nobis ærata lares depellite tela,
Hostiaq; e plena rustica porcus hara.
Hunc pura cum ueste sequar, myrtoq; canistra
Vincta geram myrto uinctus & ipse caput,
Sic placeam uobis, alius sit fortis in armis,
Sternat & aduersos Marte fauente duces.
Vt mihi potanti possit sua dicere facta
Miles, & in mensa pingere castra mero.
Quis furor est atram bellis accersere mortem?
Imminet, & tacito clam uenit illa pede,
Non seges est infra, non uinea culta, sed audax
Cerberus, & stygiæ nauita puppis aquæ.
Illic percussisq; genis, ustoq; capillo
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oues, at filius agnos,
Et calidam fesso comparat uxor aquam.
Sic ego sim, liceatq; caput candescere canis,
Temporis & prisci facta referre senem.
Interea pax arua colat, pax candida primum
Duxit araturos sub iuga curua boues.
Pax aluit uites, & succos condidit uuæ,
Funderet ut nato testa paterna merum.
Pace bidens, uomerq; uigent, at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs.

Rusticus e lutoq; uehit male sobrius ipso
 Vxorem plaustro, progeniemq; domum.
Sed ueneris tunc bella calent, scissosq; capillos
 Fœmina, perfractas conqueriturq; fores.
Flet teneras subtusa genas, sed uictor et ipse
 Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat,
 Inter et iratum lentus utrunq; sedet.

Ah lapis est, ferrumq;, suam quicunq; puellam
 Verberat, é cœlo diripit ille Deos.
Sit satis e membris tenuem perscindere uestem,
 Sit satis ornatas dissoluisse comas,
Sit lachrymas mouisse satis. quater ille beatus,
 Quo tenera irato flere puella potest.
Sed manibus qui sæuus erit, scutumq;, sudemq;
 Is gerat, et miti sit procul a Venere.
At nobis pax alma ueni, spicamq; teneto,
 Perfluat et pomis candidus ante sinus.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER SECVNDVS.

q

Quisquis adest, ualeat, fruges lustramus, et agros,
Ritus ut a prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq; tuis e cornibus uua
Pendeat, et spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum,
Vos quoq; abesse procul iubeo, discedite ab aris
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq; post olea candida turba comas.
Dii patrii purgamus agros, purgamus agrestes
Vos mala de nostris pellite limitibus.
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco,
Turbaq; uernarum saturi bona signa coloni
Ludet, et ex uirgis extruet arte casas.

E uentura precor, uiden' ut felicibus extis
S ignificet placidos nuntia fibra Deos?
N unc mihi fumosos ueteres proferte falernos
C onsulis, & chio soluite uincla cado.
V ina diem celebrent. non festa luce madere
E st rubor, errantes & male ferre pedes.
S ed bene Messalam sua quisq; ad pocula dicat,
N omen & absentis singula uerba sonent.
G entis aquitanæ celeber Messala triumphis,
E t magna intonsis gloria uictor ades.
H uc ades, aspiraq; mihi dum carmine nostro
R edditur agricolis gratia cœlitibus.
R ura cano, rurisq; Deos, his uita magistris
D estituat querna pellere glande famem.
I lli compositis primum docuere tigillis
E xiguam uiridi fronde operire domum.
I lli etiam tauros primum domuisse feruntur
S eruitium, & plaustro supposuisse rotam.
T unc uictus abiere feri, tunc consita pomus,
T unc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
A urea tunc pressos pedibus dedit uua liquores,
M ixtaq; securo est sobria lympha mero.
R ura ferunt messes, calidi cum syderis æstu
D eponit flauas annua terra comas.
R ure leuis uerno flores apis ingerit aluco,
C ompleat ut dulci sedula melle fauos.
A gricola assiduo primum satiatus aratro
C antauit certo rustica uerba pede,
E t satur arenti primum est modulatus auena
C armen, ut ornatos duceret ante Deos.

A gricola & minio suffusus Bacche rubenti
P rimus inexperta duxit ab urbe choros,
H uic datus a pleno memorabile munus ouili
D ux pecoris hircus auxerat, hircus oues·
R ure puer uerno primum de flore coronam
F ecit, & antiquis imposuit laribus·
R ure etiam teneris curam exhibitura puellis
M olle gerit tergo lucida uellus ouis·
H inc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusq;·
F usus & apposito pollice uersat opus·
A tq; aliqua assidue textrix operata Mineruam
C antat, & appulso tela sonat latere·
I pse quoq; inter agros, interq; armenta Cupido
N atus, & indomitas dicitur inter equas·
I llic indocto primum se exercuit arcu·
H eu mihi quam doctas nunc habet ille manus
N ec pecudes uelut ante petit, fixisse puellas
G estit, & audaces perdomuisse uiros·
H ic iuueni detraxit opes, hic dicere iussit
Limen ad iratæ uerba pudenda senem·
H oc duce custodes furtim transgressa iacentes
A d iuuenem tenebris sola puella uenit·
E t pedibus prætentat iter suspensa timore,
E xplorat cæcas cui manus ante uias·
A h miseri, quos hic grauiter Deus urget, at ille
F elix, cui placidus leuiter afflat amor·
S ancte ueni dapibus festis, sed pone sagittas
E t procul ardentes hinc precor abde faces·
V os celebrem cantate Deum, pecoriq; uocate
V oce Palem, pecori clam sibi quisq; uocet,

Aut etiam sibi quisq; palam, nam turba iocosa
 Obstrepit, & phrygio tibia curua sono.
Ludite, iam nox iungit equos, currumq; sequuntur
 Martis lasciuo sydera fulua choro.
Postq; uenit tacitus fuluis circundatus alis
 Somnus, & incerto somnia nigra pede.

ELEGIA .II.

d Icamus bona uerba, uenit natalis ad aras,
 Quisquis ades, lingua uir, mulierq; faue.
Vrantur pia thura focis, urantur odores,
 Quos tener a terra diuite mittit arabis.
Ipse suos genius adsit uisurus honores,
 Cui decorent sanctas florea serta comas.
Illius e puro distillent tempora nardo,
 Atq; satur libo sit, madeatq; mero.
Annuat & Cherinthe tibi quodcunq; rogabis,
 En age quid cessas, annuit ille, roga.
Auguror, uxoris fidos optabis amores,
 Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris, totum quæcunque per'orbem
 Fortis arat ualido rusticus arua boue,
Nec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
 Nascitur, eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt, utinam strepitantibus aduolet alis,
 Flauaq; coniugio uincula portet amor.
Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
 Inducat rugas, inficiatq; comas.
Huc ueniat natalis auis, prolemq; ministret,
 Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA

ELEGIA .III.

Vra tenent Cornute meam, uillæq; puellam.
r Ferreus est eheu quisquis in urbe manet,
Ipsa Venus latos iam nũc migrauit ĩ agros,
Verbàq; aratoris rustica discit amor.
O ego cum dominam aspirem, quam fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
Agricolæq; modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer quod sol graciles exureret artus,
Læderet & teneras postula rupta manus.
Pauit & Admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara intonsæ profuerantue comæ.
Nec potuit curas sanare salubribus herbis.
Quicquid erat medicæ uicerat artis amor,
Ipse Deus solitus stabulis expellere uaccas,
Et potum pastas ducere fluminibus,
Et miscere nouo docuisse coagula lacte,
Lacteus & mixtus obriguisse liquor.
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raràq; per nexus est uia facta sero.
Ah quoties illo uitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror.
Ah quoties ausæ caneret dum ualle sub alta
Rumpere mugitu carmina docta boues.
Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit & e templis irrita turba domum.
Sæpe horrere sacros doluit latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis inornatumq; caput, crineq; solutos

60

Aspiceret, phœbi quæreret ille comam.
Delos ubi nunc Phœbe tua est, ubi delphica Pytho?
Nempe amor in parua te iubet esse casa.
Felices olim ueneri cum fertur aperte
Seruire æternos non puduisse Deos.
Fabula nunc ille est, sed cui sua cura puella,
Fabula sit, mauult, quam sine amore Deus.
At tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperat, ut nostra sint tua castra domo.
Ferrea non uenerem, sed prædam secula laudant,
Præda tamen multis est operata malis.
Præda feras acies cinxit discordibus armis,
Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq; uenit.
Præda uago iussit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.
Prædator cupit immensos obsistere campos,
Vt multo innumeram iugere pascat ouem.
Cui lapis externus curæ est, urbisq; tumultus,
Portatur ualidis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hybernas piscis adesse minas.
At tibi læta trahant samiæ conuiuia testæ,
Fictaq; cumana lubrica terra rota.
Eheu diuitibus uideo gaudere puellas,
Iam ueniant prædæ, si Venus optat opes,
Vt mea luxuria Nemesis fluat, utq; per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat uestes tenues, quas fœmina coa
Texuit, auratas dispo suitq; uias.
Illi sint comites fusci, quos india torret,

S olis & admotis inficit ignis equis·
I lli ſelectos certent præbere colores
A frica puniceum, purpureumq; Tyros·
N ota loquor, regnum ipſe tenet, quo ſæpe coegit
B arbara gypſatos ferre cataſta pedes·
A t tibi dura ſeges, Nemeſim quæ ducis ab urbe,
P erſoluat nulla ſemina terra fide·
E t tu Bacche tener iucundæ conſitor uuæ,
T u quoq; deuotos Bacche relinque lacus·
H aud impune licet formoſas triſtibus agris
A bdere, non tanti ſunt tua muſta pater·
O ualeant fruges ne ſint modo rure puellæ,
G lans alat, & priſco more bibantur aquæ·
G lans aluit ueteres, & paſſim ſemper amarunt,
Q uid nocuit ſulcos non habuiſſe ſatos?
T um quibus aſpirabat amor, præbebat aperte
M itis in umbroſa gaudia ualle Venus·
N ullus erat cuſtos, nulla excluſura dolentes
I anua, ſi fas eſt, mos precor ille redi·
A h pereant artes, & mollia iura colendi,
H orrida uilloſa corpora ueſte tegant·
N unc ſi clauſa mea eſt, ſi copia rara uidendi,
H eu miſerum laxam quid iuuat eſſe togam?
D ucite ad imperium dominæ, ſulcabimus agros,
N on ego me uinclis, uerberibusq; nego·

ELEGIA ·IIII·

s I c mihi ſeruitium uideo, dominamq; paratam·
I am mihi libertas illa paterna uale·
S eruitium ſed triſte datur, teneorq; cathenis
E t nunquam miſero uincla remittit amor·

Et seu quid merui, seu quid peccauimus, uror,
  Vror, io remoue sæua puella faces.
O ego ne possim tales sentire dolores,
  Quam mallem in gelidis montibus esse lapis,
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
  Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc et amara dies, et noctis amarior umbra est.
  Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis author Apollo.
  Illa caua pretium flagitat usque manu.
Ite procul musæ, si non prodestis amanti,
  Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solisq; uias, et qualis ut orbem
  Compleuit, uersis luna recurrit equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro.
  Ite procul musæ, si nihil ista ualent.
At mihi per cædem, et facinus sunt dona paranda,
  Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis,
  Sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
Illa malum facinus suadet, dominamq; rapacem
  Dat mihi, sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunque legit uiridesq; smaragdos,
  Et niueam tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiæ causas, et coa puellis
  Vestis, et e rubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas, hinc clauem ianua sensit,
  Et cœpit custos liminis esse canis.
Sed pretium si grande feras, custodia uicta est,
  Nec prohibent claues, et canis ipse tacet.

Heu quicunque dedit formam cœlestis auaræ
 Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq; sonant, hæc denique causa
 Fecit, ut infamis hic deus esset amor.
At tibi quæ pretio uictos excludis amantes,
 Eripiant partas uentus, et ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
 Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam.
Seu ueniet tibi mors, nec erit qui lugeat ullus,
 Nec qui det mœstas munus in exequias.
At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
 Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atq; aliquis senior ueteres ueneratus amores
 Annua constructo serta dabit tumulo,
Et bene discedens dicet, placideq; quiescas,
 Terraq; securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
 Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
 Ite sub imperium, sub titulumq; lares.
Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
 Quicquid et herbarum thessala terra gerit,
Et quod, ubi ĩdomitis gregibus Venus afflat amores,
 Hippomanes, cupidæ stillat ab inguine equæ.
Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
 Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA ·V·

P Hœbe faue, nouus ĩgreditur tua tẽpla sacerdos,
 Huc age cum cithara, carminibusq; ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas,

Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuinctus tempora lauro
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni.
Sed nitidus, pulcherq; ueni, nunc indue uestem
Depositam, longas nunc bene pecte comas.
Qualem te memorant saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis.
Tuq; regis sortes, per te præsentit aruspex,
Lubrica signauit cum Deus exta notis.
Te duce romanos, nunquam frustrata Sibylla,
Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras Messalinum sine tangere chartas
Vatis, & ipse precor, quod canat illa, doce.
Hæc dedit Aeneæ sortes, postquam ille parentem
Dicitur, & captos substinuisse lares.
Hæc fore credebat Romam, cum mœstus ab alto
Ilion, ardentes respiceretq; Deos.
Romulus æternæ nondum firmauerat urbis
Mœnia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccæ,
Et stabant humiles in iouis arce casæ.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbram,
Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebatq; uagi pastoris in arbore uotum
Garrula siluestri fistula sacra Deo.
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo,
Nam calamus cera iungitur usq; mino-
At qua uelabri regio patet, ire solebat

Exiguus pulla per uada linter aqua.
Illa sæpe gregis ditis placitura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cum qua fœcundi redierunt munera ruris
Cæseus, & niueæ candidus agnus ouis.

ELEGIA VI.

iMpiger Aenea uolitantis frater amoris,
Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
Iam tibi laurentes assignat Iuppiter agros
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris: cum te ueneranda Numici
Vnda Deum cœlo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat uictoria puppes,
Tandem ad troianos diua superba uenit.
Ecce mihi lucent rutulis incendia castris.
Iam tibi prædico barbere Turne necem.
Ante oculos laurens castrum, murusq; Lauini est,
Albàq; ab Ascanio condita longa duce.
Te quoq; iam uideo marti placitura sacerdos
Ilia uestales deseruisse focos.
Concubitusq; tuos furtim, uictasq; iacentes,
Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
Carpite nunc tauri de septem montibus herbas
Dum licet, hic magnæ iam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis
Qua sua de cœlo prospicit arua Ceres,
Quàq; patent ortus, & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem nunc se mirabitur, & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse uiam.

V era cano, sic usq; sacras innoxia lauros
V escar, & æternum sit mihi uirginitas.
H æc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
I actauit fusas & caput ante comas.
Q uicquid amalthea, quicquid Marpesia dixit,
H erypbile phœbo gratáq; quod monuit,
Q uasq; albana sacras tyburs per flumina sortes
P ortarit, sicco perlueritq; sinu.
H æ fore dixerunt belli mala signa cometen,
M ultus & in terras deplueritq; lapis.
A tq; tubas, atq; arma ferunt strepitantia cœlo
A udita, & lucos præcinuisse fugam.
I psum etiam solem defectum lumine uidit
I ungere pallentes nubilus annus equos,
E t simulacra Deum lachrymas fudisse repentes,
Fatáq; uocales præmonuisse boues.
H æc fuerant olim, sed tu iam mitis Apollo
P rodigia indomitis mergere sub æquoribus,
V t succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
O mine quo felix, & sacer annus eat.
A t laurus bona signa dedit, gaudete coloni.
D istentet spicis horrea plena Ceres.
O blitus & musto feriat pede rusticus uuas,
D olia dum, magni deficiuntq; lacus.
A t madidus Baccho sua festa parilia pastor
Concinet, a stabulis tunc procul este lupi.
I lle leuis stipulæ solennis potus aceruos
Accendet, flammas transiletq; sacras.
E t fœtus matrona dabit, natusq; parenti
O scula compressis naribus eripiet.

Nec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
Balbáq; cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata Deo pubes discumbet in herba
Arboris antiquæ qua leuis umbra cadet.
Aut e ueste sacris tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisq; dapes, & festas extruet alte
Cespitibus mensas, cespitibusq; torum.
Ingeret hic potus iuuenis, maledicta puellæ
Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus, pereantq; sagittæ
Phœbe modo in terris erret inermis amor,
Ars bona, sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
Eheu quam multis ars dedit illa malum,
Et mihi præcipue, taceo cum saucius annum,
Et faueo morbo, cum iuuat ipse dolor.
Vsque cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
Verba potest, iustos aut reperire pedes.
At tu (nam diuum seruat tutela poetas)
Præmoneo uati parce puella sacro.
Et Messalinum celebrem, cum præmia belli
Ante suos currus oppida uicta feret,
Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti
Miles io magna uoce triumphe canet,
Tunc Messala meus pia det spectacula turbæ,
Et plaudat curru prætereunte pater.
Annue, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
Sic tua perpetua sit tibi casta soror.

ELEGIA ·VII·

Astra Macer sequitur, tenero qd fiet amori?
c Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
Et seu longa uirũ terræ uia, seu uaga ducent
Aequora, cum telis ad latus ire uolet.
Vre puer quæso tua qui ferus ocia liquit,
Atq; iterum erronem sub tua signa uoca.
Quod si militibus parces, erit hic quoq; miles
Ipse, leuem galea qui sibi potet aquam.
Castra peto, ualeatq; Venus, ualeantq; puellæ.
Et mihi sunt uires, & mihi facta tuba est.
Magna loquor, sed magnifice mihi magna locuto
Excutiunt clausæ fortia uerba fores.
Iuraui quoties rediturum ad limina nunquam,
Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
Acer amor fractas utinam tua tela sagittas,
Scilicet extinctas aspiciamq; faces.
Tu miserum torques, tu me mihi dira precari
Cogis, & insana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem leto, sed credula uitam
Spes fouet, & melius cras fore semper ait.
Spes alit agricolas, spes sulcis credit aratris
Semina, quæ magno fœnore reddat ager.
Hæc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiam ualida solatur compede uinctum,
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa,
Hei mihi ne uincas dura puella deam.
Parce per immatura tuæ precor ossa sororis.

Sic bene sub tenera parua quiescat humo.
Illa mihi sancta est, illius dona sepulchro,
Et madefacta meis serta feram lachrymis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexq; sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usque suum te propter flere clientem,
Illius ut uerbis sis mihi lenta, ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
Mœstaq; sopitæ stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominæ luctus renouentur acerbi.
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lachrymis oculos digna est fœdare loquaces,
Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
Lena uetat miserum Phyrne, furtimq; tabellas
Occulto portans itq;, reditq; sinu.
Sæpe ego cum dominæ dulces a limine diro
Agnosco uoces, hæc negat esse domi.
Sæpe ubi nox promissa mihi est, languere puellam
Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis, tunc mens mea perdita fingit,
Quis'ue meam teneat, quot teneat'ue modis,
Tunc tibi lena precor diras satis anxia uiuas,
Mouerit e uotis pars quotacunq; Deos.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS RO MANI, LIBER TERTIVS.

m Artis romani festæ uenere calendæ,
Exoriens nostris hic fuit annus auis,
Et uaga nunc certa discurrunt undiq; pompa,
Perq; uias urbis munera, perq; domos.
Dicite pierides, quo nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen.
Carmine formosæ, pretio capiuntur auaræ,
Gaudeat, ut digna est, uersibus illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet, & canas tondeat ante comas,
Summaq; prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen littera facta tuum.
Atq; inter geminas pingantur cornua frontes,
Sic etiam comptum mittere oportet opus.
Per uos authores huius mihi carminis oro,
Castaliamq; umbram, pieriosq; lacus.
Ite domum, cultumq; illi donate libellum
Sicut erat, nullus defluat inde color.
Illa mihi refert, si nostri mutua cura est,
An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham larga donate salute,
Atq; hæc submisso dicite uerba sono.
Hæc tibi uir quondam, nunc frater casta Neæra
Mittit, & accipias munera parua, rogat.

Teq; ſuis iurat caram magis eſſe medullis,
Siue ſibi coniunx, ſiue futura ſoror.
Sed potius coniunx, huius ſpem nominis illi
Auferet extincto pallida ditis aqua.

ELEGIA II.

q Vi primum caram iuueni, carumq; puellæ
Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc, non hæc patientia noſtro
Ingenio, frangit fortia corda dolor.
Hæc mihi uerba loqui pudor eſt, uitæq; fateri
Tot mala perpeſſæ tot ſupereſſe meæ.
Ergo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq; oſſa ſuper nigra fauilla teget,
Ante meum ueniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mœſta Neæra rogum.
Sed ueniet caræ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero, mœreat illa uiro,
Præfatæ ante meos manes, animamq; rogatæ,
Perfuſæq; pias ante liquore manus.
Pars quæ ſola mei ſuperabit corporis oſſa
Incinctæ nigra candida ueſte legent,
Et primum annoſo ſpargent collecta lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Poſt hæc carbaſeis humorem tollere uentis,
Atq; in marmorea ponere ſicca domo.
Illic quas mittit diues panchaia merces,
Eoiq; arabes, diues & aſſyria.
Et noſtri memores lachrymæ fundantur eodem

Sic ego componi uersus in ossa uelim.
Sed tristem mortis demonstret littera causam,
Atq; hæc in celebri carmina fronte notet.
Lygdamus hic situs est, dolor huic, & causa Neæra,
Coniugis ereptæ causa perire fuit.

ELEGIA .III.

Quid prodest cœlum uotis implesse Neæra?
Blandaq; cum multa thura dedisse prece?
Non ut marmorei prodirem e limine tecti
Insignis clara, conspicuusq; domo,
Aut ut multa mei renouarent iugera tauri?
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum ut longæ sociarent gaudia uitæ,
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu.
Tunc cum præmensæ defunctus tempora lucis
Nudus lethæa cogerer ire rate.
Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq; si findant pinguia mille boues?
Quid'ue domus prodest phrygiis innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Chariste tuis?
Et nemora in domibus sacros imitantia lucos,
Aurataeq; trabes, marmoreumq; solum?
Quid'ue in erythræo legitur quæ littore concha,
Tinctaq; sydomio murice lana iuuat?
Et quæ præterea populus miratur in illis,
Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
Non opibus mentes homini, curæq; leuantur
Nam fortuna sua tempora lege gerit.
Sit mihi paupertas tecum iucunda Neæra.
At sine te regum munera nulla uolo.

O niueam, quæ te poterit mihi reddere lucem.
O mihi felicem terq;, quaterq; diem.
At si pro dulci reditu quæcunq; fouentur,
Audiat auersa non meus aure Deus.
Nec me regna iuuant, nec lydius aurifer amnis,
Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alii cupiant, liceat mihi paupere cultu
Securo cara coniuge posse frui.
Adsis, & timidis faueas saturnia uotis,
Et faueas concha cypria uecta tua.
Aut si fata negant reditum, tristesq; sorores
Stamina quæ ducunt, quæq; futura neunt,
Me uocet in uastos amnes nigramq; paludem
Diues in ignaua luridus orcus aqua.

ELEGIA IIII.

d I meliora ferant, nec sint in somnia uera,
Quæ tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsumq; auertite uisum,
Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent, uenturæ nuntia sortis,
Vera monent thuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis
Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, utcunq; est, siue illi uera moneri,
Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores
Et frustra immeritum pertimuisse uelit.
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,

Nec læſit magnos impia lingua Deos.
Iam nox æthereum nigris emerſa quadrigis
Mundum cœruleo lauerat amne rotas.
Nec me ſopierat menti Deus utilis ægræ
Somnus, ſollicitas deficit ante domos
Tandem cum ſummo phœbus proſpexit ab ortu,
Preſſit languentis lumina ſera quies,
Hic iuuenis caſta redimitus tempora lauro
Eſt uiſus noſtra ponere ſede pedem,
Non illo quicquam formoſius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
Intonſi crines longa ceruice fluebant,
Stillabat tyrio myrtea rore coma.
Candor erat, qualem præfert latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus,
Vt iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.
Vt cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia, & autumno candida mala rubent.
Ima uidebatur talis illudere palla.
Nanq; hæc in nitido corpore ueſtis erat.
Artis opus raræ fulgens teſtudine & auro
Pendebat leua garrula parte lyra.
Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno
Fœlices cantus ore ſonante dedit.
Sed poſtquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit hæc triſti dulcia uerba modo.
Salue cura Deum, Caſto nam rite poetæ,
Phœbusq;, & Bacchus, pieridesq; fauent.
Sed proles Semeles Bacchus, doctæq; ſorores
Dicere

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens,
At mihi fatorum leges, æuiq; futuri
Euentura pater posse uidere dedit.
Quare ego quæ dico non fallax accipe uates,
Quodq; Deus uero cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua sollicitas cœlestia numina uotis,
Quæ tibi securos non sinit ire dies,
Et cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mauult esse puella uiri,
Diuersasq; suas agitat mens anxia curas
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum fœmina nomen,
Ah pereat, didicit fallere si qua uirum.
Sed flecti poterit, mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa brachia tende fide.
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minantis,
Seuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum,
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego Latonæ filius atq; Iouis.
Nescit quid sit amor iuuenis, si ferre recusas
Immitem dominam, coniugiumq; ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,

Vincuntur molli pectora dura prece.
Quodsi uera canunt sacris oracula templis,
Haec illi nostro nomina dicta refer.
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix, ac alium desine uelle uirum.
Dixit, & ignauus defluxit pectore somnus.
Ah ego non possum tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis contraria uota,
Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
Nam te nec uasti genuerunt aequora ponti,
Nec flammam uoluens ore chimaera fero.
Nec canis anguineaa redimitus terga caterua,
Cui tres sunt linguae, tergeminumq; caput,
Scyllaq; uirgineam canibus submixta figuram.
Nec te conceptam saeua leaena tulit.
Barbara nec scythiae tellus, horrendaue syrtis,
Sed culta, & diris non habitanda domus.
Et longe ante alios omnes mitissima mater,
Isq; pater, quo non alter amabilior.
Haec Deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos irrita ferre notos.

ELEGIA .V.

n Os tenet etruscis manat quae fontibus unda
Vnda sub aestiuum non adeunda canem.
Nunc autem sacris baiarum maxĩa lymphis,
Cum se purpureo uere remittit hyems.
At mihi Persephone nigram denunciat horam.
Immerito iuueni parce nocere dea.
Non ego tentaui nulli temeranda deorum
Audax laudandae sacra docere deae,

N ec mea mortiferis infecit pocula succis
 D extera, nec cuiquam certa uenena dedit·
N ec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
 N ec cor sollicitant facta nefanda meum·
N ec nos insanæ meditantis iurgia linguæ
 I mpia in aduersos soluimus ora Deos·
E t non dum cani nigros læsere capillos,
 N ec uenit tardo curua senecta pede,
N atalem primo nostrum uidere parentes
 C um cecidit fato consul uterq; pari·
Q uid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis?
 E t modo nata mala uellere poma manu?
P arcite, pallentes umbras quicunque tenetis,
 D uraq́; sortiti tertia regna Dei·
H elysios olim liceat cognoscere campos,
 L ethæamq́; ratem, cimeriosq́; lacus·
C um mea rugosa pallebunt ora senecta,
 E t referam pueris tempora prisca senex·
A tq; utinam uano nequicquam terrear æstu,
 L anguent ter quinos sed mea membra dies,
A tq; mihi tuscæ celebrantur numina lymphæ,
 E t facilis lenta pellitur unda manu·
V iuite felices, memores & uiuite nostri,
 S iue erimus, seu nos fata fuisse uelint,
I nterea nigras pecudes promittite diti,
 E t niuei lactis pocula mixta mero·

ELEGIA ·VI·

C A ndide liber ades, sic sit tibi mystica uitis
 S ic edera semper tempora uincta feras·

Aufer & ipse meum pariter medicando dolorem,
  Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Care puer madeant generoso pocula Baccho,
  Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul durum curæ genus, ite labores,
  Fulserit hic niueis delius alitibus.
Vos modo proposito dulces faueatis amici,
  Néue neget quisquam me duce se comitem,
Aut siquis uni certamen mite recuset,
  Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos Deus, ille ferocem
  Contudit, & dominæ misit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille lænas
  Vicit, & indomitis mollia chorda dedit.
Hæc amor, et maiora uolet, sed poscite Bacchi
  Munera, quem uestrum pocula sicca iuuant.
Conuenit ex æquo, nec toruus liber in illos,
  Qui se, quiq; unà uina iocosa colunt.
Iam uenit iratus nimium, nimiumq; seuerus,
  Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pœnas Deus hic, quantasq; minetur,
  Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic sit timor, illaq; si qua est
  Quid ualeat læsi sentiat ira Dei.
Quid precor ah demens, uenti temeraria uota
  Ariæ & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei superest tibi cura Neæra,
  Sis felix, & sint candida fata tua.
At nos securæ reddamus tempora mensæ.
  Venit post multos una serena dies.

ELEGIA ·VII·

h E i mihi difficile eſt imitari gaudia falſa,
D ifficile eſt triſti fingere mente iocum.
N ec bene mendaci riſus componitur ore,
N ec bene ſollicitis ebria uerba ſonant.
Q uid queror infelix? turpes diſcedite curæ.
O dit lenæus triſtia uerba pater.
G noſia theſeæ quondam periuria linguæ
F leuiſti ignoto ſola relicta mari.
S ic cecinit pro te doctus Minoi Catullus
I ngrati referens impia facta uiri.
V os ego nunc moneo felix, quicunq; dolore
A lterius diſces poſſe carere tuo.
N ec uos aut capiant pendentia brachia collo,
A ut fallat blanda ſordida lingua fide.
E t ſi pérque ſuos fallax iurauit ocellos,
I unonemq́; ſuam, perq́; ſuam uenerem,
N ulla fides inerit. periuria ridet amantum
I uppiter, & uentos irrita ferre iubet.
E rgo qui toties fallacis uerba puellæ
C onqueror, ite a me ſeria uerba precor.
Q uam uellem tecum longas requieſcere noctes,
E t tecum longos peruigilare dies,
P erfida nec merito nobis inimica, merenti
P erfida, ſed quamuis perfida, cara tamen.
N aida Bacchus amat, ceſſas o lætæ miniſter,
T emperet annoſum martia lympha merum.
N on ego ſi fugiat, noſtræ conuiuia menſæ
I gnotum cupiens uana puella torum
S ollicitus repetam tota ſuſpiria nocte,

70

Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Iam dudum tyrio madefactus tempora nardo
Debueram ſertis implicuiſſe comas.
Ne tibi ſit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuiſſe dies.
Si quicquam tota commiſi ſtulta iuuenta,
Cuius me fatear pœnituiſſe magis,
Heſterna quam te ſolum quod nocte reliqui
Ardorem cupiens diſſimulare meum.

ALBII TIBVLLI EQVITIS RO MANI, LIBER QVARTVS.

t

E Meſſala canam, quãquam mea cognita uirtus
Terret, ut infirmæ ualeant ſubſiſtere uires,
Incipiã tamen a meritis, ſi carmina laudes
Deficiant humiles, tantis ſim conditor actis.
Nec tua te præter chartis intexere quiſquam
Facta queat, dictis, ut non maiora ſuperſint.
Eſt nobis uoluiſſe ſatis, nec munera parua
Reſpueris, etiam Phœbo gratiſſima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hoſpes
Icarus, ut puro teſtantur ſydera cœlo,
Erigoneq;, caniſq; neget ne longior ætas.
Quin etiam Alcides Deus aſcenſurus olympum
Læta molorcheis poſuit ueſtigia terris,
Paruaq; cœleſtes pacauit mica, nec illis

Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoque sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq; memor componere uersus.
Alter dictet opus magni mirabile mundi,
Qualis immensum descenderit aera tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus e terris qua surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus æther,
Pendentiq; super claudantur ut omnia cœlo.
At quodcunq; meæ poterunt audere camœnæ,
Seu tibi par poterunt, seu quod spes abnuit ultra
Siue minus, certeq; canent minus omne mouemus
Hoc tibi, nec tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quanquam antiquæ gentis superant tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quæris quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores
Quam tibi maiores maius decus ipse futurus.
At tua non titulis capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq; tuas cupidi componere laudes
Vndiq;, quiq; canent uincto pede quiq; soluto.
Quis potius certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisque tibi maiora gerit castrisue, foroue,
Nec tamen hinc tibi laus, maiorue, minorue,
Iusta pari premit ueluti cum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis inæquatum siquando onus urget utrinq;
Instabilis natat alterno depressior orbe.

Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat, seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos aut tace tantos genuisse feruntur
Nostra, uel paruæ magnum decus urbis Vlyssem,
Vixerit ille senex quamuis dum terna per orbem
Seculo fertilibus titan decurrerit horis.
Ille per ignotas audax errauerit urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis,
Nam cyconumq; manus aduersis reppulit armis,
Non ualuit cyclops cœptos auertere cursus,
Cessit & ætnææ neptunius incola rupis
Victa maroneo fœdatus lumina Baccho.
Vexit & æolios placidum per neréa uentos,
Incultos adiit lestrygonas, antiphatenq;
Nobilis artaciæ gelidos quos irrigat unda,
Solum nec doctæ uerterunt pocula Circes.
Quamuis illa foret solis genus, apta uel herbis,
Aptàq; uel cantu ueteres mutare figuras
Cimmerion etiam obscuras accessit ad oras,
Quis nunquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras phœbus, seu curreret infra
Vidit ut inferno Plutoni subdita regna.
Magna Deum proles leuibus discurreret umbris.
Præteriitq; cita sirenum littora puppi.
Illum tergeminæ nantem confinia mortis.
Nec scyllæ sæuo conterruit impetus orbe,
Cum canibus rapidas inter freta serperet undas,
Nec uiolenta suo consumpsit more charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,

Vel si interrupto nudaret gurgite pontum,
Non uiolata uagi sileantur pascua solis.
Non amor, & fœcunda atlantidos arua calypsus
Finis & errorum miseri phæacia tellus,
Atq; hæc seu nostras inter sunt cognita terras,
Fabulas siue nouum dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius tua dum facundia maior.
Nam te non alius belli tenet aptius arces,
Qua deceat tutam castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos.
Quemue locum ducto melius sit claudere uallo,
Fontibus ut dulces errumpat terra liquores.
Vt facilisq; tuis aditus sit & arduus hosti,
Laudis & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardamue sudem melius, celeramue sagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo.
Aut quis equum celeremue arcto compescere freno
Possit, & effusas tardo permittere habenas,
Inq; uicem modo directo contendere passu,
Seu libeat curuo melius contendere gyro,
Parma seu quos dextra uelit, sed leua tueri,
Siue hac, siue illac grandis uenit impetus hastæ,
Amplior aut signata cita loca tangere funda,
Iam simul audacis ueniunt certamina martis,
Aduersisq; parant acies concurrere signis,
Tunc tibi non desit faciem componere pugnæ,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus an æquatis decurrat frontibus ordo,
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere martem,
Dexteraq; ut leuum teneat, dextrumq; sinistra

Miles, sitq; duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam bellis experta cano, testis mihi uictæ
Fortis inpigiæ miles testis quoq; fallax
Pannonius, gelidas passim desiectus in alpes.
Testis arupinus, & pauper natus in armis.
Quem si quis uideat uetus ut non fregerit ætas,
Terna minus pyliæ miretur sæcula famæ,
Centum fœcundos titan renouauerit annos,
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidisq; sedet moderator habenis,
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera romanæ subiecit colla cathenæ.
Nec tamen his contentus eris, maiora peractis
Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
Quis amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem tyrio sub tegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera syluas
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis.
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cœlo uicinum liquit olympum,
Intentaq; tuis precibus se præbuit aure,
Cunctaq; ueraci capite annuit additus aris.
Lætior eluxit structos super ignis aceruos.

Quin hortante Deo magnis insistere rebus
Incipe, non iidem tibi sint, aliisq; triumphi,
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris.
Nec fera rhetæo tellus obsessa colono.
Nec qua uel nilus, uel regia lympha choaspes
Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretæis ardens aut unda Caystria campis.
Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phœbo tenet arua padæus,
Quaq; hebrus, tanaisq; getas rigat, atq; mosinos,
Quid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus romano marte britannus,
Teq; interiecto mundi pars altera sole.
Nam circunfuso consistit in aere tellus,
Et quinq; in partes totus disponitur orbis,
Atq; duæ gelido uastantur frigore semper,
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemq;, niuemq;,
Quippe ibi nonunquam titan super ingerit ortus,
At media est Phœbi semper subiecta calori,
Seu propior terris æstiuum fertur in orbem.
Seu celer hybernas properat decurrere luces
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ.
Non illic colit arua Deus, Bacchus'ue, Ceres'ue,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.

Fertilis hanc interposita est, interq; rigentes,
Nostraq; & huic aduersa solo pars altera nostro,
Quas similis utrinq; tenens uicinia cœli
Temperat alter & alterius uires negat aer
Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.
Hic & colla iugo didicit summittere taurus,
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos.
Tonditurq; seges maturos annua partus,
Et ferro tellus, pontus confinditur ære.
Quinetiam structis exurgunt oppida muris.
Ergo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
Solus utroq; idem diceris magnus in orbe.
Non ego, sum satis ad tantæ præconia laudis
Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
Est tibi qui possit magnis se accingere rebus
Valgius, æterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamuis
Fortuna (ut mos est) illi me aduersa fatiget.
Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret,
Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
Horrea fœcundis indeficientia mensis,
Cuiq; pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, & nimium furiq;, lupoq;,
Nunc desiderium super est. nam cura nouatur,
Cum memor accitos semper dolor admonet annos.
Sed licet asperiora cadant, spolierq; relictis,
Non te deficient nostræ memorare camœnæ,
Nec solum tibi pierii tribuentur honores,
Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hyberna licet tumeant freta uentis,

Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum ætnææ corpus committere flammæ,
Dum quodcunq; tuum est, nostri sit paruula cura.
Sit tibi quanta libet. si sit modo, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse meleteas nec mallem mittere chartas
Quod tibi si uersus noster notus'ue minus'ue,
Vel bene si notus, summo uel mœret in ore
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu uita, tamen mutata figuram,
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aéra pennis
In quencunq; hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

LAVS SVLPITIAE AD MARTEM.

S Vlpitia est tibi culta tuis mars magne calendis,
Spectatum e cœlo, si sapis, ipse ueni.
Hoc Venus ignoscet, at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis cum uult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer amor,
Illam quicquid agit, quoquo uestigia mouit,
Componit furtim, subsequiturq; decor.
Seu soluit crines, fusis decet esse capillis,
Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
Vrit seu tyria uoluit procedere palla.

Vrit seu niuea candida ueste uenit.
Talis in æterno felix uertunnus olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellarum digna est cui mollia caris
Vellera det succis his madefacta tyros,
Possideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues arabs segetis,
Et quascunque niger rubro de littore conchas
Proximus eois colligit indus aquis.
Hanc uos pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos,
Dignior est nostro nulla puella toro.

SVLPITIA AD CHERINTHVM.

Parce meo iuueni, seu quis bona pascua campis,
Seu colis umbrosi deuia montis aper,
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumen custos hunc mihi seruet amor.
Sed procul abducit uenandi Delia cura.
O pereant syluæ, deficiantq; canes.
Quis furor est, quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid'ue iuuat furtim latebras intrare ferarum?
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
Ipsa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi tunc placeant syluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.

Tunc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
Nec ueneris cupidæ gaudia turbet aper.
Tunc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianæ
Caste puer casta retia tende manu.
Et quæcunq; meo furtim subrepit amori,
Incidat in sæuas diripienda feras.
At tu uenandi studium concedere parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

AD PHOEBVM.

Huc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
Huc ades intonsa Phœbe superbe coma.
Crede mihi propa, nec te iam Phœbe pigebit
Formosæ medicas applicuisse manus.
Effice ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcunq; mali est, & quicquid triste timemus,
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni, tecumq; feras quicunq; sapores,
Quicunq; & cantus corpora fessa leuant.
Neu iuuenem torque, metuit qui fata puellæ,
Votaq; pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet, interdum quod languet illa,
Dicit in æternos aspera uerba Deos.
Pone metum Cherinthe, Deus non lædit amantes.
Tu modo semper ama, salua puella tibi est.
At tunc tota tua est, te solum candida secum
Cogitat, & frustra credula turba sedet.
Phœbe faue, laus magna tibi tribuetur in uno
Corpore seruato restituisse duos.
Nil opus est fletu, lachrymis erit aptius uti,

Si quando fuerit tristior illa tibi.
Iam celeber, iam lætus eris, cum debita reddet
Certatim sanctis lætus uterq; focis.
Tunc te felicem dicet pia turba deorum.
Optabunt artes & sibi quisque tuas.

AD CHERINTHVM.

e St q te Cherinthe dies dedit hic mihi sanctus
Atq; inter festos semper habendus erit,
Te nascente nouum parcæ cecinere puellis
Seruitium, & déderunt regna superba tibi.
Vror ego ante alias, iuuat hoc Cherinthe quod uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor, tua per dulcissima furta,
Perq; tuos oculos, per geniumq; rogo.
Mane ueni, cape thura libens, uotisq; faueto,
Si modo cum de me cogitat, ille ualet.
Quod si forte alios iam nunc suspirat amores,
Tunc precor infidos sancte relinque focos.
Nec sis nunc iniusta Venus, uel seruiat æque
Vinctus uterq; tibi, uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterq; cathena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies
Optat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat.
Nam pudet hæc illum dicere uerba palam.
At tu natalis quoniam Deus omnia sentis
Annue, quid refert clamue, palamue roget?

AD IVNONEM.

n Atalis Iuno sanctos cape thuris aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi ē hodie, tibi se lætissima compsit,

S taret ut ante tuos conſpicienda focos·
I lla quidem orandi cauſas tibi diua relegat,
E ſt tamen occulte cui placuiſſe uelit·
A t tu ſancta faue, ne nos diuellat amantes,
S ed iuueni quæſo mutua uincla para·
S ic bene compones ulli non ille puellæ
S eruire, aut cuiquam dignior illa uiro·
N ec poſſit cupidos uigilans deprehendere cuſtos,
F allendiq; uias mille miniſtret amor·
A nnue, purpureaq; ueni perlucida palla,
T er tibi ſit libo, ter dea caſta mero·
P ræcipit & natæ mater ſtudioſa, quod optat,
I lla aliud tacita iam ſua mente rogat·
V ritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
N ec liceat quamuis ſana fuiſſe uelit·
S it iuueni grata, adueniet cum proximus annus,
H ic idem uotis iam uetus adſit amor·

AD VENEREM·

t A ndem uenit amor, qualem texiſſe pudori
Q uam nudaſſe alicui ſit mihi fama magis·
E xorata meis illum cytherea camœnis
A ttulit in noſtrum, depoſuitq; ſinum·
E xoluit promiſſa Venus mea gaudia, narret,
D icetur ſi quis non habuiſſe ſuam·
N on ego ſignatis quicquam mandare tabellis
N e legat id nemo quam meus ante uelim,
S ed peccaſſe iuuat uultus componere famæ,
T ædet cum digno digna fuiſſe ferar·

AD MESSALAM·

i N uiſus natalis adeſt, qui rure moleſto,

Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an uilla sit apta puellis,
Atq; aretino frigidus amnis agro?
Iam nimium Messala mei studiose quiescas.
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hic animum, sensusq; meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

DE NATALI DIE.

s Cis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali Romæ non sinit esse suo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

AD SVLPITIAM.

g Ratum est securus multum quod iã mihi de me
Permittis subito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior, pressumq; quasillo
Scortum, quam Serui filia Sulpitia.
Solliciti sunt pro nobis quibus illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

AD CHERINTHVM.

e St ne tibi Cherinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor.
Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim, quam te sic quoque uelle putem.
Nam mihi quid prosit morbos euincere? quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala?
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideor paucos ante fuisse dies,
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta
Cuius me fatear pœnituisse magis,

Heſterna quam te ſolum quod nocte reliqui
Ardorem cupiens diſſimulare meum.

AD AMICAM.

n Vlla tuum titulis ſubducet fœmina lectum
Hoc primum iuncta eſt fœdere noſtra uenus.
Tu mihi ſola places, nec iam te præter in urbe
Formoſa eſt oculis ulla puella meis,
Atq; utinam poſſes uni mihi bella uideri.
Diſpliceas aliis, ſic ego tutus ero.
Nil opus inuidia eſt, procul abſit gloria uulgi,
Qui ſapit, in tacito gaudeat ille ſinu.
Sic ego ſecretis poſſum bene uiuere ſyluis,
Qua nulla humano ſit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in ſolis tu mihi turba locis.
Nunc licet e cœlo mittatur amica Tibullo
Mittetur fruſtra, deficietq; Venus.
Hæc per ſancta tuæ iunonis numina iuro,
Quæ ſola ante alios eſt tibi magna Deos.
Quid facio demens? heu cui mea pignora credo
Iuraui ſtulte prodeat iſte timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures,
Hoc peperit miſero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcunq; uoles, tuus uſque manebo,
Nec fugiam notæ ſeruitium dominæ.
Sed ueneris ſanctæ conſidam uinctus ad aras,
Hæc notat iniuſtos, ſupplicibusq; fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

r Vmor ait crebro noſtram peccare puellam,
Nunc ego me ſurdis auribus eſſe uelim.

Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques, rumor acerbe tace.

EPITHAPHION TIBVLLI.

Te quoque Vergilio comitem non æqua Tibulle
Mors iuuenem campos misit ad elysios,
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

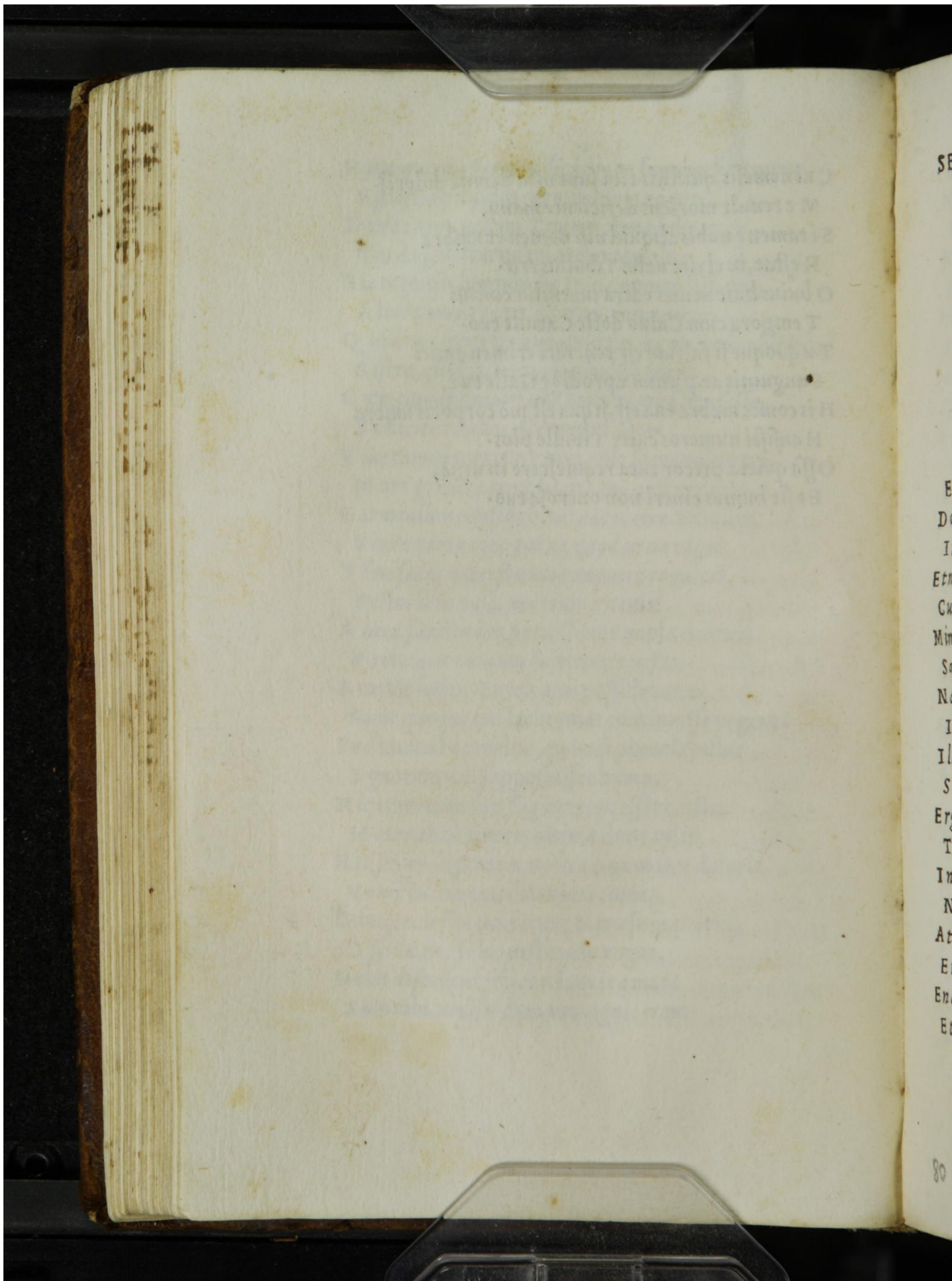
FINIS.

O·NASONIS ELEGIA DEFLENS TIBVLLI IMMATVRAM· MORTEM·

m EMnona si mater, mater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata deas,
Flebilis indignos elegeia solue capillos,
Ah nimis ex uero nunc tibi nomen erit·
Ille tui uates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo,
Ecce puer ueneris fert euersamq; pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem·
Aspice demissis ut eat miserabilis alis,
Pectoraq; infesta tundat aperta manu·
Excipiunt lachrymas sparsi per colla capilli,
Oraq; singultu concutiente sonant·
Fratris in æneæ sic illum funere dicunt
Egressum castris pulcher Iule tuis·
Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
Quam iuueni rupit cum ferus inguen aper·
At sacri uates, & diuum cura uocamur,
Sunt etiam qui nos numen habere putent·
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnibus obscuras inicit illa manus·
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?
Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et Linum in syluis idem pater edidit altis,
Dicitur inuicta concinuisse lyra·
Aspice mæoniden, a quo ceu fonte perenni
Vatum pieriis ora rigantur aquis,

Hunc quoque summa dies nigro summersit auerno,
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
Tardaq; nocturno tela retexta dolo,
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant. quid nos ægyptia prosunt
Sistra, quid in uacuo secubuisse toro?
Cum rapiant malefacta bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare deos.
Viue tamen moriture pius, cole sacra colentem,
Mors grauis a templis in caua busta trahet.
Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,
Vix manet e toto parua quod urna capit,
Téne sacer uates flammæ rapuere rogales?
Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
Vrere, quæ tantum sustinuere nefas,
Auertit uultus Erycis quæ possidet arces,
Sunt quoque qui lachrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quam si pheacia tellus
Ignotum uili supposuisset humo,
Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
Mater, et in cineres ultima dona tulit,
Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit in ornatas dilaniata comas,
Cumq; tuis sua iunxerunt Nemesisq;, priorq;
Oscula, nec solos destituere rogos,
Delia discedens felicius inquit amata
Sum tibi, uixisti dum tuus ignis eram.

Cui nemesis, quid ais tibi sunt mea damna doloris?
  Me tenuit moriens deficiente manu,
Si tamen e nobis aliquid nisi nomen et umbra
  Restat, in elysia ualle Tibullus erit.
Obuius huic uenies edera iuuenilia cinctus
  Tempora cum Caluo docte Catulle tuo.
Tu quoque si falsum est temerati crimen amici
  Sanguinis atq; animæ prodige Galle tuæ,
His comes umbra tua est, si qua est mō corporis umbra
  Hausisti numeros culte Tibulle pios.
Ossa quieta precor tuta requiescere in urna,
  Et sit humus cineri non onerosa tuo.

SEX·AVRELII VMBRI ELEGIARVM LIBER PRIMVS·

AD TVLLVM·

c Ynthia prima ſuis miſerum me cepit ocellis
Contactum nullis ante cupidinibus,
Tum mihi conſtantis deiecit lumna faſtus,
Et caput impoſitis preſſit amor pedibus,
Donec me docuit caſtas odiſſe puellas
Improbus, & nullo uiuere conſilio,
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduerſos cogor habere deos·
Mimalion nullos fugiendo Tulle labores
Sæuitiam duræ contudit Iaſidos·
Nam modo partheniis amens errabat in antris,
Ibat & hirſutas ille uidere feras·
Ille etiam pſillei percuſſus uulnere rami
Saucius arcadiis rupibus ingemuit,
Ergo uelocem potuit domuiſſe puellam,
Tantum in amore preces, & benefacta ualent,
In me tardus amor nõnullas cogitat artes,
Nec meminit notas (ut prius) ire uias·
At uos deducte quibus eſt fallacia lunæ,
Et labor in magicis ſacra piare focis,
En agedum dominæ mentem conuertite noſtræ,
Et facite illa meo palleat ore magis,

Tunc ego crediderim uobis, & sydera, & amnes
Posse citeinis ducere carminibus.
Et uos qui sero lapsum reuocatis amici,
Quærite non sani pectoris auxilia.
Forriter, & ferrum, feros patiemur & ignes,
Sit modo libertas quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas
Qua non ulla meum fœmina norit iter.
Vos remanete, quibus facili Deus annuet aure,
Sitis & in tuto semper amore pares
In me nostra Venus noctes exercet amaras,
Et nullo uacuus tempore deficit amor.
Hoc moneo uitare malum, sua quenq; moretur
Cura, neq; assueto mutet amore locum.
Quod si quis monitis tardas aduerterit aures,
Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

q Vid iuuat ornato procedere uita capillo,
Et tenues coa ueste mouere sinus?
Aut quid oronthea crines pfundere myrrha?
Téq; peregrinis uendere muneribus?
Naturæq; decus mercato perdere cultu,
Nec sinere in propriis membra nitere bonis?
Crede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est.
Nudus amor formæ non amat artificem,
Aspice quos summittat humus formosa colores,
Et ueniant ederæ sponte sua melius,
Surgat & in solis formosius arbutus antris,
Et sciat indociles currere lympha uias,
Littora natiuis pellucent picta lapillis,

Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic leucippis succendit Castora Phœbe,
Pollucem cultu non Thelayra soror,
Non Idæ, & cupido quondam discordia Phœbo
Eueni patriis filia littoribus,
Nec phrygium falso traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis,
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis apelleis est color in tabulis,
Non illis studium uulgo conquirere amantes.
Illis ampla satis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor, ne sim tibi uilior istis,
Vni siqua placet culta puella, sat est.
Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aoniamq; libens Calliopea lyram,
Vnica nec desit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæq; Venus, quæq; Minerua probat,
His tu semper eris nostræ gratissima uitæ
Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ.

AD CYNTHIAM.

Qualis Thesea iacuit cedente carina
Languida desertis gnosia littoribus
Qualis & accubuit primo cepheia somno
Libera iam duris cotibus Andromede,
Nec minus assiduis edonis fessa choreis
Qualis in herboso concidit appidano,
Talis uisa mihi mollem spirare quietem,
Cynthia non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem uestigia Baccho,
Et quaterent sera nocte facem pueri,

Hanc ego, non dum etiam sensus deperditus omnes
  Molliter impresso conor adire toro,
Et quamuis duplici correptum ardore iuberent
  Hac amor, hac liber, durus uterq; Deus,
Subiecto leuiter positam tentare lacerto,
  Osculaq; admota sumere, & arma manu,
Non tamen ausus eram dominæ turbare quietem
  Expertæ metuens iurgia sæuitiæ,
Sed sic intentis hærebam fixus ocellis
  Argus ut ignotis cornibus inachidos
Et modo soluebam nostra de fronte corollas,
  Ponebamq; tuis Cynthia temporibus,
Et modo gaudebam lapsos formare capillos,
  Nunc furtiua cauis poma dabam manibus,
Omniaq; ingrato largibar munera somno,
  Munera de prono sæpe uoluta sinu.
Et quoties raro duxti suspiria motu,
  Obstupui uano credulus auspicio,
Ne qua tibi insolitos portarent uisa timores,
  Néue quis inuitam cogeret esse suam,
Donec diuersas percurrens luna fenestras,
  Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos leuibus radiis patefecit ocellos,
  Sic ait in molli fixa toro cubitum,
Tandem te nostro referens iniuria lecto,
  Alterius clausis expulit e foribus,
Nanq; ubi longa meæ consumpsti tempora noctis,
  Languidus exactis hei mihi syderibus,
O utinam tales perducas improbe noctes,
  Me miseram quales semper habre iubes,

Nam modo purpureo fallebam ſtamine ſomnum,
Rurſus & orpheæ carmine feſſa lyræ,
Interdum grauiter mecum deſerta querebar
Externo longas ſæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapſam ſopor impulit alis·
Illa fuit lachrymis ultima cura meis·

AD BASSVM·

q VId mihi tam multas laudando Baſſe puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris uitæ quodcunq; ſequetur,
Hoc magis aſſueto uiuere ſeruitio?
Tu licet Antiopæ formam nycteidos, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
Et quaſcunque tulit formoſi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere ſinat·
Ne dum ſi leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat,
Hæc ſed forma mei pars eſt extrema furoris,
Sunt maiora, quibus Baſſe perire iuuat,
Ingenuus color, multis & decus artibus, & quæ
Gaudia ſub tacita dicere ueſte libet·
Quo magis, & noſtros contendis ſoluere amores,
Hoc magis accepta fallit uterque fide,
Non impune feres, ſciet hæc inſana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hoſtis erit,
Nec tibi me poſt hæc committet Cynthia, nec te
Quæret, erit tanti criminis illa memor,
Et te circum omneis alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine carus eris·
Nullas illa ſuis contemnet fletibus aras,

Et quicunque sacer, qualis ubique lapis,
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quam sibi cum rapto cessat amore Deus,
Præcipue nostri maneat sic semper adoro,
Nequicquam ex illa quod querar, inueniam.

AD AEMVLVM SVVM GALLVM.

i N uide tu tandem uoces compesce molestas,
Et sine nos cursu quo sumus ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica thessalia.
Non est illa uagis similis collata puellis,
Molliter irasci non solet illa tibi,
Quod si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.
Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres,
Quum tibi singultu fortia uerba cadent,
Et tremulis mœstus orietur fletibus horror,
Et timor informen ducet in ore notam,
Et quæcunque uoles fugient tibi uerba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi nosse miser,
Tum graue seruitium nostræ cogere puellæ
Discere & exclusum quid sit abire domum.
Nec iam pallorem toties mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus,

Quod si parua tuæ dederis uestigia culpæ.
Quam cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
Quum mihi nulla mei sit medicina mali,
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare quid possit mea Cynthia desine Galle
Quærere non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

Non ego nũc hadriæ uereor mare noscere tecũ
Tulle, neq; ægeo ducere uela salo,
Cum quo riphæos possim conscendere mõtes
Vlteriusq; domos uadere memnonias,
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
Mutatóq; graues sæpe colore preces,
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos,
Illa meam mihi iam se denegat, illa minatur,
Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possum durare querelis.
Ah pereat, si quis lentus amare potest.
An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
Atq; asiæ ueteres cernere diuitias?
Vt mihi deducta faciat conuitia puppi
Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculáq; opposito dicat sibi debita uento,
Et nihil infido durius esse uiro,
Tu patrui meritas conare anteire secures,
Et uetera oblitis iura refer sociis,
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,

Semper at armatæ cura fuit patriæ,
Et tibi non unquam nostros puer iste labores
Afferat, & lachrymis omnia nota meis,
Me sine, quem semper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoq; terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis,
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu mollis qua tendit ionia, seu qua
Lydia Pactoli tinguit aratra liquor,
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis & accepti pars eris imperii,
Tum tibi si qua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro sydere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

Vm tibi calmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armáq; fraternæ tristia militiæ,
Atq; ita sim felix primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos ut consuemus, nostros agitamus amores,
Atq; aliquid duram quærimus in dominam,
Nec tantum ingenio, quantum seruire dolori
Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama est,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ
Pontice, & iniustas sæpe tulisse minas.
Me legat assidue post hæc neglectus amator,
Et prosint illi cognita nostra mala.

Te quoq; si certo puer hic concusserit arcu,
Quod nolim nostros euiolasse deos,
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
Flebis, in æterno surda iacere situ,
Et frustra cupies mollem componere uersum,
Nec tibi subiiciet carmina sæuus amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam,
Tunc ego romanis præferar ingeniis,
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro,
Ardoris nostri magne poeta iaces,
Tu caue nostra tuo contemnas carmina fastu.
Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

AD CYNTHIAM.

t
Vne igitur demēs? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida uiliori illyria?
Et tibi iam tanti quicūq; est iste, uidetur,
Vt sine me uento quolibet ire uelis?
Tūne audire potes uesani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?
Tu pedibus teneris positas fulcare pruinas?
Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?
O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
Et sit iners tardis nauita uergiliis,
Nec tibi tyrrhena soluatur funis arena,
Néue inimica meas eleuet aura preces.
Atq; ego non uideam tales subsidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena
Crudelem infesta sæpe uocare manu,

Sed quocunque modo de me periura mereris,
Sit Galathea tuæ non aliena uiæ,
Vt te felici uectam per cœrula remo,
Accipiat placidis orithos æquoribus,
Nam me non ullæ poterunt corrumpere thedæ,
Quin ego uita tuo limine uerba querar.
Nec me deficiet nautas rogitare citatos,
Dicite quo portu clausa puella mea est,
Et dicam atraciis licet hæc considat in oris,
Et licet heleis, illa futura mea est,
Hic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui,
Vicimus, assiduas non tulit ila preces.
Falsa licet cupidus deponat gaudia liuor,
Destitit ire nouas Cynthia nostra uias.
Illi carus ego, & per me carissima Roma
Dicitur, & sine me dulcia regna negat,
Illa uel angusto mecum requiescere lecto,
Et quocunque modo maluit esse mea,
Quam sibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
Et quas elis opes ante pararat equis,
Quãuis magna daret, quamuis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit auara sinus.
Hanc ego non auro, non indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obsequio.
Sunt igitur musæ, neque amanti tardus Apollo
Quis ego fretus amo, Cynthia rara mea est.
Nunc mihi summa licet contingere sydera plantis,
Siue dies, siue nox uenerit, illa mea est,
Nec mihi riualis certos subducet amores.
Ista meam norit gloria canitiem.

AD PONTICVM SVVM.

d I cebam tibi uenturos irrisor amores,
N ec tibi perpetuo libera uerba fore,
E cce iaces, supplexq; uenis ad iura puellæ,
E t tibi nunc quæuis imperat empta modo.
N on me chaoniæ uincant in amore columbæ
D icere quos iuuenes, quæq; puella domet,
M e dolor, & lachrymæ merito fecere peritum,
A tq; utinam posito dicar amore rudis.
Q uid tibi nunc misero prodest graue dicere carmen?
A ut amphion e moenia flere lyræ?
Pl us in amore ualet Mimnermi uersus homero.
C armina mansuetus lenia quærit amor.
I quæso, & tristeis istos depone libellos,
E t cane quod quæuis nosse puella uelit.
Q uid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
I nsanus medio flumine quæris aquam.
N ec dum etiam palles, uero nec tangeris igni,
H æc est uenturi prima fauilla mali.
T um magis armenias cupies accedere tigres,
E t magis infernæ uincula nosse rotæ,
Q uam pueri toties arcum sentire medullis,
E t nihil iratæ posse negare tuæ.
N ullus amor cuiquam facileis ita præbuit alas.
V t non alterna presserit ille manu.
N ec te decipiat quod sit satis illa parata,
A crius illa subit Pontice siqua tua est.
Q uippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
N ec uigilare alio nomine cedat amor,
Q ui non ante patet donec manus attigit ossa,

Quisquis es assiduas aufuge blanditias.
Illis, & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu possis spiritus iste leuis.
Quare si pudor est, quam primum errata fatere.
Dicere quo pereas sæpe in amore iuuat.

AD GALLVM.

o Iucunda quies, primo cum testis amori
Affueram uestris conscius in lachrymis.
O noctem meminisse mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis,
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus in longam ducere uerba moram,
Quamuis labenteis premeret mihi somnus ocellos,
Et mediis cœlo luna ruberet equis,
Non tamen a uestro potui secedere lusu,
Tantus in alternis uocibus ardor erat,
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis,
Accipe commissæ munera lætitiæ.
Non solum uestros didici reticere dolores,
Est quiddam in nobis maius amice fide.
Possum ego diuisos iterum coniungere amantes,
Et dominæ tardas possum aperire fores,
Et possum alterius curas sanare recenteis,
Nec leuis in uerbis est medicina meis,
Cynthia me docuit semper quæcunq; petenda,
Quæq; cauenda forent, non nihil egit amor.
Tu caue ne tristi cupias pugnare puellæ,
Néue superba loqui, néue tacere diu,
Neu si quid petiit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.

Irritata uenit, quando contemnitur illa,
 Nec meminit iustas ponere læsa minas,
At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
 Hoc magis effecto sæpe fruare bono.
Is poterat felix una remanere puella,
 Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM.

e Cquid te mediis cessantem Cynthia Baiis
 Qua iacet herculeis semita littoribus?
Et modo thesproti mirantem subdita regno
 Proxima misenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores adducere noctes,
 Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
 Substulit e nostris Cynthia carminibus?
Atq; utinam mage te remis confisa minutis
 Paruula lucrina cymba moretur aqua.
Aut teneat clausam tenui tentantis in unda
 Alternæ facilis cedere lympha manu,
Quam uacet alterius blandos audire susurros
 Molliter in tacito littore compositam,
Vt solet amoto labi custode puella
 Perfida communes nec meminisse deos,
Non quia perspecta non est mihi cognita fama,
 Sed quod in hac omnis per te timetur amor.
Ignosces igitur, siquid tibi triste libelli
 Attulerint, nostri culpa timoris eris.
An mihi non maior caræ custodia matris?
 Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,

O mnia tu nostræ tempora lætitiæ,
S eu tristis ueniam, seu contra lætus amicis.
Q uicquid ero, dicam Cynthia causa fuit.
T u modo quamprimum corruptas desere Baias,
M ultis ista dabunt littora discidium,
L ittora quæ fuerant castis inimica puellis.
A h pereant Baiæ crimen amoris aquæ.
Q uid mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
Q uod faciat nobis conscia Roma moram.
T am multa illa meo diuisa est millia lecto,
Q uantum hipanis ueneto dissidet eridano.
N ec mihi consuetos amplexu nutrit amores
C ynthia, nec nostra dulcis in aure sonat,
O lim gratus eram non illo tempore cuiquam
C ontigit, ut simili posset amare fide
I nuidiæ fuimus, num me Deus obruit? an quæ
L ecta prometheis diuidit herba iugis?
N on sum ego, qui fueram, mutat uia longa puellas.
Q uantus in exiguo tempore fugit amor.
N unc primum longas solus cognoscere noctes
C ogor, & ipse meis auribus esse grauis.
F elix qui potuit præsenti flere puellæ.
N on nihil aspersis gaudet amor lachrymis.
A ut si despectus potuit mutare calores,
S unt quoque translato gaudia seruitio.
M i neque amare aliã, neque ab hac discedere fas est.
C ynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

AD GALLVM.

t V quod sæpe soles, nostro lætabere casu
G alle, quod abrepto solus amore uacem.

At non ipſe tuas imitabor perfide uoces
  Fallere te nunquam Galle puella uelit,
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
  Certus,& in nullo quæris amore moram,
Perditus in quadam tardis palleſcere curis
  Incipis,& primo lapſus adire gradu.
Hæc erit illarum contempti pœna doloris
  Multarum miſeras exigit una uices,
Hæc tibi uulgares iſtos compeſcet amores,
  Nec noua quærendo ſemper amicus eris,
Hæc ego non rumore malo,non augure doctus,
  Vidi ego me quæſo teſte negare potes?
Vidi ego te toto uinctum langueſcere collo,
  Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis,
  Et quæ deinde meus cælat amice pudor.
Non ego complexus potui diducere ueſtros,
  Tantus erat demens inter utroſq; furor.
Non ſic æmonio ſalmonida mixtus enipeo
  Tænarius facili preſſit amore Deus,
Nec ſic cœſtem flagrans amor Herculis Heben
  Senſit in œtæis gaudia prima iugis,
Vna dies omneis potuit præcurrere amantes,
  Nam tibi non tepidas ſubdidit illa faces,
Nec tibi præteritos paſſa eſt ſuccedere faſtus,
  Nec ſinet abduci,te tuus ardor aget.
Nec mirum cum ſit Ioue digna,& proxima Ledæ,
  Et Ledæ partu gratior una tribus,
Illa ſit inachiis,& blandior heroinis,
  Illa ſuis uerbis cogat amare Iouem,

Tu uero quoniam ſemel es periturus amore,
V tere,non alio limine dignus eras.
Quæ tibi ſit felix quoniam nouus incidit error,
Et quodcunq; uoles una ſit iſta tibi.

AD TVLLVM.

t V licet abiectus tyberina molliter unda
Leſbia mentoreo uina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lyntres
Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne ſatas intendat uertice ſyluas,
Vrgetur quantis caucaſus arboribus,
Non tamen iſta meo ualeant contendere amori.
Neſcit amor magnis cedere diuitiis.
Nam ſiue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem,
Tunc mihi pactoli ueniunt ſub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma ſub æquoribus,
Tum mihi ceſſuros ſpondent mea gaudia reges
Quæ maneant,dumme fata perire uolent,
Nam quis diuitiisaduerſo gaudet amore?
Nulla mihi triſti præmia ſunt uenere,
Illa poteſt magnas heroum infringere uires,
Illa etiam duris mentibus eſſe dolor,
Illa neq; arabium metuit conſcendere limen,
Nec timet oſtrino Tulle ſubire toro,
Et miſerum toto iuuenem uerſare cubili.
Quid releuant uariis ſerica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit,non ulla uerebor
Regna,nec Alcinoi munera deſpicere.

Ad Cynthiam

AD CYNTHIAM.

Saepe ego multa tuæ leuitatis damna timebam,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
Et potes externos manibus componere crines,
Et longa faciem quærere desidia.
Nec minus eois pectus uariare lapillis,
Vt formosa nouo quæ parat ire uiro,
At non sic ithaici digressu mota Calypso
Desertis olim fleuerat æquoribus.
Multos illa dies incomptis mœsta capillis
Sederat iniusto multa locuta salo,
Et quamuis nunquam posthac uisura dolebat,
Illa tamen longe conscia lætitiæ,
Alphesibœa suos ulta est pro coniuge fratres,
Sanguinis & cari uincula rupit amor,
Nec sic æsoniden rapientibus anxia uentis
Hypsiphyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsiphyle nullos post illos sensit amores,
Vt semel æmonio tabuit hospitio,
Coniugis Euadne miseros elata per ignes,
Occidit argiuæ fama pudititiæ,
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
Tu quoque uti fieres nobilis historia
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia, & oblitos parce mouere Deos,
Audax ah nimium nostro dolitura periclo,
Si quid forte tibi durius inciderit.
Multa prius uasto labentur flumina ponto,

Annus & inuersas duxerit ante uices,
Quam tua sub nostro mutetur pectore cura,
Sis quodcunque uoles, non aliena tamen,
Quam ue mihi uiles isti uideantur ocelli,
Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,
Vt tibi suppositis exciderent manibus,
Et contra magnum potes hos attollere solem?
Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Quis ego nunc pereo similes moniturus amantes,
O nullis tutum credere blanditiis.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

q Væ fueram magnis olim patefacta triumphis
Ianua tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lachrymis humida supplicibus,
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corollæ,
Semper & exclusis signa iacere faces,
Nec possum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obscœnis tradita carminibus,
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ
Turpior, & secli uiuere luxuria,
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis a longis tristior excubiis.
Ille meos nunquam patitur requiescere postes
Arguta referens carmina blanditia,

Ianua uel domina penitus crudelior ipsa,
Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
Cur nunquam reserata meos admittis amores,
Nescia furtiuas reddere mota preces?
Nulla ne finis erit nostro concessa dolori?
Turpis & in tepido limine somnus erit?
Me mediæ noctes, me sydera plena iacentem,
Frigidaq; eoo me dolet aura gelu,
Tu sola humanos nunquam miserata dolores,
Responde tacitis mutua cardinibus,
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percussas dominæ uertat in aureculas.
Sit licet & saxo patientior illa sicano,
Sit licet & ferro durior, & chalybe,
Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
Surget & inuitis spiritus in lachrymis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturno uerba cadunt zephyro.
Sed tu sola mei tu maxima causa doloris
Victa meis nunq; ianua muneribus.
Te non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
Quæ solet irato dicere uerba loco,
Vt me tam longa raucum patiare querela,
Sollicitas triuio peruigilare moras,
At tibi sæpe nouo deduxi carmina uersu,
Osculaq; impressis nixa dedi gradibus,
Ante tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitaq; occultis uota tuli manibus.
Hæc ille, & si quæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus,

Sic ego nunc dominæ uitiis, & semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

ADCYNTHIAM DE MARIS
TEMPESTATE.

a T merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas alloquor alcyonas.
Nec mihi Cassiope solito uisura carinam,
Omniaq; ingrato littore uota cadunt.
Quinetiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti,
Aspice quam sæuas increpat aura minas.
Nullà ne placatæ ueniet fortuna procellæ,
Hæccine parua meum funus arena teget?
Tu tamen in melius sæuas conuerte querelas.
Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua uada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossaq; nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat quicunque rateis, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
Non ne fuit melius dominæ peruincere mores?
Quamuis dura, tamen rara puella fuit,
Quam sic ignotis circundata littora siluis
Cernere, & optatos quærere tyndaridas?
Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis,
Illa meo caros donasset funere crines
Molliter, & tenera poneret ossa rosa,
Illa meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
At uos æquoreæ formosa Doride natæ
Candida felici soluite uela choro,

Si quando uestras labens amor attigit undas·
Mansuetis socio parcite littoribus·

AD CYNTHIAM·

h Aec certe deserta loca, & taciturna querenti,
Et uacuum Zephyri possidet aura nemus·
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo sola queant saxa tenere fidem·
Vnde tuos primum repetam mea Cynthia fastus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modo felices internumerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam·
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes·
Quamuis multa tibi dolor hic meus asper adebet,
Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim merito semper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lachrymis,
An quia parua damus mutato signa calore?
Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, siquos habet arbor amores
Fagus, & arcadio pinus amata Deo·
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
Scribitur & uestris Cynthia corticibus·
An tua quod peperit nobis iniuria curas
Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
Iussa, neque arguto facta dolore queri,
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes·

90

Et datur inculto tramite dura quies,
Et quodcunque meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues,
Sed qualiscunque es, resonent tibi Cynthia syluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

AD CYNTHIAM.

n On ego nũc tristes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo,
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequiis,
Non adeo leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet,
Illic phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis,
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Thessalis antiquam uenerat umbra domum,
Illic quicquid ero semper tua dicar imago,
Traicit & fati littora magnus amor,
Illic formosæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit argiuis dardana præda uiris
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iusta sinat.
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ,
Cara tamen lachrymis ossa futura meis,
Quæ tu uiua mea possis sentire fauilla,
Tum mihi non ullo mors sit amara loco,
Quam uereor ne te contempto Cynthia busto,
Abstrahat a nostro puluere iniquus amor,
Cogat & inuitam lachrymas siccare cadentes.
Flectitur assiduis certa puella minis,

Quare dum licet inter nos lætemur amantes.
Non satis est ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

hAec pro continuo te Galle monemus amore
Id tibi ne uacuo defluat ex animo,
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti
Crudelis minyis dux erit Ascanius,
Est tibi non infra speciem, non nomine dispar
Thiodamantheo proximus ardor hylæ,
Nunc tu siue legis umbrosæ flumina syluæ,
Siue aniena tuos tinxerit unda pedes,
Siue gigantea spaciabere littoris ora,
Siue ubicunque uagi fluminis hospitio,
Nympharum semper cupidas defende rapinas,
Non minor ausoniis est amor in dryadis.
Ne tibi sit durum montes, & frigida saxa
Galle, neq; expertos semper adire lacus,
Quæ miser ignotis error perpessus in oris
Herculis indomito fleuerat Ascanio.
Nanque ferunt olim Pagasæ naualibus argon
Egressam longe phasidos isse uiam,
Et iam præteritis labentem athamantidos undis
Mysorum scopulis applicuisse ratem,
Hic manus heroum placidis ut constitit oris,
Mollia composita littora fronde tegit,
At comes inuicti iuuenis processerat ultra
Raram sepositi quærere fontis aquam,
Hunc duo sectati fratres aquilonia proles,
Hunc super & Zethes, hunc super & Calais,
Oscula suspensis instabant carpere palmis,

O scula & alterna ferre supina fuga,
I lle sub extrema pendens secluditur ala,
E t uolucres ramo submouet insidias.
I am pandioniæ cesset genus Orithyiæ,
Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc.
H ic erat arganti Phlegre sub uertice montis
G rata domus nymphis humida tinniacis.
Q uam supra nulli pendebant debita curæ
R oscida desertis poma sub arboribus,
E t circum irriguo surgebant lilia prato
C andida purpureis mixta papaueribus,
Q uæ modo decerpens tenero pueriliter ungui,
P roposito florem prætulit officio,
E t modo formosis incumbens nescius undis
E rrorem blandis tardat imaginibus,
T andem haurire parat demissis flumina palmis
I nnixus dextro plena trahens humero,
C uius & accensæ dryades candore puellæ,
M iratæ solitos destituere choros.
P rolapsum leuiter facili texere liquore,
T um sonitum rapto corpore fecit Hylas,
C ui procul Alcides iterat responsa, sed illi
N omen ab extremis fontibus aura refert.
H is o Galle tuos monitis seruabis amores
F ormosum nymbis credere uisus Hylam,

GALLVS LOQVITVR.

t V qui consortem properas euadere casum,
M iles ætruscis saucius aggeribus,
Q uid nostro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego sum uestræ proxima militiæ,

Sic te seruato ut possint gaudere parentes.
Hæc soror acta tuis sentiat e lachrymis,
Gallum per medios ereptum Cæsaris enses
Effugere ignotas non potoisse manus,
Et quicunque super dispersa inuenerit ossa
Montibus ætruscis hæc sciat esse mea.

AD TVLLVM DE PATRIA SVA.

q Valis, & unde genus, q sint mihi Tulle penates
Quæris pro nostra semper amicitia.
Si perusina tibi patriæ sunt nota sepulchra
Italiæ duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia ciues
Sit mihi præcipue puluis hetrusca dolor,
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui.
Tu nullo miseri contegis ossa solo,
Proxima supposito contingens Vmbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII AVRELII ELEGIARVM LIBER SECVNDVS.

AD MOECENATEM.

q Væritis unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber,
Non mihi Calliope, non hæc mihi cantat Apollo,
Ingenium nobis ipsa puella facit,

Siue togis illam fulgentem incedere cois,
Hoc totum e coa ueste uolumen erit,
Seu uidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis,
Siue lyræ carmen digitis percussit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus,
Seu cum poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio causas mille poeta nouas,
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu.
Tunc uero longas condimus illiadas,
Seu quicquid fecit, siue est quodcunque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quid mihi si tantum Mœcenas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus?
Non ego titanas canerem, non ossan olimpo
Impositum, ut cœli pelion esset iter,
Non ueteres Thebas, nec pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse uada.
Regnàue prima Remi, aut aios Carthaginis altæ,
Cymbrorumq; minas, & benefacta mari,
Bellaq;, resq; tui memorarem Cæsaris, & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia busta philippos,
Aut canerem siculæ classica bella fugæ,
Euersosq; focos antiquæ gentis hetruscæ,
Et Ptolemææ littora capta phari,
Aut canerē ægyptum, & nilum, cum tractus in urbē
Septem captiuis debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circundata cathenis,
Actiaq; in sacra currere rostra uia,

Te mea musa illis semper contexeret armis,
 Et sumpta, & posita pace fidele caput
Theseus infernis superis testatur Achilles
 Hic ixioniden, ille Menœtiaden.
Sed neque phlegræos Iouis, Enceladiq; tumultus
 Intonet angusto pectore Callimachus.
Nec mea conueniunt duro præcordia uersu
 Cæsaris in phrygios condere nomen auos.
Nauita de uentis, de tauris narrat arator.
 Enumerat miles uulnera, pastor oues.
Nos contra angusto uersamus prælia lecto,
 Qua pote quisque in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori, laus si datur altera in uno
 Posse frui, fruar o solus amore meo.
Si memini, solet illa leues culpare puellas,
 Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi sint tangenda nouercæ pocula Phædræ,
 Pocula priuigno non nocitura suo,
Seu mihi circæo pereundum est gramine, siue
 Colchis colchiacis urat aëna focis,
Vna meos quoniam prædata est fœmina sensus,
 Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores.
 Solus amor morbi non amat artificem,
Tarda philoctetæ sanauit crura Machaon,
 Phœnicis Chiron lumina Phillyrides,
Et Deus extinctum cresis epidaurius herbis
 Restituit patriis androgeona focis,
Mysus & hæmonia iuuenis, qua cuspide uulnus
 Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.

Hoc siquis uitium potuit mihi demere, solus
  Tantalea poterit tradere poma manu,
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
  Ne tenera assidua colla grauentur aqua,
Idem caucasea soluet de rupe Promethei
  Brachia, & a medio pectore pellet auem,
Quandocunque igitur uitam mea fata reposcent
  Et breue in exiguo marmore nomen ero,
Mœcenas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
  Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima busto,
  Esseda cælatis siste britannia iugis,
Taliaq; illachrymans mutæ iace uerba fauillæ,
  Huic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

l
Iber eram, et uacuo meditabar uiuere lecto,
  At me composita pace fefellit amor.
Cur hæc in terris facies humana moratur?
  Iuppiter ignosco pristina furta tua.
Fulua coma est, longeq; manus, & maxima toto
  Corpore, & incedit uel Ioue digna soror,
Aut cum dulichias pallas spatiatur ad aras
  Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Qualis & Ischomache lapithæ genus Heroinæ
  Centauris medio grata rapina mero.
Mercurioq; Sais fertur Bebeidos undis
  Virgineum primo composuisse latus,
Cedite etiam diuæ quas pastor uiderat olim,
  Idæis tunicam ponere uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,

Et si cumææ secula uatis aget.

ADVERSVM SE.

q Vi nullum tibi dicebas iam posse nocere,
Hæsisti, cecidit spiritus ille tuus,
Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te iam liber alter erit,
Quærebam sicca si possit piscis arena,
Nec solitus ponto uiuere toruus aper,
Aut ego si possem studiis uigilare seueris.
Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
Lilia non domina sint magis alba mea,
Et mæotica nix minio si certet hibero,
Vtq; rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
Non oculi geminæ sydera nostra faces,
Nec siqua arabio lucet bombyce puella,
Non sum de nihilo blandus amator ego,
Quantum quod posito formosæ saltat iaccho
Egit ut euantes dux Aridna choros,
Et quantum æolio cum tentat carmina plectro
Par aganippeæ ludere docta lyræ,
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
Carminaq; Erinnes non putat æqua suis,
Num tibi nascenti primis mea uita diebus
Aridus argutum sternuit omen amor.
Hæc tibi contúlerunt cœlestia munera diui,
Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes,
Non non humani sunt partus talia dona,
Ista decem menses non peperere bona,

Gloria Romanis una es tu nata puellis
  Romana accumbens prima puella Ioui,
Nec semper nobiscum humana cubilia uises,
  Post Helenam hæc terris forma secunda redit,
Hac ego non mirer si flagret nostra iuuentus,
  Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
Olim mirabar, quod tanti ad pergama belli
  Europæ, atq; Asiæ causa puella fuit,
Hunc Pari tu sapiens, & tu Menelae fuisti,
  Tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
  Vel Priamus, belli causa probanda fuit.
Si quis uult fama tabulas anteire uetustas,
  Hic dominam exemplo ponat in ante meam,
Siue illam hesperiis, siue illam ostendit eois,
  Viret & eoos, uret & hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus, aut mihi siquis
  Acrius ut moriar, uenerit alter amor,
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
  Post uenit assueto mollis ad arua iugo,
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
  Dehinc domiti post hæc æqua, & iniqua ferunt.
Turpia perpessus uates est uincla Melampus
  Cognitus Iphicli subripuisse boues,
Quem non lucra magis Pero formosa coegit
  Mox amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

m Vt tu prius dominæ delicta quæraris oportet,
  Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,

Es crepitum dubio suscitet ira pede,
Ne quicquam perfusa meis ungenta capillis
 Ibat, & expenso planta morata gradu,
Non hic herba ualet, non hic nocturna citeis,
 Non per medeæ gramina cocta manus,
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
 Vnde tamen ueniant tot mala cæca uia est,
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger,
 Huic nullum cœli tempus, & aura nocet,
Ambulat, & subito mirantur funus amici,
 Sic est incautum quicquid habetur amor·
Nam cui non ego sum fallaci præmia uati?
 Quæ mea non decies somnia uersat anus?
Hostis si quis erit nobis, amet ipse puellas,
 Gaudeat in puero si quis amicus erit,
Tranquillo tuta descendit flumine cymba·
 Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
 Altera uix ipso sanguine mollis erit·

AD CYNTHIAM·

Hoc uerum est tota te ferri Cynthia Roma,
 Et non ignota uiuere nequitia,
Hæc merui sperare, dabis mihi perfida pœnas,
 Et nobis aquilo Cynthia uentus erit·
Inueniam tamen e multis fallacibus unam
 Quæ fieri nostro carmine nota uelit,
Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
 Velicet, heu sero flebis amata diu·
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus,
 Si dolor abfuerit, crede redibit amor,

Non ita carpathiæ uariant aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra noto,
Quam facile irati uerbo mutantur amantes,
Dum licet iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum (si patiare) leue est.
At tu per dominæ Iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ouis,
Nec tibi periuro scindam de corpore uestes,
Nec mea præclusas fregerit ira fores,
Nec tibi connexos iratus carpere crines
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat,
Cuius non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
Crede mihi quamuis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori Cynthia uersus erit.

AD EANDEM.

n On ita complebant ephyreæ Laidos ædes,
Ad cuius iacuit græcia tota fores,
Turba menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phyrne tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos,
Oscula nec desunt, qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ, me nomina lædunt,

Me teneri in cunis, & sine uoce puer,
Me lædet, si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror, & cum qua dormis amica simul·
Omnia me lædent, timidus sum, ignosce timori,
Et miser in tunica supicor esse uirum·
His olim (ut fama est) uitiis ad prælia uentum est,
His troiana uides funera principiis·
Aspera centauros eadem dementia iussit
Frangere in aduersum pocula Pirithoum·
Cur exempla petam graium? tu criminis author
Nutritus duro Romule lacte lupæ,
Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas,
Per te nunc Romæ quidlibet audet amor·
Felix admeti coniunx, & lectus Vlyssis,
Et quæcunque uiri fœmina limen amat·
Templa pudicitiæ quid opus statuisse puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet esse licet?
Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
Et posuit casta turpia uisa domo,
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
Nequitiæq; suæ noluit esse rudes·
Ah gemat in terris ista qui protulit arte
Iurgia sub tacita condita lætitia·
Non istis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat·
Sed non immerito uelauit aranea fanum,
Et mala desertos occupat herba deos·
Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest,

Quam peccare pudet, Cynthia tuta sat est.
Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica,
Semper amica mihi, semper & uxor eris.

ADCYNTHIAM.

g Auisa est certe sublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta flemus uterq; diu,
Ni nos diuideret, quamuis diducere amanteis
Non queat inuitos Iuppiter ipse duos.
At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis,
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
Quam possem nuptæ perdere in ore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum qualeis caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funesta tristior illa tuba.

ADCYNTHIAM.

u Nde mihi patriis natos præbere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si uera meæ comitarem castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc & enim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hybernos lata boristenidas.
Tu mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus.
Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

e Ripitur nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lachrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ,
Ipsum me iugula, lenior hostis ero,

Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
 Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores·
 Vinceris aut uincis, hæc in amore rota est·
Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni,
 Et Thebæ steterant, altaq; Troia fuit·
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
 Illa tamen nunquam ferrea dixit amo·
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
 Improba qui tulerim teq;, tuamq; domum·
Et quando ire tibi liber sum uisus? an usq;
 In nostrum iacies uerba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti,
 Sed morere, interitu gaudeat illa tuo·
Exagittet nostros manes, sectetur & umbras,
 Insultetq; rogis, calcet & ossa mea·
Quid non Antigones tumulo bœotius hæmon?
 Corruit ipse suo saucius ense latus,
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
 Qua sine thebanam noluit ire domum·
Sed non efficies, mecum moriaris oportet,
 Hoc eodem ferro stillet uterque cruor·
Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura
 Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen·
Ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
 Cessare in tectis pertulit arma sua·
Viderat ille fuga tractos in littore achiuos,
 Feruere & hectorea dorica castra face·
Viderat informem multa Patroclon arena
 Porrectum, & sparsas cæde iacere comas·

Omnia formosam propter Briseida passus,
Tantus in erepto sæuit amore dolor.
At postquam sera captiua est reddita pœna,
Fortem illum hæmoniis Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim uel marte, uel armis,
Mirum si de me iure triumphat amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

i Ste quod est, ego sæpe fui, sed fors & in hora
Hoc ipso eiecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salua per annos
Viuere, tam multis fœmina digna procis,
Coniugium falsa poterat differre Minerua,
Nocturno soluens texta diurna dolo.
Visura & quamuis nunquam speraret Vlyssem,
Illum expectando facta remansit anus,
Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
Candida uesana uerberat ora manu.
Et dominum lauit mœrens captiua cruentum,
Appositum fluuiis in simoenta uadis,
Fœdauitq; comas, & tanti corpus Achilis,
Maximaq; in parua substulit ossa manu,
Cum tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
Scyria nec uiduo Deidamia uiro,
Tunc igitur ueris gaudebat græcia natis,
Tunc etiam felix inter et arma pudor.
At tu non una potuisti nocte uacare
Impia, non unum sola manere diem.
Quinetiam multo duxisti pocula luxu,
Forsitan & de me uerba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit·
Di faciant isto capta fruare uiro·
Hæc mihi uota tuam propter suscepta salutem,
Cum capite hoc stygiæ iam peterentur aquæ,
Et lectum flentes circunstaremus amici,
Hic ubi tum pró di perfida, quis ue fuit?
Quid si longinquos retinerer miles ad indos?
Aut mea si staret nauis in oceano?
Sed uobis facile est uerba, et componere fraudes
Hoc unum didicit fœmina semper opus·
Non sic incerto mutantur flamine syrtes,
Nec folia hyberno tam tremefacta noto,
Quam cito fœminea non constat fœdus in ira,
Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis·
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
Tela precor pueri figite acuta magis,
Figite certantes, atq; hanc mihi soluite uitam·
Sanguis erit uobis maxima palma meus·
Sydera sunt testes, & matutina pruina,
Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam,
Nunc quoque eris, quamuis sis inimica mihi·
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto,
Solus ero, quoniam non licet esse tuum·
Atq; utinam, si forte pios eduximus annos,
Ille uir in medio fiat amore lapis·
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
Quam mihi si media liceat pugnare puella,
Mortem ego non fugiam, morte subire tua·

AD MVSAM.

i Am tempus luſtrare aliis helicona choreis,
Et campum hæmonio iam dare tempus equo,
Iam libet & fortes memorare ad prælia turmas,
Et romana mei dicere caſtra ducis.
Quod ſi deficiant uires, audacia certe
Laus erit in magnis, & uoluiſſe ſat eſt.
Aetas prima canat ueneres, extrema tumultus.
Bella canam, quando ſcripta puella mea eſt.
Nunc uolo ſubducto grauior procedere uultu,
Nunc aliam citharam me mea muſa docet.
Surge anima ex humili iam carmine, ſumite uires
Pierides magni nunc erit oris opus.
Iam negat Euphrates equitem poſt terga tueri
Parthorum, & craſſos ſe tenuiſſe dolet.
India quin Auguſte tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.
Et ſiqua extremis tellus ſe ſubtrahit oris,
Sentiet illa tuas poſtmodo capta manus.
Hæc ego caſtra ſequar uates tua caſtra canendo,
Magnus ero, ſeruent hunc mihi fata diem.
Vt caput in magnis, ubi non eſt tangere, ſignis
Ponitur hic imos ante corona pedes,
Sic nos nunc inopes laudis conſcendere carmen
Pauperibus ſacris uilia thura damus.
Non dum etiam aſcræos norunt mea carmina fontes,
Sed modo Permeſſi flumine lauit amor.

AD CYNTHIAM.

c Cribant de te alii, uel ſis ignota, licebit,
Ludet, qui ſterili ſemina ponit humo.

Omnia (crede mihi) tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra deos.
Et tua transibit contemnens ossa uiator.
Nec dicet cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

q Vicunq; ille fuit puerum qui pinxit amorem,
Non ne putas miras hunc habuisse manus?
Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona,
Idem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare deum,
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
Nostraq; non ullis permanet aura locis,
Et merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero gnosia utroque iacet,
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
Nec puisquam ex illo uulnere sanus abit,
In me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certe pennas perdidit ille suas,
Euolat e nostro quoniam de pectore nusquam,
Assiduusq; meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
Si pudor est, alió traice tela tua.
Intactos isto satius tentare ueneno,
Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea,
Quam si perdideris, quis erit qui talia cantet?
Hæc mea musa leuis gloria magna tua est,
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

AD CYNTHIAM.

Non tot achæmeniis armantur fusa sagittis
  Spicula, quot nostro pectore fixit amor,
Hic me tam graciles uetuit contemnere musas,
  Iussit & ascræum sic habitare nemus.
Non ut pieriæ quercus mea uerba sequantur,
  Aut possim ismaria ducere ualle feras,
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu,
  Tunc ego sim inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
  Nec si qua illustres fœmina iactat auos.
Me iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
  Auribus & puris scripta probasse mea.
Hæc tibi contigerint, populi confusa ualeto
  Fabula, nam domina iudice tutus ero.
Quod si forte bonas ad pacem uerterit aures,
  Possum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos,
  Accipe quæ serues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
  Nec tuba sit fati uana querela mei,
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
  Nec sit in attalico mors mea nixa toro.
Desit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
  Plebei paruæ funeris exequiæ.
Sat sit magna mei, si tres sint pompa libelli,
  Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
Tu uero nudum pectus lacerata sequeris,
  Nec fueris nomen lassa uocare meum.

O sculaq; in gelidis pones suprema labellis,
C um dabitur syrio munere plenus onyx·
D einde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
A ccipiat manes paruula testa meos,
E t sit in exiguo laurus superaddita busto,
Q uæ tegat extincti funeris umbra locum·
E t duo sint uersus, qui nunc iacet arida puluis,
V nius hic quondam seruus amoris erat·
N ec minus hæc nostri notescet fama sepulchri,
Q uam fuerant phthii busta cruenta uiri·
T u quoque si quando uenies ad fata, memento
H oc iter, ad lapides cana ueni memores·
I nterea caue si nos aspernata sepultos,
N on mihi ad uerum conscia terra sapit·
A tq; utinam primis animam me ponere cunis
I ussisset quæuis de tribus una soror·
N am quo tam dubiæ seruetur spiritus horæ,
N estoris est uisus post tria secla cinis·
S i tam longæuæ minuisse fata senectæ
G allicus iliacis miles in aggeribus,
N on illi antilochi uidisset corpus humati,
D iceret aut o mors cur mihi sera uenis?
T u tamen amisso non nunquam flebis amico·
F as est præteritos semper amare uiros·
T estis qui niueum quondam percussit Adonem
V enantem idalio uertice durus aper,
I llis formosum fleuisse paludibus, illuc
D iceris effusa tu Venus isse coma·
S ed frustra mutos reuocabis Cynthia manes,
N am mea quid poterunt ossa minuta loqui?

LAETATVR POTITVS AMICA.

n On ita dardanio gauisus Atrida triumpho,
Cum caderent magnae Laomedontis opes,
Nec sic errore exacto laetatus Vlysses,
Cum tetigit carae littora dulichiae,
Nec sic Electra suum saluum cum aspexit Orestem,
Cuius falsa tenens fleuerat ossa soror,
Nec sic incolumem minois Theséa uidit
Daedaleum lino cum duce rexit iter.
Quanta ego praeterita collegi gaudia nocte,
Immortalis ero si altera talis erit.
At dum demissis supplex ceruicibus ibam,
Dicebar sicco uilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quaerit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest,
Atq; utinam non tam sero mihi nota fuisset
Conditio, cineri nunc medicina datur,
Ante pedes caecis lucebat semita nobis,
Scilicet in sano nemo in amore uidet.
Hoc sensi prodesse magis, contemnite amantes,
Sic hodie ueniet si qua negauit heri,
Pulsabant alii frustra, dominamq; uocabant,
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Haec mihi deuictis potior uictoria parthis,
Haec spolia, haec reges, haec mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam cytherea columna,
Taleq; sub nostro nomine carmen erit,
Has pono ante tuas tibi diua Propertius aedes
Exuuias tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis,

Seruata, an mediis sidat honusta uadis?
Et si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum·

NARRAT VOLVPTATES SVAS·

O Me felicem, o nox mihi candida, & o tu
Lectule delitiis facte beate meis,
Quam multa apposita narramus uerba lucerna,
Quantaq; sublato lumine rixa fuit·
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram,
Illa meos somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, & dixit siccine lente iaces?
Quam uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis·
Non iuuat in cæco uenerem corrumpere motu
Si nescis, oculi sunt in amore duces·
Ipse paris nuda fertur periisse Lacæna,
Cum menelaéo surgeret e thalamo·
Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem
Dicitur, & nudæ concubuisse deæ·
Quod si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus,
Quin etiam si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia læsa tuæ·
Nec dum inclinatæ prohibent te ludere mammæ,
Viderit hæc, siquam iam peperisse pudet·
Dum nos fata sinunt oculos satiemus amore,
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies·
Atq; utinam hærentes sic nos uincire cathena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies·

Exemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.
Errat qui finem uesani quærit amoris,
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos,
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores
Aridus & sico gurgite piscis erit,
Quam possim nostros alió transferre calores,
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quod mihi si tecum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quiuis uel Deus esse potest.
Qualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et pressi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele esset, neque bellica nauis,
Nec nostra actiacum uerteret ossa mare,
Nec toties propriis circum oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
Hæc certe merito poterunt laudare minores,
Læserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modo dum licet hunc fructum ne desere uitæ,
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
Atqueluti folia arentes liquere corollas,
Quæ passim calathis strata natare uides,
Sic nobis qui nunc magnum speramus amantes
Forsitan includet crastina fata dies.

AD CYNTHIAM.

P Rætor ab illyricis uenit modo Cynthia terris

Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse ceraunno.
Ah Neptune tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa,
Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Quare si sapis, oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper,
Dic alias iterum nauiget illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores,
Semper amatorum ponderat illa sinus.
At tu nunc nostro Venus o succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amicam.
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in oceanum mittit me quærere gemmas,
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atq; utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
Straminea posset dux habitare casa,
Nunquam uenales essent ad munus amicæ,
Atq; una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris,
Candida tam fœdo brachia fusa uiro,
Non quia peccaris testor te, sed quia uulgo
Formosis leuitas semper amica fuit,
Barbarus excussis agitat uestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyla inuenit amaris,
Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nullà ne sedabit nostros iniuria fletus?

An dolor hic uitiis nescit abesse suis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea musa iuuat.
Ah pudeat certe, pudeat, nisi forte quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
Cerne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
Hunc infamis amor uersis dare terga carinis
Iussit, & externo quærere in orbe fugam.
Cæsaris hæc uirtus, & gloria Cæsaris hæc est,
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
Sed quascunque tibi uestes, quoscunq; smaragdos,
Quósue dedit flauo lumine chrysolithos,
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
Non semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & surda negligit aure preces.
Vidistin toto sonitus percurrere cœlo?
Fulminaq; æthersa desiluisse domo?
Non hæc pleiades faciunt, neq; aquosus orion,
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
Periuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam fleuit & ipse Deus.
Qua re ne tibi sit tanti sidonia uestis,
Vt timeas quoties nubilus auster erit.

DE EXCLVSIONE.

m Entiri noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
Horum ego sum uates, quoties desertus amaras
Expleui noctes fractus utroq; toro,

Vel tu tantalea moueare ad flumina sorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore sitim,
Vel tu sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte uolutet onus,
Durius in terris nihil est quod uiuat amante,
Nec modo si sapias quod minus esse uelis.
Quem modo felicem inuidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoque die.
Nunc iacere e duro corpus iuuat impia saxo,
Sumere & in nostras trita uenena manus,
Nunc licet in triuiis sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores,
Quod quamuis ita sit, dominam mutare cauebo,
Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

AD CYNTHIAM.

a Ssiduæ multis odium peperere querelæ.
Frangitur in tacito fœmina sæpe uiro,
Si quid uidisti, semper uidisse negato,
Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum eoa passa iacere domo est,
Illum sæpe suis decedens fouit in ulnis,
Quam prius adiunctos sedula lauit equos,
Illum ad uicinos cum amplexa quiesceret indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa Deos currum conscendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præstitit officium,
Cum maiora senis Tithoni gaudia uiui

Quam grauis amisso Memnone luctus erat.
Cum sene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oscula ferre comæ.
At tu etiam iuuenem odisti me perfida, cum sis
Ipsa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quod sæpe cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare britannos,
Ludis & externo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, sic omnis recta figura.
Turpis Romano belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita suas uertit inepta comas.
De me mi certe poteris formosa uideri.
Mi formosa satis, si modo sæpe uenis.
An si cœruleo quædam sua tempora fuco
Tinxerit, idcirco cœrula forma bona est?
Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,
Frater ego, & tibi sim filius unus ego.
Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
Nec nimis ornata fronte sedere uelis.
Credam ego narranti noli committere famæ.
Et terram rumor transilit, & maria.

AD CYNTHIAN.

Et si me inuito discedis Cynthia Roma,
Lætor quod sine me deuia rura colis,
Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditiis non sinat esse probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
Nec tibi clamatæ somnus amarus erit.

Sola eris, & solos spectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ,
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanaq; peccatis plurima causa tuis,
Illic assidue tauros spectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas,
Atq; ibi rara feres inculto thura sacello,
Hœdus ubi agrestes corruet ante focos,
Protinus & nuda choreas imitabere sura,
Omnia ab externo sint modo tuta uiro·
Ipse ego uenabor, iam nunc me sacra Dianæ
Suscipere, & ueneri ponere uota iuuat·
Incipiam captare feras, & reddere pinu
Cornua, & audaces ipse monere canes·
Non tamen ut uastos ausim tentare leones,
Aut celer agrestes comminus ire sues·
Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere, & stricto figere auem calamo,
Qua formosa sua Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues·
Tu quoties aliquid conabere uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis·
Sic me nec solæ poterunt auertere syluæ,
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis,
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua,
Absenti nemo non nocuisse uelit·

AD CYNTHIAM·

q Vid fles abducta grauius Briseide? quid fles
Anxia captiua tristius andromacha?
Quid ue mea de fraude Deos insana fatigas?

Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
 Attica cecropiis obstrepit in foliis,
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
 Sollicito lachrymans defluit a Sipylo.
Me licet æratis astringant brachia nodis,
 Sint mea uel Danaes condita membra domo,
In te ego & æratas rumpam mea uita cathenas,
 Ferratam Danaes transiliamq; domum.
De te quodcunq; ad surdas mihi dicitur aures,
 Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
 Si fallo cinis heu sit mihi uterque grauis,
Me tibi ad extremas mansurum uita tenebras,
 Ambos una fides, auferet una dies.
Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
 Posset seruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita lunæ,
 Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis nonnunquam ianua mollis,
 Nonnunquam lecti copia facta tui,
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
 Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
 Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
 Inferno damnes Aeace iudicio,
Atq; inter Tityi uolucres mea penna uagetur,
 Tumq; ego sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis,

Vltima talis erit quæ mea prima fides·
Hoc mihi perpetuo ius eſt,quod ſolus amator
Nec cito deſiſto,nec temere incipio·

AD CINTHIAM DE PANTHO·

a H quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho non ſit amica Venus,
Sed tibi iam uideor dodona uerior augur,
Vxorem ille tuus pulcher amator habet·
Tot noctes periere,nihil pudet,aſpice cantat
Liber,tu nimium credula ſola iaces·
Et nunc inter eos tu ſermo es,te ille ſuperbus
Dicit ſe inuito ſæpe fuiſſe domi·
Diſpeream ſi quicquam aliud,quam gloria de te
Quæritur,has laudes ille maritus habet·
Colchida ſic hoſpes quondam decepit Iaſon·
Eiecta eſt,tenuit nanq; Creuſa domum·
Sic a dulichio iuuene eſt eluſa Calypſo·
Vidit amatorem pandere uela ſuum·
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ·
Diſcite deſertæ non temere eſſe bonæ·
Huic quoq; qui reſtat iam pridem quæritur alter,
Experta in primo ſtulta cauere poteſt·
Nos quocunque loco,nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter,ſiue ualente ſumus·

AD DEMOPHONTEM·

s Cis here mi multas pariter placuiſſe puellas,
Scis mihi Demophoon multa uenire mala·
Nulla meis fruſtra luſtrantur compita plantis,
O nimis exitio nata theatra meo·
Siue aliquis molli deducit candida geſtu

Brachia, seu uarios incinit ore modos.
Interea nostri quærunt sibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore si qua sedet.
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio uerticæ gemma tenet.
Quæ si forte aliquid uultu mihi dura negarit,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes.
Quod quæris qua re non habet ulius amor?
Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?
Et phrygis insanos cæditur ad numeros?
Vnicuique dedit uitium natura creato,
Mi fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur,
Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
Sed tibi si exiles uideor tenuatus in artus,
Falleris, haud unquam est culta labore Venus.
Percontere licet, sæpe est experta puella
Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
Et cœlum noctu bis sine rege fuit,
Nec tamen idcirco languens ad fulmina uenit.
Nullus amor uires eripit ipse suas.
Quid cum e complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugére minus thessala tela phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cum surgeret Hector
Bella myconææ non timere rates?
Ille uel hic classes poterat, uel perdere muros,
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti cœlo modo sol, modo luna ministret,

Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foueatq; lacertis,
Altera siquando est, non sinat esse locum.
Aut si forte irata meo sit facta ministro,
Vt sciat esse aliam, quæ uelit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut si es dura, nega, sin es non dura, uenito.
Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito siqua uenire negat.
Quanta illum toto uersant suspiria lecto,
Cur recipi, cum non nouerit, illa uetat
Et rursum puerum quærendo audita fatigat,
Quem quæ scire timet, quærere plura iubet.

DE AMORIS SERVITVTE.

C Vi fuit indocti fugienda hæc semita uulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suæ uerba ferat dominæ?
Et quærit toties, quæ nam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat muneris & quid habes?
Cernere' uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda sæpe latere casa.
Quam care semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant siquos ianua clausa iuuat.
Contra reiecto quæ libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa rumore, placet,

Cui sæpe immundo sacra conteritur uia socco,
Nec sinit esse moram, siquis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater,
Nec dicet timeo, propera iam surgere quæso,
Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
Me capiant, nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti.
Nullus liber erit, siquis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

t V loqueris, cum sit iam toto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiæ dicerer esse caput.
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
Vreret & quamuis nomine, uerba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere uiles.
Parcius infamant. num tibi causa leuis?
Et modo pauonis caudæ flabella superbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
Quæq; nitent sacra uilia dona uia.
Ah peream, si me ista mouent dispendia, sed me
Fallaci dominæ iam pudet esse iocum.
Hoc erat in primis quod me gaudere iubebas?
Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna aut altera nox non dum est in amore peracta,

Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
Me modo laudabas, & carmina nostra legebas.
  Ille tuus pennas tam cito uertit amor.
Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
  In primis una discat amare domo.
Si libitum tibi erit lernæas pugnet ad hydras,
  Et tibi ab hesperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
  Et nunquam pro te deneget esse miser,
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
  Iam tibi de timidis iste proteruus erit,
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorem,
  Discidium uobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
  Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices ossa Properti
  Hæc tua sunt, eheu tu mihi certus eras.
Certus eras eheu quamuis nec sanguine auito
  Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat,
  Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista periisse figura,
  Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spatio minoida Theseus.
  Phyllyda Demophoon, hospes uterque malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
  Et modo seruato sola relicta uiro.
Dura est quæ multis simulatum fingit amorem,
  Et se plus uni si qua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis.

Vix uenit extremo qui legit ossa die,
Ii tibi nos erimus, sed tu potius precor, ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

AD CINTHIAM.

Nica nata meo pulcherrima cura dolori
Excludit quoniam sors mea sæpe, ueni.
Ista meis fiet notissima forma libellis
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
Miles depositis annosus secubat armis,
Grandæuiq; negant ducere aratra boues.
Putris & in uacua requiescit nauis arena,
Et uetus in templo bellica parma uacat.
At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.
Nonne fuit satius duro seruire tyranno?
Et gemere in tauro sæue Perylle tuo?
Gorgonis & satius fuit obdurescere uultu?
Caucasias etiam si pateremur aues?
Sed tamen obsistam, teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo sæpe liquore silex.
At nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
Restat, & immerita substinet aure minas.
Vltro contemptus rogat, & peccasse fatetur
Læsus, & inuitis ipse redit pedibus.
Tu quoq; qui pleno fastus assumis amore
Credule, nulla diu fœmina pondus habet.
An quisquam in mediis persoluet uota procellis?
Cum sæpe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto deposcit præmia cursu
Septima quam metam triuerit arte rota?

Mendaces ludunt flatus in amore secundi,
Si qua uenit sero, magna ruina uenit·
Tu tamen interea quamuis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clausa sinu·
Nanq; in amore suo semper sua maxima cuique
Nescio quo pacto uerba nocere solent·
Quamuis te persæpe uocet, semel ire memento,
Inuidiam quod habet non solet esse diu·
Et si secla forent antiquis grata puellis,
Essem ego quod nunc tu, tempore uincor ego·
Non tamen ista meos mutabunt secula mores·
Vnus quisque sua nouerit ire uia·
At uos qui officia in multos reuocatis amores,
Quantum sic cruciat lumina uestra dolor·
Vidistis pleno teneram candore puellam,
Vidistis fusco, dulcis uterque color·
Vidistis quondam argiua prodire figura
Vidistis nostras, utraq; forma rapit·
Illaq; plebeio, uel sit sandicis amictu,
Hæc atq; illa mali uulneris una uia est·
Cum satis una tuis in somnia portet ocellis,
Vna sit & cuiuis fœmina multa mala·

Ad Cynthiam de insomnio naufragii·

u Idi te in somniis fracta mea uita carina
Ionio lassas ducere rore manus,
Et quæcunq; in me fueras mentita, fateri,
Nec iam humore graues tollere posse comas·
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis·
Quam timui ne forte tuum mare nomen haberet,

Atq; tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri
Quæq; tibi excepi tum Dea Leucothóe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas
Sæpe meum nomen iam peritura uocas,
Quod si forte tuos uidisset Glaucus ocellos,
Esses ionii facta puella maris.
Et tibi præ inuidia nereides increpitarent,
Candida Nisee, cærula Cymothoe,
Sed tibi subsidio delphinum currere uidi,
Qui puto arioniam uexerat ante lyram.
Ianq; ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia uisa metus.
Nunc admirentur quod tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicat de nostro surge poeta toro.
Nam mea cum recitat dicit se odisse beatos
Carmina, tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest,
Qui dare multa potest, multa & amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unaq; tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat eurus,
Velaq; in incertum frigidus auster agat.
Quicunq; & uenti miserum uexastis Vlyssem,

Et Danaum euboico littore mille rates,
Et qui mouistis duo littora cum rudis Argus
Dux erat ignoto missa columba mari·
Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ipse licet·
Certe iisdem nudi pariter iactabimur oris,
Me licet unda ferat, te modo terra tegat·
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Ioui,
Testis Amymone latices cum ferret in aruis
Compressa, & Lerne pulsa tridente palus·
Iam Deus amplexu uotum persoluit, at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas·
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit·
Hic Deus & terras & maria alta domat·
Crede mihi nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante uorans uasta Charybdis aqua·
Ipsaq; sydera erunt nullis obscura tenebris·
Purus & orion, purus & hœdus erit·
Quod mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit·

QVOD INCERTA HORA MORTIS·

a Tuos incertam mortales funeris horam
Quæritis, & qua sit mors aditura uia,
Quæritis & cœlo phœnicum inuenta sereno,
Quæ sit stella homini commoda, quæq; mala·
Seu pedibus parthos sequimur, seu classe britannos,
Et maris & terræ cæca pericla uiæ·
Rursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,
Cum mauors dubias miscet utrinq; manus

Præterea domibus flammam, domibusq; ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus, & aqua
Morte. neq; hic boreæ flabra, neq; arma timet.
Iam licet & stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat & infernæ tristia uela ratis,
Si modo clamantis reuocauerit aura puellæ
Concessum nulla lege redibit iter.

AD IOVEM PRO AMICA AEGROTANTE.

i Vppiter affectæ tandem miserere puellæ,
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus æstuat aer,
Incipit & sicco feruere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa est, neq; crimina cœli,
Quam toties sanctos non habuisse Deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas,
Quicquid iurarunt uentus & unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peræque
Præ se formosis inuidiosa Dea est.
An contempta tibi Iunonis templa pelasgæ?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper formosæ non nostis parcere uerbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi uexatæ per multa pericula uitæ,
Extremo uenit mollior hora die.
Io uersa caput primos mugiuerat annos,
Nunc Dea, quæ nili flumina uacca bibit.
Ino etiam prima terras ætate uagata est,
Hanc miser implorat nauita Leucothoen,
Andromede monstris fuerat deuota marinis

Hæc eadem Persei nobilis uxor erat·
Calistó arcadios errauerat ursa per agros,
Hæc nocturna suo sydere uela regit·
Quod si forte tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturæ fata beata tuæ·
Narrabis Semelæ quo sit formosa periclo,
Credet & illa suo docta puella malo·
Et tibi Mæonidas, interq; Heroidas omneis
Primus erit nulla non tribuente locus·
Nunc utcunq; potes fato gere saucia morem,
Et Deus, & durus uertitur ipse dies·
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno·
Frangitur & Iuno siqua puella perit·
Deficiunt magico torti sub carmine Rhombi,
Et iacet extincto laurus adusta foco·
Et iam luna negat toties descendere coelo,
Nigraq; funestum condidit omen anus·
Vna ratis fati nostros portabit amores
Cærula ad infernos uelificata lacus·
Si non unius, quæso miserere duorum·
Viuam, si uiuet, si cadet illa, cadam·
Pro quibus optatis sacro me carmine damno,
Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem·
Ante tuosq; pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabitq; sedens longa pericla sua·
Hæc tua Persephone maneat clementia, nec tu
Persephones coniux sæuior esse uelis·
Sunt apud infernos tot millia formosarum,
Pulchra sit in superis scilicet una locis·
Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
Et quot Troia tulit, uetus & quot Achaia formas,
Et Phœbi, & Priapi diruta regna senis,
Et quæcunq; erat in numero romana puella,
Occidit, has omnes ignis auarus habet.
Nec forma æternum, haud cuiq; est fortuna perenis,
Longius, aut propius mors sua quenq; manet.
Tu quoniam es mea lux magno demissa periclo,
Munera dianæ debita redde choro,
Redde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuencæ.
Votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

h Esterna mea lux cum potus nocte uagarer,
Nec me seruorum duceret ulla manus,
Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Quorum alii faculas, alii retinere sagittas,
Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant, quorum lasciuior unus
Arripite hunc inquit, nam bene nostis eum.
Hic erat, hunc mulier nobis irata reliquit,
Dixit, & in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, et alter
Intereat qui nos non putat esse Deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Quæ cum sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit amor manibus.

P arcite iam fratres, iam certos ſpondet amores,
E t iam ad mandatam uenimus ecce domum·
A t ita me iniecto duxerunt rurſus amictu,
I nunc, & noctes diſce manere domi·
M ane erat, & uolui ſi ſola quieſceret illa
V iſere, at in lecto Cynthia ſola fuit·
O bſtupui, non illa mihi formoſior unquam
V iſa neq; oſtrina cum fuit in tunica·
I bat & in caſta narratum ſomnia ueſte,
N eu ſibi, néue mihi quæ nocitura forent·
T alis uiſa mihi ſomno demiſſa recenti·
H eu quantum per ſe candida forma ualet·
Q uid tu matutinus ait ſpeculator amicæ,
M e ſimilem ueſtris moribus eſſe putas?
N on ego tam facilis, ſat erit mihi cognitus unus,
V el tu uel ſi quis uerior eſſe poteſt·
A pparent non ulla toro ueſtigia preſſo,
S igna uoluptatis non iacuiſſe duos·
A ſpice ut in toto nullus mihi corpore ſurgat
S piritus, admiſſo notus adulterio·
D ixit, & oppoſita propellens ſuauia dextra,
P roſilit in laxa nixa pedem ſolea.
S ic ego tam ſancti cuſtode recludor amoris,
E x illo felix nox mihi nulla fuit·

AD EANDEM·

q Vo fugis ah demens, nulla eſt fuga, tu licet uſq;
Ad T anaim fugias uſq; ſequetur amor·
N on ſi pegaſeo uecteris in aere dorſo,
N ec tibi ſi Perſei mouerit ala pedes,
V el ſi te ſectæ rapiant talaribus auræ,

Nil tibi Mercurii proderit alta uia.
Instat semper amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos, & tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et iam si preces, Deus exorabilis ille est,
Si modo præsentis uiderit esse preces.
Ista senes licet accusent conuiuia duri,
Nos modo propositum uita teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures,
Hic locus est, in quo tibia docta sones,
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Nũc iam dura paras Phrygias nunc ire per undas
Et petere hyrcani littora nota maris,
Spargereq́; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
Vna contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo obiiciat, libeat tibi Cynthia mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis.
Illic aspicies scopulis hærere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis.
Vt Semele est combustus, ut est depreditus Io,
Deniq; ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quod si nemo extat, qui uicerit alitis arma,
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora,
Hic quoque num nescit quid sit amare chorus?
Si tamen Oeagri quædam compressa figura
Bistoniis

Bistoniis olim rupibus accubuit,
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit,
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos,
Nam sine te nostrum non ualet ingenium·

AD CYNTHIAM·

q Væris cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus a magno Cæsare aperta fuit·
Tantam erat in speciem pœnis digesta columnis,
Inter quas Danai fœmina turba senis·
Hic equidem Phœbo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atq; aram circum steterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida signa boues·
Tum medium claro surgebat marmore templum,
Et patria Phœbo carius Ortygia·
Auro solis erat supra fastigia currus,
Et ualuæ libyci nobile dentis opus·
Altera deiectos Parnassi uertice gallos,
Altera mœrebat funera tantalidos·
Deinde inter matrem Deus ipse, interq; sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat·

AD EANDEM·

b Vi uidet is peccat, qui non te uiderit ergo
Non cupiet, facti crimina lumen habet·
Nam quid Prænestis dubias o Cynthia sortes?
Quid petis æaei mœnia Thelegoni?
Cur ue te in Herculeum deportant essеda Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam spatiere loco, quocunq; uagaris

Cynthia, sed tibi me credere turba uetat,
Cum uidet accensis deuotam currere tædis
In nemus, & triuiæ lumina ferre Deæ.
Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis attalicis,
Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
Flumina sopito quæq; Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe.
Cum subito Triton ore recondit aquam,
Palleris, ista tui furtum uia monstrat amoris,
Non urbem demens, lumina nostra fugis.
Nil agis, insidias in me componis inanes.
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est, famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ.
Semper formosis fabula pœna fuit.
Non tua deprenso damnata est fama ueneno,
Testis erit puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent.
Tyndaris externo patriam mutauit amore,
Et sine decreto est uiua reducta domum.
Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
Quamuis Ida Parin pastorem dicat amasse,
Atq; inter pecudes accubuisse Deam,
Hoc & hamadryadum spectauit turba sororum,

Sileniq; senes, & pater ipse chori,
Cum quibus idæo legisti poma sub antro
Supposita excipiens naica dona manu.
An quisquam in tanto stuprorum examine quærit
Cur hæc tam diues, quis dedit? unde dedit?
O nimium nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune & Lesbia fecit,
Quæ sequitur certe est inuidiosa minus.
Qui quærit Tacios ueteres, durosq; Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem,
Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaq; mortali deligere astra manu,
Quam facere ut nostræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ Dea cum solo uiuere sola Deo?
Vxorem quondam magni Minois (ut aiunt)
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danàe circundata muro,
Non potuit magno casta negare Ioui.
Quod si tu graias, seu sis imitata latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

AD CYNTHIAM.

tRistia iam redeunt iterum solennia nobis,
Cynthia iam noctes est operata decem.
Atq; utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
Misit matronis inachis ausoniis.

Quæ Dea tam cupidos toties diuisit amantes,
Quæcunque illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Iouis occultis in amoribus Ió
Sensisti multas quid sit inire uias,
Cum te iussit habere puellam cornua Iuno,
Et pecoris duro perdere uerba sono.
Ah quoties quernis læsisti frondibus ora,
Mansisti stabulis abdita pasta tuis,
An quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, idcirco facta superba Dea es?
An tibi non satis est fuscis ægyptus alumnis,
Cur tibi tam longa Roma petita uia est?
Quid ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
Sed tibi crede mihi cornua rursus erunt.
Aut nos e nostra te sæua fugabimus urbe,
Cum Tyberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu quæ nostro nimium placata dolore es,
Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis? & uerba sinis mea ludere, cum iam
Flectant icarii sydera tarda boues.
Lenta bibis, mediæ nequeunt te frangere noctes,
An non dum est talos mittere lassa manus?
Ah pereat quicunq; meracas repperit uuas,
Corrupitq; bonas nectare primus aquas.
Icare cecropiis merito iugulate colonis,
Pampineus nosti quam sit amarus odor.
Tu quoque o Eurition uino centaure peristi,
Nec non ismario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino sæpe suum nescit amica uirum.

Me miserum,ut multo nihil es mutata Lyæo,
I am bibe,formosa es,nil tibi uina nocent·
Cum tua præpendent demissa in pocula serta,
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
Spumet & aurato mollius in calice·
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter,
Est quiddam,quod uos quærere cogat amor·
Semper in absentis felicior æstus amantes,
Eleuat assiduos copia longa uiros·

AD LYNCEVM POETAM·

c Vr quisquam faciẽ dominæ iam credat amico?
Sic erepta mihi penè puella mea est·
Expertus dico,nemo est in amore fidelis·
Formosam raro non sibi quisque petit·
Polluit ille Deus cognatos,soluit amicos,
Et bene concordes tristia ad arma uocat·
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter·
Colchis & ignotum nón ne secuta uirum est?
Lynceu tú ne meam potuisti tangere curam?
Perfide nón ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa & tam certa fuisset?
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus,uel perde ueneno,
A domina tantum te modo tolle mea·
Te socium uitæ,te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te solum,lecto te deprecor uno·
Riualem possum non ego ferre Iouem·
Ipse meas solus(quod nil est)æmulor umbras

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
Vna tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
  Errabant multo quod tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ.
  Omnes iam norunt, quam sit amare bonum,
Lynceus ipse meus seros insanit amores,
  Solum te nostros lætor adire Deos.
Quid tua socraticis tibi nunc sapientia libris
  Proderit? aut rerum dicere posse uias?
Aut quid cretæi tibi prosunt carmina lecta?
  Nil iuuat in magno uester amore senex.
Tu satius memorem musis imitere Philetam,
  Et non inflati somnia Callimachi.
Nam rursus licet ætoli referas Acheloi
  Fluxerit ut magno factus amore liquor,
Atq; etiam ut phrygio fallax meandria campo
  Errat, & ipsa suas decipit unda uias,
Qualis & Adrasti fuerit uocalis Arion,
  Tristis ad Archemori funera uictor equus,
Non amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
  Aut capanei grata ruina Ioui.
Desine & æschyleo componere uerba cothurno,
  Desine, & ad molles membra resolue toros.
Incipe iam angusto uersus includere torno,
  Inq; tuos ignes dure poeta ueni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
  Despicit & magnos recta puella deos,
Sed non ante grauis taurus succumbit aratro,
  Cornua quam ualidis hæserit in laqueis.
Nec tutam duros per te patieris amores,

T rux tamen a nobis ante domandus eris·
H arum nulla ſolet rationem quærere mundi,
N ec cur fraternis luna laboret equis,
N ec ſi poſt ſtygias aliquid reſtauerit undas,
N ec ſi conſulto fulmina miſſa tonent·
A ſpice me cui parua domi fortuna relicta eſt,
N ullus & antiquo marte triumphus aui,
V t regnem mixtas inter conuiua puellas·
H oc ego quod tibi nunc eleuor ingenio·
M e iuuet æternis poſitum languere corollis
Q uem tetigit iactu certus ad oſſa D eus,
A ctia Vergilium cuſtodis littora Phœbi,
Cæſaris & fortes dicere poſſe rates,
Q ui nunc Aeneæ troiani ſuſcitat arma,
I actaq; Lauinis mœnia littoribus·
C edite romani ſcriptores, cedite Graii
N eſcio quid maius naſcitur Iliade·
T u canis umbroſi ſubter pineta Galeſi
T hyrſin, & attritis Daphnin arundinibus,
V tq; decem poſſint corrumpere mala puellam,
M iſſus & impreſſis hœdus ab uberibus,
F elix qui uiles pomis mercaris amores,
H uic licet ingratæ Titirus ipſe canat,
F elix intactum Chorydon qui tentat alexim
A gricolæ domini carpere delitias·
Q uamuis ille ſuas laſſus requieſcat auena
L audatur facileis inter amadryadas·
T tu canis aſcræi ueteris præcepta poetæ,
Q uo ſeges in campo, quo uiret uua iugo·
T ale facis carmen docta teſtudine, quale

Cynthius impositis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
Nec minor his animis aut si minor ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.
Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
Hæc quoque lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia quis ipsa notior est Helena,
Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.
Et modo formosa quam multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
Cynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponere fama uolet.

SEX. PROPERTII AVRELII ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

Callimachi manes, & coi sacra Philetæ
In uestrum quæso me sinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro
Quóue pede ingressi, quam ue bibistis aquam.
Ah ualeat Phœbum quicunque moratur in armis.
Exactus tenui pumice uersus eat,

Quo me fama leuat terra sublimis, & a me
 Nata coronatis musa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur amores,
 Scriptorumq; meas turba secuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
 Non datur ad musas currere lata uia.
Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
 Qui finem imperii Bactra futura canent,
Sed quod pace legas, opus hoc de monte sororum
 Detulit intacta pagina nostra uia.
Mollia pegasides uestro date serta poetæ.
 Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi quod uiuo detraxerit inuida turba,
 Post obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia post obitum fingit maiora uetustas,
 Maius ab exequiis nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
 Fluminaq; hæmonio comminus isse uiro?
Idæum Simoenta Iouis cunabula parui
 Hectora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobumq; Helenumq; & polydamantas in armis.
 Qualencunq; Parin uix sua nosset humus.
Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
 Troia bis œtæi numine capta Dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
 Posteritate suum crescere sensit opus.
Meq; inter seros laudabit Roma nepotes.
 Illum post cineres auguror esse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulchro,
 Prouisum est lycio uota probante Deo.

Poemata solum uacare morte.
c Arminis interea nostri redeamus in orbem,
Gaudeat ut solito tacta puella sono,
Orpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
Flumina treicia detinuisse lyra,
Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quin etiam Polypheme fera Galatea sub ætna.
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur nobis & Baccho & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea uerba colit.
Quod non tænariis domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,
Nec mea phæacias æquant pomaria syluas
Non operosa rigat martius antra liquor,
At musæ comites, & carmina cara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis.
Fortunata meo si qua es celebrata libello,
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
Nam neq; Pyramidum sumptus ad sydera ducti,
Nec Iouis elei cœlum imitata domus,
Nec mausolei diues fortuna sepulchri
Mortis ab extrema conditione uacat,
Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
At non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet. ingenio stat sine morte decus.
Tertium in somnium Propertii
u Isus eram molli recubans Heliconis in umbra
Bellerophontei qua fluit humor equi.

Reges Albæ tuos, & regum facta tuorum
  Tantum operis neruis hiscere posse meis,
Paruaq; tam magnis admoram fontibus ora,
  Vnde pater sitiens Ennius ante bibit,
Et Cecinit Curios fratres, & horatia pila,
  Regiaq; æmilia uecta trophæa rate,
Victricesq; moras Fabii, pugnamq; sinistram
  Cannensem, & uersos ad pia uota Deos,
Hannibalemq; lares romana sede fugantes,
  Anseris & tutum uoce fuisse Iouem,
Cum me castalia speculans ex arbore Phœbus
  Sic ait aurata nixus ad antra lyra,
Quid tibi cum tali demens est flumine? quis te
  Carminis heroi tangere iussit opus?
Non hic ulla tibi speranda est fama Properti·
  Mollia sunt paruis prata terenda rotis,
Vt tuus in scamno iactetur sæpe libellus,
  Quem legat expectans sola puella uirum·
Cur tua præscripto seuecta est pagina gyro?
  Non est ingenii cymba grauanda tui·
Alter remus aquas, alter tibi radat arenas,
  Tutus eris, medio maxima turba mari est·
Dixerat, & plectro sedem mihi monstrat eburno,
  Qua noua muscoso semita facta solo est·
Hic erat affixis uiridis spelunca lapillis,
  Pendebantq; cauis tympana pumicibus,
Ergo musarum, & Sileni patris imago
  Fictilis, & calami Pan tegeæe tui·
Et ueneris dominæ uolucres mea turba columbæ
  Tingunt gorgoneo punica rostra lacu·

Diuersæq; nouem sortitæ rura puellæ
 Exercent teneras in sua dona manus,
Hæc ederas legit in thyrsos, hæc carmina neruis
 Aptat, & illa manu texit utraque rosam,
E quarum numero me contigit una dearum
 (Vt reor) a facie Calliopea fuit.
Contentus niueis semper uectabere cygnis,
 Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
Nil tibi sit rauco prætoria classica cornu
 Flere, nec aonium cingere marte nemus,
Aut quibus in campis mariano prælia signo
 Stent, & teutonicas Roma refringat opes.
Barbarus aut sæuo perfusus sanguine Rhenus
 Saucia mœrenti corpora uectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
 Nocturnæq; canes ebria signa fugæ,
Vt per te clausas sciat excantare puellas,
 Qui uolet austeros arte ferire uiros.
Talia Calliope, lymphisq; a fonte petitis
 Ora Philetea nostra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

a Rma Deus Cæsar dites meditatur ad indos,
 Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos,
 Tigris, & Eufrates sub tua iura fluent.
Sera sed Ausoniis ueniet prouincia uirgis.
 Assuescent latio parta trophæa Ioui.
Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
 Et solitum armigeri ducite munus equi,
Omnia fausta cano. Crassos, cladesq; piate,

I te, & romanæ consulite historiæ·
M ars pater & sacræ fatalia limina Vestæ
A nte meos obitus sit precor illa dies,
Q ua uideam spoliis oneratos Cæsaris axes
A d uulgi plausus sæpe resistere equos·
I nq; sinu caræ nixus spectare puellæ
I ncipiam, & titulis oppida capta legam·
T ela fugacis equi, & brachati militis arcus,
E t subter captos arma sedere duces·
I psa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum
C ernis ab Aenea quod superesse caput·
P ræda sit hæc illis, quorum meruere labores·
M i sat erit media plaudere posse uia·

AD AMICAM IRATAM·

p A cis amor Deus est, pacem ueneramur amātes,
S tant mihi cum domina prælia dura mea·
N ec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
N ec bibit e gemma diuite nostra sitis·
N ec mihi mille iugis campania pinguis aratur,
N ec miser æra peto classe Corinthe tua·
O prima infelix fingenti terra Prometheo,
I lle parum cauti pectoris egit opus,
C orpora disponens, mentem non uidit in arte·
R ecta animi primum debuit esse uia·
N unc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Q uærimus, atq; armis nectimus arma noua·
H aud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
N udus ad infernas stulte uehére rates·
V ictor cum uictis pariter miscebitur umbris,
C onsule cum Mario capte Iugurtha sedes·

Lydus dulichio non distat Crœsus ab Hyro,
  Optima mors parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluisse helicona iuuenta,
  Musarumq; choris implicuisse manus.
Me iuuat & multo mentem uincire lyæo,
  Et caput in uerna semper habere rosa.
Atq; ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
  Sparserit integras alba senecta comas,
Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores,
  Quis Deus hanc mundi temperet arte domum.
Qua uenit exoriens, qua deficit, unde coactis
  Cornibus in plenum menstrua luna redit.
Vnde salo superant uenti, quid flamine captet
  Eurus, & in nubes unde perennis aqua.
Sit uentura dies mundi quæ subruat arces.
  Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas.
Aut cur perrhebi tremuere cacumina Pindi,
  Solis & atratis luxerit arbis equis.
Cur serus uersare boues & plaustra bootes,
  Pleiadum spisso cur coit igne chorus.
Cúr ue suos fines altum non exeat æquor,
  Plenus & in partes quattuor annus eat.
Sub terris sint iura Deum, & tormenta gigantum
  Thisiphones atro si furit angue caput.
Aut alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
  Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas,
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
  Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem.
An ficta in miseras descendit fabula gentes,
  Et timor aut ultra quam rogus esse potest.

Exitus hic uitæ superest mihi·uos quibus arma
Grata magis,Crassi signa referte domum·

AD LYGDAMVM·

d Ic mihi de nostra,quæ sentis uera puella,
Sic tibi sint dominæ Lygdame dempta iuga·
Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
Hæc referens,quæ me credere uelle putas·
Omnis enim debet sine uano nuntius esse,
Maioremq́; timens seruus habere fidem·
Nunc mihi si qua tenes,ab origine dicere prima
Incipe,suspensis auribus ista bibam·
Siccine eam incomptis uidisti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec speculum strato uidisti Lygdame lecto?
Ornabat niueas nullàue gemma manus?
Ac mœstam teneris uestem pendere lacertis?
Scriniaq́; ad lecti clausa iacere pedes?
Tristis erat domus,& tristes sua pensa ministræ
Carpebant medio nebat & ipsa loco,
Humidaq́; impressa siccabat lumina lana,
Rettulit & querulo iurgia nostra sono·
Hæc te teste mihi promissa est Lygdame merces?
Est pœnæ seruo rumpere teste fidem·
Ille potest nullo miseram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo?
Gaudet me uacuo solam tabescere lecto·
Si placet insultet Lygdame morte mea·
Improba non uicit me moribus illa,sed herbis·
Staminea rhombi ducitur ille rota·
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,

Et lecta ex sectis anguibus ossa trahunt,
Et strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
Cinctaq; funesto lanea uitta uiro.
Si non uana canunt mea somnia Lygdame, testor
Pœna erit ante meos sera, sed ampla pedes.
Putris & in uacuo texetur aranea lecto,
Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
Quæ tibi si ueris animis est quæsta puella,
Hac eadem rursus Lygdame curre uia,
Et mea cum multis lachrymis mandata reporta,
Iram non fraudes esse in amore meo.
Me quoq; consimili impositum torquerier igni,
Iurabo & bis sex integer esse dies.
Quod mihi si tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PETI OB AVARITIAM.

e Rgo sollicitæ tu causa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter,
Tu uitiis hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo,
Tu Petum ad pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terq;, quaterq; mari,
Nam dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
Et noua longinquis piscibus esca natat,
Et mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc uolucres adstant super ossa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo carpathium omne mare.
Infelix aquilo raptæ timor Orithyiæ
Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?

Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat sanctos alueus ille uiros·
Pete quid ætatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi est? non habet unda Deos·
Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
Omnia de trito uincula fune cadunt·
Sunt Agamemnonias testantia littora curas,
Qua notat Argiui pœna minantis aquæ·
Hoc iuuene amisso classem non soluit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora·
Reddite corpus humo, positaq; in gurgite uita
Petum sponte tua uilis arena tegas·
Et quoties Peti transibit nauta sepulchrum,
Dicat, & audaci tu timor esse potes·
Ite rates curuæ, & leti quoq; texite causas·
Ista per humanas mors uenit acta manus,
Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
Fortunæ miseras auximus arte uias·
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est quodcunq; paras, haud ulla carina
Consenuit, fallit portus & ipse fidem·
Natura insidians pontum sustrauit auaris,
Vt tibi succedat, uix semel esse potest,
Saxa triumphales fregere caphareа puppes,
Naufraga cum uasto græcia tracta salo est·
Paulatim socium iacturam fleuit Vlysses,
In Mare cui soli non ualuere doli·
Quod si contentus patrio boue uerteret agros,
Verbaq; duxisset pondus habere mea,

120

Viueret ante suos dulcis conuiua penates,
Pauper & in terra nil ubi flere potest.
Non tulit hic Petus stridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus,
Sed thiæ thalamo, aut oricia terebintho
Et fultum pluma uersicolore caput.
Huic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno.
Petus ut occideret tot coiere mala.
Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
Di maris ægæi, quos sunt penes æquora uenti,
Et quæcunque meum degrauat unda caput,
Quo rapitis miseros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uasta manus.
Ah miser alcyonum scopulis affigar acutis.
In me cœruleo fuscina sumpta Deo est.
At saltem Italiæ regionibus euehat æstus.
Hoc de me sat erit si modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus,
Vltima quæ Peto noxq;, diesq; fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
Vos decuit lasso supponere brachia mento,
Non poterat uestras ille grauare manus.
At tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis.
Ante fores cominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

d Vlcis ad externas fuerat mihi rixa lucernas

Vocis & insanæ tot maledicta tuæ,
Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
 Proiicis insana cymbia plena manu·
Tu uero nostros audax inuade capillos,
 Et mea formosis unguibus ora nota,
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
 Fac mea rescisso pectora nuda sinu,
Ni mirum ueri dantur mihi signa caloris,
 Nam sine amore graui fœmina nulla dolet·
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua,
 Et ueneris magnæ uoluitur ante pedes,
Custodum gregibus circum se stipat euntem,
 Seu sequitur medias, mœnas ut acta, uias,
Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
 Seu miseram in tabula picta puella mouet·
His ego tormentis animi sum uerus aruspex,
 Nam didici certo sæpe in amore notas·
Non est certa fides, quam non iniuria uersat·
 Hostibus eueniat lenta puella meis·
In morso æquales uideant mea uulnera collo,
 Me doceat liuor mecum habuisse meam·
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
 Siue meas lachrymas, siue uidere tuas,
Tecta superciliis siquando uerba remittis,
 Aut tua cum digitis scripta silenda notas·
Odi ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos·
 Semper in iratam pallidus esse uelim·
Dulcior ignis erat Paridi cum grata per arma
 Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ·
Dum uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt, in te pax mihi nulla placet.
Gaude quod nulla est æque formosa, dolores
Si qua foret, nunc sis iure superba licet.
At tibi qui nostro tendisti retia lecto
Sit socer, æternum nec sine matre domus,
Cui nunc siqua data est furandæ copia noctis,
Infensa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MOECENATEM.

m Oecænas eques hetrusco de sanguine regum
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
Pyreicus parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ.
At Myos exiguum flectit acanthus iter,
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelem parius uindicat arte lapis.
Sunt quibus eleæ concurrit palma quadrigæ,
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.
Naturæ sequitur semina quisq; suæ.

At tua Mœcenas uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te superare tuis·
Cum tibi romano dominas in honore secures,
Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi medorum pugnaces ire per hostes,
Atq; onerare tuam fixa per arma domum,
Et tibi ad effectum uires det Cæsar, & omni
Tempore tam faciles insinuentur opes,
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras·
Velorum plenos subtrahis ipse sinus·
Crede mihi magnos æquabunt ista Camillos
Indicia, & uenies tu quoq; in ora uirum·
Cæsaris & famæ uestigia iuncta tenebis·
Mœcenatis erunt uera trophæa fides·
Non ego uelifera tumidum mare findo carina,
Tota sub exiguo flumine nostra mora est·
Non flebo in cineres arcem sedisse paternos
Cadmi, nec semper prælia clade pari,
Nec referam scæas, & pergama Apollinis arces,
Et Danaum decimo uere redisse rates,
Mœnia cum graio neptunia pressit aratro
Victor palladiæ ligneus artis equus·
Inter Callimachi sat erit placuisse libellos,
Et cecinisse modis coe poeta tuis·
Hæc curant pueros, hæc curant scripta puellas,
Meq; Deum clament, & mihi sacra ferant·
Te duce uel Iouis arma canam· cœloq; minantem
Cœum, & phlegæis Oromedonta iugis,
Celsaq; romanis decerpta palatia tauris
Ordiar, & cæso Mœnia firma remo,

Eductosq; pares siluestri ex ubere reges,
Crescet & ingenium sub tua iussa meum,
Prosequar, & currus utroq; ab littore ouantes
Parthorum, astutæ tela remissa fugæ,
Castraq; pelusii romano subruta ferro,
Antoniq; graues in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
Dextraq; immissis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mæcenas laudis concedis, & a te est,
Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

m Irabar quid nam misissent mane camœnæ
Ante meum stantes sole rubente torum,
Natalis nostræ signum misere puellæ,
Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aere uenti,
Ponat & in sicco molliter unda minas.
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lachrymas supprimat ipse lapis.
Alcyonum positis requiescant ora querelis,
Increpet absumptum nec sua mater Itym.
Tuq; o cara mihi felicibus edita pennis
Surge, & poscentes iusta precare Deos.
Ac primum pura somnum tibi discute lympha
Et nitidas presso pollice finge comas,
Dein qua primum oculos cepisti ueste Properti,
Indue, nec uacuum flore relinque caput,
Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
Inq; meum semper stent tua regna caput,
Inde coronatas ubi thure piaueris aras,

Lux erit et tota flamma secunda domo,
Sit mensæ ratio, noxq́; inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat onyx·
Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
Et sint nequitiæ libera uerba tuæ,
Dulciaq́; ingratos adimant conuiuia somnos,
Publica uicinæ perstrepat ara uiæ·
Sit sors & nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer·
Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & instituet sacra ministra Venus,
Annua soluamus thalamo & solemnia nostro,
Natalisq́; tui sic peragamus iter·

Fœminas imperare amantibus·

Quid mirare meam si uersat fœmina uitam?
Et trahit addictum sub sua iura uirum?
Criminaq́; ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo·
Venturam melius præsagit nauita mortem,
Vulneribus didicit miles habere metum·
Ista ego præterita iactaui uerba iuuenta·
Tu nunc exemplo disce timere meo·
Colchis flagranteis adamantina sub iuga tauros
Egit, & armigera prælia sæuit humo,
Custodisq́; feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut æsonias aurea lana domos·
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Meotis Danaum Penthesilea rates·
Aurea cui postquam nudauit cassida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum·

Omphale in tantum formæ processit honorem
Lydia gigæo tincta puella lacu,
Vt qui pacato statuisset in orbe columnas
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
Vt solidum cocto tolleret aggere opus,
Et duo in aduersum misit per Mœnia currus
Ne possent tacto stringere ab axe latus,
Duxit & Eufraten medium qua condidit arces,
Iussit & imperio surgere Bactra caput,
Nam quid ego heroas, quid raptem in crimine diuos?
Iuppiter infamat seq; suamq; domum.
Quid modo quæ nostris opprobria uexerit armis,
Et famulos inter fœmina trita suos?
Coniugis obscœni pretium romana poposcit
Mœnia, & addictos in sua regna patres.
Noxia Alexandrina dolis aptissima tellus,
Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Issent phlegræo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras,
Scilicet incæsti meretrix regina Canopi
Vna philippeo sanguine adusta nota.
Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubim,
Et Tyberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq; tubam crepitanti pellere sistro,
Baridos & contis rostra liburna sequi,
Fœdaq; tarpeio Canopea tendere saxo
Iura dare statuas inter & arma mari.

Quid nunc Tarquini fractas iuuat esse secures,
 Nomine quem simili uita superba notat?
Si mulier patienda fuit, cape Roma triumphum,
 Et longam Augusto salua precare diem.
Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili.
 Accepere tuæ Romula uincla manus.
Brachia spectaui sacris admorsa colubris,
 Et trahere occultum membra soporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda
 Dixit, & assiduo lingua sepulta mero.
Septem urbs alta iugis toto quæ præsidet orbi
 Fœmineas timuit territa Marte minas.
Hannibalis spolia, & uicti monimenta Siphacis,
 Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes,
Curius expletis statuit monimenta lacunis.
 At Decius misso prælia rupit equo.
Coclitis abscissos testatur semita pontes,
 Et cui cognomen coruus hebere dedit.
Hæc di condiderant, hæc di quoq; mœnia seruant
 Vix timeat saluo Cæsare Roma Iouem.
Nunc ubi scipiadæ classes? ubi signa Camilli?
 Aut ubi Pompea bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo,
 Tantum operis belli sustulit una dies,
At tu siue petes portus, seu nauita linques,
 Cæsaris in toto sis memor ionio.

AD POSTHVMVM DE GALLA.

Posthume plorantem potuisti linquere Gallam?
 Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tantine ulla fuit spoliati gloria parthi,

Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est omnes pariter pereatis auari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna
Potabis galea fessus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabescet inani,
Hæc tua ne uirtus fiet amara tibi,
Néue tua medæ lætentur cæde sagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Néue aliquid de te flendum referatur in urna,
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in casta felix o Posthume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cum sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
Sed securus eas, Gallam non munera uincent,
Duritiæq; tuæ non erit illa memor.
Nam quocunq; die sanum te fata remittent,
Pendebit collo Galla pudica tuo.
Posthumus alter erit miranda coniuge Vlysses,
Non illi longæ tot nocuere moræ,
Castra decẽ annorũ, & Cyconũ mõs, Ismara, Calpe,
Exustæq; tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circæ fraudes, lotosq;, herbæq; tenaces,
Scyllaq;, & alternas scissa Charybdis aquas,
Lampeties ithacis uerubus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie,
Et thalamum ææ flentis fugisse puellæ,
Totq; hyemis noctes, toq; natsse dies,
Nigrantesq; domos animarum intrasse silentum,

Sirenum surdo remige adisse lacus,
Et ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisq; sui sic statuisse modum,
Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
Vincit Penolopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

Quæritis unde auidis nox sit pretiosa puellis,
Et uenerem exhaustæ damna querantur opes,
Certe equidem tantis causa est manifesta ruinis,
Luxuriæ nimium libera facta uia est.
Inda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit e rubro concha erycina salo,
Et tyros ostrinos præbet cadmea colores,
Cinnamon & multi pastor odoris arabs.
Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas,
Quæq; terunt fastus Icarioti tuos.
Matrona incedit census induta nepotum,
Et spolia opprobrii nostra per ora trahit.
Nulla est poscendi, nulla est reuerentia dandi.
Aut si qua est, pretio tollitur ipsa mora.
Felix eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Nanq; ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
Vxorum fusis stat pia turba comis,
Et certamen habent leti quæ uiua sequatur
Coniugium. pudor est non licuisse mori.
Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq; suis ora perusta uiris.
Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.

Felix agrestum quondam pacata iuuentus,
 Diuitiæ quarum messis, & arbor erant,
Illis pompa fuit decussa cydonia ramo,
 Et dare puniceis plena canistra rubis,
Nunc uiolas tondere manu, nunc mixta referre
 Lilia, uirgineos lucida per calathos,
Et portare suis uestitas frondibus uuas,
 Aut uariam plumæ uersicoloris auem.
His tum blanditiis furtiua per antra puellæ
 Oscula siluicolis empta dedere uiris,
Atque hinnuli pellis totos operibat amantes,
 Altaque natiuo creuerat herba toro,
Pinus & incumbens latas circundabat umbras,
 Nec fuerat nudas pœna uidere deas.
Corniger Idæi uacuam pastoris in aulam
 Dux Aries saturas ipse reduxit oues.
Dique, deæque omnes, quibus est tutela per agros,
 Præbebant uestris uerba benigna focis.
Et leporem quicunque uenis uenaberis hospes,
 Et si forte meo tramite quæris auem,
Et me pana tibi comitem de rupe uocato,
 Siue petas calamo præmia, siue cane.
At nunc desertis cessant sacraria lucis,
 Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Aurea nunc uere sunt secula, plurimus auro
 Venit honos. auro conciliatur amor.
Auro pulsa fides, auro uenalia iura,
 Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
Torrida sacrilegum testantur lumina Brennum,
 Dum petit intonsi pythia regna Dei,

Aut mons laurigero concuſſus uertice duras
  Gallica Parnaſi ſparſit in arma niues,
Et ſcelus accepto thracis Polymneſtoris auro
  Nutrit in hoſpitio non Polydore pio·
Tu quoq;, ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
  Dilapſis nuſquam eſt Amphiaraus equis·
Proloquar, atq; utinam patriæ ſim uerus aruſpex,
  Frangitur ipſa ſuis Roma ſuperba bonis·
Certa loquor, ſed nulla fides, neq; enim Ilia quondã
  Verax pergameis menas habenda malis·
Sola Parim Phrygiæ fatum componere, ſola
  Fallacem patriæ ſerpere dixit equum·
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti,
  Experta eſt ueros irrita lingua Deos·

AD SPARTEN DE LVDIS LACONICIS·

m Vlta tuæ Sparte miramur iura palæſtræ,
  Sed mage uirginei tot bona gymnaſii,
Quod non infames exercet corpore laudes
  Inter luctantes nuda puella uiros,
Cum pila ueloceis fallit per brachia iactus,
  Increpat & uerſi clauis adunca trochi,
Puluerulentaq; ad extremas ſtat fœmina metas,
  Et patitur duro uulnera Pancratio,
Nunc ligat ad ceſtum gaudentia brachia loris,
  Miſſile nunc diſci pondus in orbe rotat,
Gyrum pulſat equis, niueum latus enſe reuincit,
  Virgineumq; cauo protegit ære caput,
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
  Thermodoonteis turba lauatur aquis
Et modo Taygeti crines aſperſa pruina

Sectatur patrios per iuga longa canes.
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille futurus equis,
Inter quos Helene, nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse Deos.
Lex igitur spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuiis ad latus esse suæ,
Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis, longæ nulla repulsa moræ.
Non ryriæ uestes errantia lumina fallunt,
Est neq; odoratæ cura molesta domi.
At nostra ingenti uadit circundata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse uia,
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi
Inuenias, cæcum uersat amator iter.
Quod si iura fores, pugnasq; imitata laconum,
Carior hoc esses tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

Sic ego non ullos iam norim in amore tumultus
Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi,
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec fœmina post te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo.

Testis erit Dirce tam uero crimine sæua
 Nycteos Antiopen accubuisse Lyco·
Ah quoties pulchros ussit regina capillos,
 Molliaq; immites fixit in ora manus·
Ah quoties famulam pensis onerauit iniquis,
 Et caput in dura ponere iussit humo·
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris·
 Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam·
Iuppiter Antiopæ nusquam succurris habenti
 Tot mala, corrumpit dura cathena manus·
Si Deus es, tibi turpe tuam seruire puellam·
 Inuocet Antiopæ quem nisi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunq; aderant in corpore uires,
 Regales manicas rupit utraq; manu,
Inde Cytheronis timido pede currit in arces,
 Nox erat, & sparso triste cubile gelu,
Sæpe uago Asopi sonitu permota fluentis
 Credebat dominæ poné uenire pedes,
Et durum Zethũ, & lachrymis Amphiona mollem
 Experta est stabulis mater abacta suis·
Ae ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
 Eurus in aduersos desinit ire notos,
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
 Sic cadit inflexo lapsa puella genu·
Sera tamen pietas, natis est cognitus error,
 Digne Iouis natos qui tueare senex,
Tu reddis pueris matrem, puerią; trahendam
 Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis·
Antiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
 Ducitur in multis mortem habitura locis·

Prata cruentantur Zeti, uictorq; canebat
Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.
At tu non meritam parcas uexare Lycinnam.
Nescit uestra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures,
Te solam & lignis funeris ustus amem.

DE IMPERIO AMICAE.

n] Ox media, et dominæ mihi uēit epistola nostræ
Tybure me missa iussit adesse mora,
Candida qua geminas ostendunt culmina turres,
Et cadit in patulos Lympha aniena lacus.
Quid faciam obductis committam mé ne tenebris?
Vt timeam audaces in mea membra manus?
At si hæc distulero nostro mandata timore,
Nocturno fletus sæuior hoste mihi.
Peccaram semel, & totum sum pulsus in annum.
In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamen est quisquam sacros qui lædat amantes,
Scyronis media si licet ire uia,
Quisquis amator erit, scythicis licet ambulet oris,
Nemo adeo ut noceat barbarus esse uolet,
Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras.
Ipse amor accensas percutit ante faces.
Sæua canum rabies morsus auertit hianteis,
Huic generi quouis tempore tuta uia est.
Sanguine tam paruo quis enim spargatur amantis
Improbus? exclusis fit comes ipsa Venus.
Quod si certa meos sequerentur funera casus,
Talis mors pretio uel sit emenda mihi,
Afferet huc unguenta mihi, sertisq; sepulchrum
Ornabit

Ornabit custos ad mea busta sedens·
Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,
Qua facit assiduo tramite uulgus iter·
Post mortem tumuli sic infamantur amantum·
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ·
Non iuuat in media nomen habere uia·

AD BACCHVM·

n Vnc o Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater,
Tu potes insanæ ueneris compescere fastus,
Curarumq; tuo fit medicina mero·
Per te iunguntur, per te soluuntur amantes·
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo,
Te quoq; enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum uecta Ariadna tuis·
Hoc mihi quod ueteres custodit in ossibus ignes
Funera sanabunt uel tua uina malum·
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes,
Spesq; timorq; animo uersat utroq; modo·
Quod si Bacche tuis per feruida tempora donis
Accersitus erit somnus in ossa mea,
Ipse feram uites, pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ me uigilante feræ,
Dum modo purpureo numerem mihi dolia musto,
Et noua pressanteis inquinet uua pedes·
Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutisq; tuæ Bacche poeta ferar·

D icam ego maternos æterno fulmine partus,
  I ndica nysæis arma fugata choris,
V esanumq; noua nequicquam in uite Lycurgum
  P entheos in triplices funera grata greges,
C uruaq; tyrrhenos delphinum corpora nautas
  I n uada pampinea dissiluisse rate,
E t tibi per mediam beneolentia flumina Naxon,
  V nde tuum potant naxia turba merum.
C andida laxatis onerato colla corymbis
  C inget bassaricas lydia mitra comas.
L euis odorato ceruix manabit oliuo,
  E t feries nudos ueste fluente pedes,
M ollia dircææ pulsabunt tympana Thebæ.
  C apripedes calamo panes hiante canent,
V ertice turrigero iuxta Dea magna Cybelle
  F undet ad idæos cymbala rauca choros.
A nte fores templi crater antistitis auro
  L ibatum fundens in tua sacra merum.
H æc ego non humili referam memoranda cothurno,
  Q ualis pindarico spiritus ore tonat.
T u modo seruitio uacuum me siste superbo.
  A tq; hoc sollicitum uince sopore caput.

MORTEM ESSE INEVITABILEM.

c   Lausus ab umbroso qua ludit pontus auerno
      H umida Baiarum stagna tepentis aquæ
Q ua iacet & Troiæ tubicen Misenus arena,
  E t sonat Herculeo structa labore uia,
H ic ubi mortaleis dextra conquæreret urbes,

Cymbala Thebano concrepuere Deo,
At nunc inuisæ magno cum crimine Baiæ,
Quis deus in uestra constitit hostis aqua?
His pressus stygias uultum demisit in undas,
Errat & in uestro spiritus ille lacu·
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæsaris esse focos?
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, & misero steterat uigesimus annus,
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies·
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plausum tota theatra iuuent,
Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis
Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis·
Sed tamen huc omnes, huc primus, & ultimus ordo,
Est mala, sed cunctis ista terenda uia est·
Exoranda canis tria sunt latrantia colla·
Scandenda est torui publica cymba senis·
Ille licet ferro cautus se condat, & ære,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput·
Nirea non facies, non uis exemit Achillem,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes·
Hic olim ignaros luctus populauit achiuos,
Atridæ magno cum stetit alter amor·
At tibi nauta pias hominum qui traiicis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Qua siculæ uictor telluris Claudius, & qua
Cæsar ab humana cessit in astra uia·

DE INCONTINENTIA MVLIERVM.

O Biicitur toties a te mihi nostra libido,
Crede mihi uobis imperat ista magis.
Vos ubi contempti rupistis frena pudoris,
Nescitis captæ mentis habere modum.
Flamma per incensas citius sedetur aristas,
Fluminaq; ad fontis sint reditura caput,
Et placidum syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hospitio sæua Malea suo,
Quam possit uestros quisquam reprehendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
Testis cretæi fastus quæ passa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falsa boui,
Testis thessalico flagrans Salmonis Enipeo
Quæ uoluit liquido tota subire Deo.
Crimen & illa fuit patria succensa senecta
Arboris in frondes condita Myrrha nouæ.
Nam quid Medeæ referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quid ue Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus?
Tuq; o minoa uenundata Scylla figura
Tondens purpurea regna paterna coma,
Hanc igitur dotem uirgo desponderat hosti.
Nise tuas portas fraude reclusit amor.
At uos innuptæ felicius urite thædas,
Pendet cretæa tracta puella rate.
Non tamen immerito Minos sedet arbiter orci,
Victor erat, quamuis æquus in hoste fuit.

AD NOVAM AMICAM.

Credis eum iam posse tuæ meminisse figuræ
Vidisti a lecto quem dare uela tuo?
Durus qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis ne in lachrymis Aphrica tota fuit?
At tu stulta Deos, tu fingis inania uerba,
Forsitan ille alio pectus amore terit.
Est tibi forma potens, sunt castæ Pallidis artes,
Splendidaq; a docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus,
Fidus ero, in nostros curre puella toros.
Tu quoq;, qui æstiuos spatiosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis.
Longius in primo Luna morare toro.
Fœdera sunt ponenda prius, signandaq; iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo,
Hæc amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis sidereæ torta corona Deæ,
Quam multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quam nobis concitet arma Venus.
Nanq; ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda Deos,
Et quibus imposuit, soluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo qui pactas in fœdera ruperit aras,
Pollueritq; nouo sacra marita toro,
Illi sint quicunq; solent in amore dolores,
Et caput argutæ præbeat historiæ,

Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ.
Semper amet, fructu semper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

m Agnũ iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Vt me longa graui soluat amore uia.
Crescit enim assidue spectando cura puellæ,
Ipse alimenta sibi maxima præbet amor.
Omnia sunt tentata mihi, quacunq; fugari
Possit, at ex omni me premit ipse Deus.
Vix tamen aut semel admittit, cum sepe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amica toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite o socii propellite in æquora nauem,
Remorumq; pares ducite sorte uices,
Iungiteq; extremo felicia lintea malo,
Nam liquidum nautis aura secundat iter.
Romanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiscunq; mihi tuq; puella uale,
Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes,
Cogar & undisonos nunc prece adire Deos,
Deinde per Ionium uectus cum fessa lechæo
Sedarit placida uela phaselus aqua.
Quod superest sufferte pedes, properate laborem
Isthmos qua terris arcet utrinq; mare.
Inde ubi Piræe capient me littora portus,
Scandam ego Theseæ brachia longa uiæ,
Illic uel studiis animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis docte Epicurre tuis,
Persequar aut studiũ linguæ, Domosthenis arma,
Librorumq; tuos docte Menandre sales,
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, seu magis ære manus,
Aut spatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu·
Seu moriar fato non turpi fractus amore,
Atq; erit illa mihi mortis honesta dies·

AD TVLLVM·

f Rigida tam multos placuit tibi Cizicus ãnos
Tulle propontiaca qua fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq; tulit quæ uia Ditis equos·
Si te forte iuuant Helles athamantidos urbes,
Et desiderio Tulle mouere meo,
Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
Sectaq; persea phorcydos ora manu,
Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis, Antæiq;, hesperidumq; choros,
Tuq; tuo colchon propellas remige Phasin,
Peliacæq; trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et qua Gygei uisenda est ora Caistri,
Et qua septenas temperat unda uias,
Omnia romanæ cedent miracula terræ
Natura hic posuit quicquid ubiq; fuit·

Armis apta magis tellus, quam commoda noxæ.
Famam Roma tuæ non pudet historiæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus, uictrices temperat ira manus.
Hic Anio tyburte fluis, Clitumnus ab umbro
Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus & socii Nemorensis ab unda,
Potaq; Pollucis lympha salubris equo.
At non squamosa labuntur uentre cerastæ,
Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre cathenæ,
Nec tremis ausonias Phœbe fugate dapes,
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre mouente suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq; cruces Scinis, & non hospita graiis
Saxa, & curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes,
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDITIS.

e Rgo tam doctæ nobis periere tabellæ
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus.
Qui non signatas iussit habere fidem,

Illæ iam ſine me norant placare puellas,
Et quædam ſine me uerba diſerta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum,
Vulgari buxo ſordida cera fuit.
Qualeſcunq; mihi ſemper manſere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forſitan hæc illis fuerant mandata tabellis
Iraſcor quoniam es lente moratus heri.
An tibi neſcio quæ uiſa eſt formoſior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit uenies hodie, ceſſauimus unà,
Hoſpitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunq; dolens reperit non ſtulta puella
Garrula, cum blandis ducitur hora dolis.
Me miſerum his aliquis rationem ſcribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas ſi quis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitiis ligna retenta uelit?
I puer & citus hæc aliqua propone columna?
Et dominum Exquiliis ſcribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPERBIENTEM.

f Alſa eſt iſta tuæ mulier fiducia formæ
Olim oculis nimium facta ſuperba meis,
Noſter amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
Verſibus inſignem te pudet eſſe meis.
Mixtam te uaria laudaui ſæpe figura,
Vt quod non eſſes, eſſe putaret amor,
Et color eſt toties roſeo collatus eoo,
Cum tibi quæſitus candor in ore foret.

Quod mihi non patrii poterant auertere amici,
Fluere aut uasto thessala saga mari,
Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
Naufragus ægæa uerba fatebor aqua,
Correptus sæuo ueneris torrebar aheno,
Victus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatæ portum tetigere carinæ
Traiectæ syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demum uasto fessi resipiscimus æstu,
Vulnera & ad sanum nunc coiere mea,
Mens bona si qua Dea es, tua me in sacraria dono.
Exciderent surdo tot mea uota Ioui.
Visus eram positis inter conuiuia mensis,
Et de me poterat quilibet esse loquax,
Quinque tibi potui seruire fideliter annos.
Vngue meam morso sæpe querere fidem.
Nil moueor lachrymis, ista sum captus ab arte.
Semper ad insidiis Cynthia flere soles.
Flebo ego discædens, sed fletum iniuria uincit,
Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lachrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te cœlatis ætas grauis urgeat annis,
Et ueniat formæ ruga sinistra tuæ.
Vellere cum cupies albos a stirpe capillos
A speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inq; uicem fastus patiare superbos.
Et quæ fecisti, facta queraris anus,
Has tibi fataleis cecinit mea pagina diras,
Euentum formæ disce timere tuæ.

SEX· PROPERTII AVRELII ELEGIARVM LIBER QVARTVS·

h OC QVODCVNQVE VIDES
hospes quam maxima Roma est,
Ante phrygem Aeneam collis & herba fuit·
Atq; ubi nauali stant sacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ concubuere boues·
Fictilibus creuere deis hæc aurea templa·
Non fuit obprobrio facta sine arte casa,
Tarpeiusq; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tyberis nostris aduena bobus erat·
Quo gradibus domus ista Remi se substulit olim,
Vnus erat fratrum maxima regna focus·
Curia prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres·
Buccina cogebat priscos ad uerba quirites·
Centum illi in prato sæpe senatus erat,
Nec sinuosa cauo pendebant uela theatro·
Pulpita solemneis non oluere crocos·
Nulli cura fuit externos quærere diuos,
Cum tremeret patrio pendula turba sacro,
Annuaq; accenso celebrare palilia fœno,
Qualia nunc curuo lustra nouantur equo·
Vesta coronatis pauper gaudebat asellis,
Ducebant macræ uilia sacra boues·
Parua saginati lustrabant compita porci,
Pastor & ad calamos exta litabat ouis,

Verbera pellitus setosa mouebat arator,
Vnde licens Fabius sacra lupercus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis,
Miscebant usta prælia nuda sude.
Prima galeritus posuit prætoria Lygmon
Magnaq́; pars Tacio rerum erat inter oues.
Hinc ticiens, ramnesq́; uiri luceresq́; coloni.
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ
Et qui nunc nulli, maxima turba Gabii,
Et stetit Alba potens albæ suis omine nata,
Hac ubi fidenas longe erat ire uias.
Nil; patrium nisi nomen habet Romanus alumnus,
Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti Troia penates.
O quali uecta est Dardana puppis aue.
Iam bene spondebant tunc omina, quod nihil illam
Læserat abiegni uenter apertus equi.
Cum pater in nati tremulus ceruice pependit,
Et uerita est humeros urere flamma pios,
Tunc animi uenere Decii, Brutiq́; secures,
Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans uictricia Troiæ,
Felix terra tuos cepit Iule Deos,
Si modo auernalis tremulæ cortina Sibyllæ
Dixit auentino rura pianda Remo,
Aut si pergameæ sero rata carmina uatis
Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai male uincitis, ilia tellus
Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.

Optima nutricum nostris Lupa martia rebus,
  Qualia creuerunt mœnia lacte tuo·
Mœnia nanq; pio conor disponere uersu,
  Hei mihi quod nostro est paruus iu ore sonus·
Sed tamen exiguo quodcunque e pectore riui
  Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ·
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona,
  Mi folia ex edera porrige Bacche tua,
Vt nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
  Vmbria romani patria Callimachi·
Scandentes siquis cernet de uallibus arces,
  Ingenio muros æstimet ille meo·
Roma faue, tibi surgit opus, date candida ciues
  Omina, & inceptis dextera cantet auis·
Sacra, diesq; canam, & cognomina persica locorum,
  Has meus ad metas sudet oportet equus·
Quo ruis imprudens uage dicere facta Properti·
  Non sunt a dextro condita fila colo·
Accersis lachrymis cantus, aduersus Apollo
  Poscis ab inuita uerba pigenda lyra·
Certa feram certis authoribus, aut ego uates,
  Nescius ærata signa mouere pila·
Me creat Architæ soboles Babylonius Horops
  Horon, & a proauo ducta Conone domus·
Di mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
  Inq; meis libris nil prius esse fide
Nunc pretium fecere Deos, & fallitur auro
  Iuppiter obliquæ signa iterata rotæ,
Felicesq; Iouis stellas, Martisq; rapacis,
  Et graue Saturni sidus in omne caput,

Quid moueant pisces, animosaq; signa leonis,
Lotus et hesperia quid capricornus aqua,
Dicam Troia cades, et troica Roma resurges,
Et maris, et terræ longa sepulchra canam.
Dixi ego cum geminos produceret Arria natos,
Illa dabat natis arma uetante Deo,
Non posse ad patrios sua pila referre penates,
Nempe meam firmant nunc duo busta fidem,
Quippe Lupercus equi dum saucia protegit ora,
Heu sibi prolapso non bene cauit equo.
Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ,
Fatales pueri duo funera matris auaræ.
Vera sed inuito contigit ista fides.
Idem ego cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
Iunonis uotum facite impetrabile dixi,
Illa parit, libris est data palma meis.
Hoc neq; arenosum libyæ Iouis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta Deos,
Aut siquis motas cornicis senserit alas,
Vmbraq; nec magicis mortua prodit aquis,
Aspicienda uia est cœli, uersusq; per astra
Trames, et ab zonis quinque petenda fides.
Exemplum graue erit Calchas, nanq; Aulide soluit
Ille bene hærentes ad pia saxa rates,
Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
Tinxit, et atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai. tu diruta fletum
Supprime, et euboicos respice Troia sinus,

Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
Et natat exuuiis Græcia pressa tuis,
Victor Oilide rape nunc, & dilige uatem
Quam uetat auelli ueste Minerua sua.
Hactenus historiæ, nunc ad tua deuehor astra
Incipe tu lachrymis æquus adesse nouis,
Vmbria te notis antiqua penatibus edit,
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Qua nebulosa cauo rorat Meuania campo,
Et lacus æstiuis intepet umber aquis,
Scandentisq; axis consurgit uerticæ murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo,
Ossaq; legisti non illa ætate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipse lares.
Nam tua cum multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes,
Mox ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
Matris & ante Deos libera sumpta toga,
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.
Et tu finge elegos fallax opus, hæc tua castra,
Scribat ut exemplo cætera turba tuo,
Militiam Veneris blandis patiere sub annis,
Et Veneris pueris utilis hostis eris,
Nam tibi uictrices, quascunq; labore parasti,
Eludat palmas una puella tuas,
Et bene cum fixum mento discusserit uncum,
Nil erit hoc, rostro te premet ansa suo,
Illius arbitrio noctem, lucemq; uidebis,
Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet,

N ec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt
L imina, persuasæ fallere rima sat est,
N unc tua uel mediis puppis luctetur in undis.
V el licet armatis hostis inermis eas,
V el tremefacta cauo tellus deducat hiatum,
O ttipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVMNI.

Q Vid mirare meas tot in uno corpore formas?
A ccipe Vertumni signa paterna Dei.
T huscus ego, & tuscis orior, nec penitet inter
P rælia uolscinos deseruisse focos.
N ec me turba iuuat, nec templo lætor eburno.
R omanum satis est posse uidere forum.
H ac quondam tyberinus iter faciebat, & aiunt
R emorum auditos per uada pulsa sonos,
A t postquam ille suis tantum concessit alumnis,
V ertumnus uerso dicor ab amne Deus,
S eu quia uertentis fructum percepimus anni,
V ertumni rursus credidit esse sacrum.
P rima mihi uariat liuentibus uua racemis,
E t coma lactenti spicea fruge tumet,
H ic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
C ernis, & æstiuo mora rubere die,
I nsitor hic soluit pomosa uota corona,
C um pirus inuito stipite mala tulit,
M endax fama noces, alius mihi nominis index,
D e se narranti tu modo crede Deo,
O pportuna mea est cunctis natura figuris
In quãcũq;

In quacunq; uoles uerte, decorus ero,
Indue me cois, fiam non dura puella,
Atq; uirum sumpta quis neget esse toga?
Da falcem & torto frontem mihi comprime fœno,
Iurabis nostra gramina secta manu,
Arma tuli quondam, & memini laudabar in illis·
Corbis & imposito, pondere messor eram·
Sobrius ad lites, at cum est imposta corona,
Clamabis capiti uina subisse meo·
Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi,
Furabor Phœbi, si modo plectra dabis·
Cassibus impositis uenor, sed harundine sumpta
Faunus plumoso sum Deus aucupio·
Est etiam aurigæ species Vertumnus, & eius
Traiicit alterno qui leue pondus equo,
Suppetat hoc pisces calamo prædabor, & ibo
Mundus demissis institor in tunicis·
Pastorem ad baculum possum curare, uel idem
Sirpiculis medio puluere ferre rosam,
Nam quid ego adiitiã de quo mihi maxima fama est,
Hortorum in manibus dona probata meis,
Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre
Me notat, & iunco brassica uincta leui·
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meæ·
At mihi quod formas unus uertebar in omnes·
Nomen ab euentu patria lingua dedit,
At tu Roma meis tribuisti præmia thuscis,
Vnde hodie uicus nomina thuscus habet,
Tempore quo sociis uenit Lycomedius armis,

Atq; Sabina feri contudit arma Taci,
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atq; hostes turpi terga dedisse fugæ.
Sed facias diuum sator, ut romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant uersus, te qui ad uadimonia curris,
Non moror, hæc spatiis ultima meta meis.
Stipis acernus eram properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus,
At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat osca manus,
Qui me tam docilis potuisti fundere in usus
Vnum opus est, operi non datur unus honos.

Epistola Arethusæ ad Lycotam.

h Aec Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,
Cum toties absis si potes esse meus.
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit
Hæc erit e lachrymis facta litura meis,
Aut si qua in certo fallet te littera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.
Te modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito sericus hostis equo,
Hiberniq; getæ, pictoq; Britannia curru,
Vstus & eoa discolor indus aqua.
Hæc ne marita fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo.
Et stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est, nupsi non comitante Deo.

Omnibus heu portis pendent mea noxia uota·
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis·
Occidat immerita, qui carpsit ab arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas·
Dignior obliquo funem qui torqueat ocno·
Aeternusq; tuam pascat aselle famem·
Dic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
Hæc noceant potius, quam dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas·
Diceris & macie uultum tenuasse, sed opto
E desyderio sit color iste meo·
At mihi cum noctes induxit uesper amaras,
Siqua relicta iacent osculor arma tua,
Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & auctores non dare carmen aues·
Noctibus hybernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos·
Et disco qua parte fluat uincendus araxes·
Quot sine aqua partus millia currat equus·
Cogor & e tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura Dei,
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu
Ventus in Italiam, qui bene uela ferat·
Assidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis esse moras·
Felix Hippolite nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput·
Romanis utinam patuissent castra puellis,
Essem militiæ sarcina fida tuæ·

Nec me tardarent scythiæ iuga, cum pater altas
  Aphricus in glaciem frigore nectit aquas,
Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
  Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.
Nam mihi quo pœnis tibi purpura fulgeat ostris
  Crystallusq; tuas ornet aquosa manus,
Omnia surda tacent, rarisq; assueta calendis,
  Vix aperit clausos una puella lares.
Graucidos & catulæ uox est mihi grata querentis,
  Illa tui partem uendicat una tori,
Flore sacella tego, uerbenis compita uelo,
  Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
Siue in furtiuo gemuit stans noctua tigno,
  Seu uoluit tangi parca lucerna mero,
Illa dies ornis cædem denunciat agnis,
  Succinctæq; calent ad noua lucra popæ.
Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
  Raptàue odorato carbasa lina duci,
Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
  Subdolus & uersis increpat arcus equis.
Sed tua sit domitis parthe telluris alumnis
  Pura triumphanteis hasta sequatur equos.
Incorrupta mei conserua fœdera lecti,
  Hac ego te sola lege redisse uelim,
Armáq; cum tulero portæ uotiua capenæ
  Subscribam saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

T Arpeium nemus & Tarpeiæ turpe sepulchrũ

Fabor, & antiqui limina capta Iouis·
Lucus erat felix ederoso conditus antro,
Multaq; natiuis obstrepit arbor aquis,
Siluani ramosa domus, quo dulcis ab æstu
Fistula potueras ire iubebat oues·
Hunc Tacius fontem uallo præcingit acerno,
Fidaq; suggesta castra coronat humo,
Quid tum Roma fuit, tubicen uicina Curetis,
Cum quateret lento murmure saxa Iouis?
Atq; ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant romano pila Sabina foro,
Murus erant montes, ubi nunc est curia septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus·
Hinc Tarpeia Deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput·
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ uoluit flammas fallere uesta tuas·
Vidit arenosis Tacium perludere campis,
Pictaq; per flauas arma leuare iubas,
Obstupuit regis facie, & regalibus armis,
Interq; oblitas excidit urna manus,
Sæpe illa immeritæ causata est omina lunæ,
Et sibi tingendas dixit in amne comas·
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem lederet hasta Taci·
Dumq; subit primo capitolia nubila fumo
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda Ioui·
Ignes castrorum, & Taciæ prætoria turmæ,

Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Taci.
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Vesta pudenda meo.
Ille equus ille meos in castra reponet amores,
Cui Tacius dextras collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaq; in sæuos inguina uersa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamine torta uia?
Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis
Improba uirgineo lecta ministra foco.
Pallados extinctos siquis mirabitur ignes,
Ignoscat, lachrymis spargitur ara meis
Cras (ut rumor ait) tota pugnabitur urbe,
Tu cape spinosi roscida terga iugi.
Lubrica tota uia est, & perfida, quippe tacentes
Fallaci cœlat limite semper aquas,
O utinam magicæ nossem cantamina musæ,
Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.
Te toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla Lupæ.
Sic hospes patiare tua regina sub aula
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Si minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
Commissas acies ego possum soluere, nuptæ
Vos medium palla fœdus inite mea.
Adde hymenæe modos, tubicen fera murmura conde,

Credite uestra meus molliet arma torus·
Etiam quarta canit uenturam buccina lucem
Ipsaq; in Oceanum sydera lapsa cadunt·
Experiar somnum, de te mihi somnia queram,
Fac uenias oculis umbra benigna meis·
Dixit, & incerto permisit brachia somno
Nescia nefariis accubuisse nouis·
Nam Vesta iliacæ felix tutela fauillæ
Culpam alit, & plures condit in ossa faces,
Illa ruit qualis celerem prope Thermodoonta,
Strimoniis abscisso fertur aperta sinu·
Vrbi festus erat, dixere palilia patres·
Hic primus cœpit mœnibus esse dies·
Annua pastorum conuiuia lusus in urbe
Cum pagana madent fercula diuitiis,
Cumq; super raros fœni flamantis aceruos
Traiicit immundas ebria turba dapes·
Romulus excubias decreuit in ocia solui,
Atq; intermissa castra silere tuba·
Hoc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem,
Pacta ligat, pactis ipsa futura comes·
Mons erat ascensu dubius, festoq; remissus·
Nec mora uocales occupat ense canes·
Omnia præbebant somnos· sed Iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis·
Prodiderat portæq; fidem, patriamq; iacentem,
Nubendiq; petit, quem uelit ipsa, diem,
At Tacius neq; enim sceleri dedit hostis honorem,
Nube ait, & regni scande cubile mei·
Dixit, & ingestis comitum super obruit armis,

Hæc uirgo officiis dos erat apta tuis,
A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus,
O uigil iniustæ præmia sortis habes.

AD LENAM.

t Erra tuum spinis obducat Lena sepulchrum,
Et tua quod non uis sentiat umbra sitim,
Nec sedeant cineri manes, & Cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat ossa sono,
Docta uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq; toro pessima semper auis,
Penelopen quoq; neglecto rumore mariti
Nubere lasciuo cogeret Antinoo.
Illa uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis esse nouerca suis,
Quippe & collinas ad fossam mouerit herbas,
Stantia currenti diluerentur aqua.
Audax cantatæ leges imponere lunæ,
Et sua nocturno fallere terga lupo.
Posset et intentos astu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
Consuluitq; striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes fœtæ semina legit equæ,
Exornabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxosamq; terat sedula culpa uiam,
Si te eoa iuuat, debatarumq; aurea ripa,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua,
Eurypiliq; placet coæ textura Mineruæ,
Sectaq; ab attalicis putria signa toris,

Seu quam palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
  Murrheaq; in parthis pocula cocta focis,
Sperne fidem, prouolue Deos, mendacia uincant.
  Cædant damnosæ iura pudicitiæ.
Et simulare uirum pretium facit, utere clausis.
  Maior dilata nocte decurret amor,
Si tibi forte comas uexauerit utilis ira,
  Post modo mercata pace premendus erit.
Deniq; ubi amplexu Venerem promiseris empto,
  Fac similes puros Isidis esse dies.
Ingerat apriles Iole tibi, tundat amicle
  Natalem maiis idibus esse tuum.
Supplex ille sedet, posita tu scribe catedra
  Quidlibet, has artes si pauet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes,
  Litibus alternis quos putet esse datos.
Non te Medeæ delectent probra sequacis,
  Nempe tulit fastus ausa rogare prior,
Sed potius mundi Thais preciosa Menandri,
  Cum ferit astutos comica mœcha getas.
In mores te uerte uiri, si cantica iactat
  I comes, & uoces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes uigilet, si pulset inanis
  Surdus in obductum somniet usq; seram.
Nec tibi displiceat miles non factus amori,
  Nauta nec attrita si ferat æra manu,
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
  Cœlati medio cum saliere foro.
Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.
  Versibus auditis quid nisi uerba feres?

140

Qui uersus, coæ dederit nec munera uestis
 Ipsius tibi sit surda sine arte lyra
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus
 Vtere nequis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pæsti
 Sub matutino cocta iacere noto.
His animis nostræ dum uersat Acanthis amicæ.
 Per tenues ossa sunt numerata cutes.
Sed cape torquatæ Venus o regina columbæ,
 Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
Sputaq; per dentes ira cruenta cauos,
Atq; animam in tegetes putrem expirare paternas.
 Horruit algenti pocula curua foco,
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli
 Vincula, & immundo pallida mitra situ,
Et canit in nostros nimis experrecta dolores,
 Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo.
 Vrgeat hunc supra uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito saxis,
 Mixtaq; tam saxis addito uerba mala.

De Pugna actiaca nauali.

SAcra facit uates, sint ora fauentia sacris,
 Et cadat ante meos icta iuuenca focos,
Cæra phileteis certet romana corymbis,
 Et cyrenæas urna minister aquas,
Costum molle date, & blandi mihi thuris honores

Terq; focum circa laneus orbis eat·
Spargite me lymphis, carmenq; recentibus aris·
Tybia mygdoniis libet eburna cadis·
Ite procul fraudes, alio ſint aere noxæ,
Pura nouum uati laurea mollit iter,
Muſa Palatini referemus Apollinis ædem,
Res eſt Calliope digna fauore tuo·
Cæſaris in nomen ducuntur carmina, Cæſar
Dum canitur quæſo Iuppiter ipſe uaces·
Eſt Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Qua ſinus Ioniæ murmura condit aquæ,
Actia Iuleæ pelagus monumenta carinæ
Nautarum uotis non operoſa uia·
Huc mundi coiere manus ſtetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis·
Altera claſſis erat tenero damnata Quirino,
Pilaq; fœminea turpiter apta manu,
Hinc auguſta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq; iam patriæ uincere docta ſuæ·
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radiis picta tremebat aqua,
Cum Phœbus linquens ſtantem ſe uindice Delon,
Nam tulit iratos mobilis uina notos,
Aſtitit Auguſti puppem ſuper, & noua flamma
Luxit in obliquam ter ſinuata facem·
Non ille attulerat crines in colla ſolutos,
Aut teſtudineæ carmen inerme lyræ,
Sed quali aſpexit Pelopeium Agamemnona uultu,
Egeſſitq; auidis Dorica caſtra rogis,
Aut qualis flexos, ſoluit Pythona per orbes·

Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
Mox ait o longa mundi seruator ab Alba
Auguste, hectoreis cognite maior auis,
Vince mari, iam terra tua est, tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam, quæ nunc te uindice freta,
Imposuit proprie publica uota tuæ,
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire palatinas non bene uidit aues.
Et nimium remis audent prope turpe latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te quod classis centenis remiget alis
Terreat, inuito labitur illa mari,
Quodq; uehunt proræ centauria saxa minante,
Tigna caua & pictos experiare metus.
Frangit, & attollit uires in milite causa,
Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates, ego temporis author
Ducam laurigera iulia rostra manu.
Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus.
Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
Vincit Roma, fide Phœbi, dat fœmina pœnas,
Sceptra per ionias fracta uehuntur aquas.
Et pater Idalio miratus Cæsar ab astro.
Sum Deus, & nostri sanguinis ista fides.
Prosequitur cantu Triton, omnesq; marinæ
Plauserunt circa libera signa Deæ.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum iusso non moritura die.
Di melius, quantus mulier foret una triumphus

D uctus erat per quas ante Iugurtha uias·
A ctius hinc traxit Phœbus monumenta, quod eius
V na decem uicit missa sagitta rates·
B ella satis cecini, citharam iam poscit Apollo
V ictor, & ad placidos exuit arma choros·
C andida nunc molli subeant conuiuia luco,
B landitiæq; fluant per mea colla rosæ,
V inaq; fundantur prælis elisa falernis,
T erq; lauet nostras spica cilissa comas·
I ngenium positis irritet musa poetis·
B acche soles Phœbo fertilis esse tuo,
I lle paludosos memoret seruire sicambros,
C epheam hic Meroen, fuscaq; regna canat,
H ic referat sero confessum fœdere parthum,
R eddat signa Remi, mox dabit ipse sua·
S iue aliquid pharetris Augustus parcet eois
D ifferat in pueros ista trophæa suos·
G aude Crasse nigras siquid sapis inter arenas,
I re per Eufraten ad tua busta licet·
S ic noctem patera, sic ducam carmine, donec
I niiciat radios in mea uina dies·

AD CYNTHIAM·

S V nt aliquid manes letum non omnia finit,
L ucidaq; euictos effugit umbra rogos·
C ynthia nanq; meo uisa est incumbere fulcro,
M urmur ad extremæ nuper humata uiæ·
C um mihi ab exequiis somnus penderet amoris,
E t quererer lecti frigida regna mei,

Eosdem habuit secum, quibus est elata capillos
Eosdem oculos, lateri uestis adusta fuit.
Et solitum digito beryllon ad ederat ignis,
Summaq; letheus triuerat ora liquor,
Spirantisq; animos, & uocem misit. at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide nec cuiquam melior sperande puellæ,
In te iam uires somnus habere potest?
Iàm ne tibi exciderant uigilantis furta suburræ,
Et mea nocturnis trita fenestra dolis.
Per quam; demisso quoties tibi fune pependi
Alterna ueniens in tua colla manu.
Sæpe Venus triuio commixta est pectore mixto,
Fecerunt tepidas pallia nostra uias.
Fœderis heu taciti cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere noti.
At mihi non oculos quisquam inclinauit eunteis,
Vnum impetrassem te reuocante diem.
Nec crepuit fixa me propter arundine custos,
Læsit & obiectum tegula curta caput.
Deniq; quis nostro curuum te funere uidit?
Atram quis lachrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
Iussisses lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat nulla mercede hiacynthos
Iniicere, & fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina uernæ.
Sensi ego, cum insidiis pallida uina bibi.

Aut Nomas archanas tollat uersuta salivas·
 Dicet damnatas ignea testa manus,
Quae modo per uiles inspectata est publica noctes,
 Haec nunc aurata cyclade signat humum·
Et grauiora rependit iniquis pensa quasilis,
 Garrula de facie si qua locuta mea est,
Nostraq; quod Petale tulit ad monumenta corollas,
 Codicis immundi uincula sentit anus·
Ceditur & Lalage tortis suspensa capillis
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum
Te patiente meae conflauit imaginis aurum
 Ardente e nostro dotem habitura rogo·
Non tamen insector quamuis mereare, Properti·
 Longa mea in libris regna fuere tuis·
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
 Tergeminusq; canis sic mihi molle sonet,
Me seruasse fidem si fallo uipera nostris
 Sibilet in tumulis, & super ossa cubet,
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem,
 Turbaq; diuersa remigat omnis aqua·
Vna Clytemnestrae stuprum uehit, altera Cressae
 Portat mentitae lignea monstra bouis·
Ecce coronato pars altera partha phaselo
 Mulcet ubi elysias aura beata rosas·
Qua numerosa fides, qua quaeritur unda Cybelles,
 Mitratisq; sonant lydia plectra choris,
Andromedeq;, & Hypermestre sine fraude maritae
 Narrant hystoriae pectora nota suae
Haec summa aeternis queritur liuere cathenis
 Brachia, nec meritas frigida saxa manus·

Narrat Hypermestræ magnum ausas esse sorores
In scelus, hoc animum non ualuisse suum.
Sic mortis lachrymis uitæ sanamus amores.
Cælo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus si forte moueris,
Si te non totum Chloridos herba tenet,
Nutrix in tremulis ne quid desideret annis,
Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Delitiæq; meæ Latris, cui nomen abusu est,
Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoscunq; meo fecisti nomine uersus,
Vre mihi. laudes desine habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio qua pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hac Tyburtina iacet aurea Cynthia terra.
Accessit ripæ laus Aniene tuæ,
Nec tu sperne piis uenientia somnia portis,
Cum pia uenerunt somnia pondus habent.
Nocte uagæ ferimur. nox clausas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges lethea ad stagna reuerti.
Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliæ, mox sola tenebo.
Mecum eris, & mixtis ossibus ossa teram.
Hæc postquan querula mecum sub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

De Cynthia.

DE CYNTHIA ET DRACONE.

d

I sce q̃d Exquilias hac nocte, fugarit, aquosas
Cum uicina meis turba cucurrit agris,
L annuuiũ annosi uetus est tutela Draconis,
H ic ubi tartareæ non perit hora moræ,
Q ua sacer abripitur cæco descensus hiatu,
Q ua penetrat uirgo, tale iter omne caue.
I eiuni serpentis honos cum pabula poscit
A nnua, & ex ima sibila torquet humo.
T alia demissæ pallent ad sacra puellæ.
Cum temere anguino creditur ore manus.
I lle sibi admotas a uirgine corripit escas
V irginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
C lamantq; agricolæ, fertilis annus erit.
H uc mea detonsis euecta est Cynthia mannis
C ausa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
A ppia dic quæso quantum te teste triumphum
E gerit effusis per tua saxa rotis,
T urpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
S i sine me, famæ non sine labe meæ.
S pectaclum ipsa sedens primo temone pependit,
A usa per impuros frena mouere locos,
S erica nam taceo uolsi carpenta nepotis,
A tq; armillatos colla molossa canes,
Q ui dabit immundæ uenalia farta saginæ,
V incet ubi erasas barba pudenda genas.
C um fieret nostro toties iniuria lecto,
M ulctato uoluit castra mouere toro,

Deprehensum Propertium cum Phyllide
& Theia amicis a Cynthia, uapu
lasséque ab ea omnes uehe-
menter.

P
Hyllis auentinæ quædam est uicina Dianæ
Sobria grata parum, cum bibit omē decet.
Altera Tarpeios est inter Theia lucos
Candida, sed potæ non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire uocatis,
Et uenere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utranque fui.
Lygdamus ad cyathos. utrique æstiua supellex.
Et methymnæi grata saliua meri.
Nile tuus tibicen erat coralistria Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
Mimus & ipse suos breuiter concretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus,
Sed neque suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inque suos mensa supina pedes,
Me quoque per talos Venerem quærente secundos,
Semper damnosi subsiluere canes,
Cantabant surdo, nudabant pectora cæco
Lanuuii ad portas heu mihi solus eram,
Cum subito rauci sonuerunt cardine postes,
Et leuia ad primos murmura facta lares,
Nec mora cum totas resupinat Cynthia ualuas
Non operosa comis, sed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remissos,

Palluerantq; ipso labra soluta mero.
Fulminat illa oculis, & quantum fœmina sæuit.
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum coniicit ignes
Territa uicinas Theia clamat aquas.
Lumina sopitos turbant elata quirites,
Omnis & insana semita nocte sonat.
Illas direptisq; comis, tunicisq; solutis
Excipit obscuræ prima taberna uiæ.
Cynthia in exuuiis gaudet, uictrixq; recurrit,
Et mea peruersa sauciat ora manu,
Imponitq; notam collo, morsuq; cruentat,
Præcipueq; oculos, qui meruere, ferit.
Atq; ubi iam nostris lassauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra iacens
Exuitur, geniumq; meum prostratus adorat.
Lygdame nil potui tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
Atq; ait, admissæ si uis me ignoscere culpæ,
Accipe quæ nostræ formula legis erit.
Tu neq; Pompeia spaciabere cultus in umbra,
Nec cum lasciuum sternet arena forum.
Colla caue inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.
Lygdamus in primis omnis mihi causa querelæ
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges, respondi ego, legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein quæcunq; locum externæ tetigere puellæ

Suffiit, & pura limina tergit aqua.
Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Terq; meum tetigit sulfuris igne caput.
Atq; ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi & toto soluimus arma toro.

De Hercule & morte Caci.

a Mphitrioniades qua tempestate iuuencos
Egerat a stabulis o Erythræa tuis,
Venit ad inuictos pecorosa palatia montes
Et statuit fessos fessus, & ipse boues,
Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaq;
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes, furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat metuendo raptor ab antro
Per tria partitos qui dabat ora sonos,
Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste Deo, furem sonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides sic ait ite boues,
Herculis ite boues nostræ labor ultime clauæ,
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues,
Aruaq; mugitu sancite boaria longo.
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
Terraq; non ullas fœta ministrat aquas.

Sed procul inclusas audit ridere puellas·
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
Fœminæ loca clausa Deæ, fontesq́; piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris,
Deuia puniceæ uelabant limina uitæ,
Putris odorato luxerat igne casa,
Populus et longis ornabat frondibus ædem,
Multaq́; cantantes umbra tegebat aues·
Huc ruit in siccam congesto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora Deo,
Vos precor o lucis sacro quæ luditis antro,
Pandite defessis hospita uestra uiris,
Fontis egens erro circaq́; sonantia lymphis,
Et caua suscepto flumini palma sat est·
Audistis'ne aliquem tergo qui sustulit orbem?
Ille ego sum, Alcidem terra recepta uocat·
Quis facta herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atq; uni stygias hominum luxisse tenebras
Accipite hæc, fesso uix mihi terra patet·
Quod si Iunoni sacrum faceretis amaræ·
Non clausisset aquas ipsa nouerca suas,
Sin aliquam uultusq́; meus, setæq́; leonis
Terrent, & libyco sole perusta coma,
Idem ego sidonia feci seruilia palla
Officia, & lydo pensa diurna colo,
Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
Et manibus duris apta puella fui·
Talibus Alcides, at talibus alma sacerdos
Puniceo canas stamine uincta comas,

Parce oculis hoſpes, lucoq; abſcede uerendo,
Cede age dum, & tuta limina linque fuga,
Interdicta uiris metuenda lege piatur,
Qua ſe ſummota uindicat ara caſa,.
Magnam Tireſias aſpexit Pallada uates,
Fortia dum poſita gorgone membra lauat.
Dii tibi dent alios fontes, hæc lympha puellis
A uia ſecreti liminis una fuit.
Sic anus. ille humeris poſtes concuſſit opacos.
Nec tulit iratam ianua clauſa ſitim.
At poſtquam exhauſto iam flumine uicerat æſtum,
Ponit uix ſiccis triſtia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
Accipit, hæc feſſo uix mihi terra patet.
Maxima quæ gregibus deuota eſt ara repertis,
Ara per has inquit maxima facta manus,
Hæc nullis unquam pateat ueneranda puellis,
Herculis eximii ne ſit inulta ſitis.
Sancte pater ſalue, cui iam fauet aſpera Iuno,
Sancte uelis libro dexter in eſſe meo.
Nunc quoniam manibus purgatum ſanxerat orbem,
Sic ſanctum taciæ compoſuere cures.

Quare Iupiter, Feretrius dictus.

n V nc Iouis incipiam cauſas aperire Feretri,
Armaq; de ducibus trina recepta tribus,
Magnum iter aſcendo, ſed dat mihi gloria uires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ

Huius, & exuuiis plenus ab hoſte redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem
Victor in euerſum cuſpide fundis equum·
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat·
Hic ſpolia ex humeris auſus ſperare Quirini,
Ipſe dedit, ſed non ſanguine ſicca ſuo·
Hunc uidit ante cauas uibrantem ſpicula turres
Romulus & uotis occupat ante ratis,
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron,
Vouerat, & ſpolium corruit ille Ioui·
Vrbis, uirtutisq; parens ſic uincere ſueuit,
Qui tulit aprico frigida caſtra lare,
Idem eques, & frenis, idem fuit aptus aratris·
Et galea hirſuta compta lupina iuba·
Picta nec inducto fulgebat parma Pyropo·
Præbebant cæſi baltea lenta boues·
Coſſus at inſequitur ueientis cæde Tolunni,
Vincere cum Veios poſſe laboris erat·
Necdum ultra Tyberim belli ſonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veii ueteres & uos tum præda fuiſtis,
Et ueſtra poſita eſt aurea ſella foro,
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cantat, & in ueſtris oſſibus arua metunt·
Forte ſuper portæ dux Veius aſtitit arcem,
Colloquiumq; ſua fretus ab urbe dedit·
Dumq; aries murum cornu pulſabat aheno,
Vineaq; inductum longa tegebat opus,
Coſſus ait forti melius concurrere campo·

Nec mora fit, plano sistit uterq; gradu.
Dii Latias iuuere manus, desecta Tolunni
Ceruix, Romanos sanguine lauit equos.
Claudius a rheno traiectos arcuit hostes
Belgica cum uasti parma relata ducis.
Vir domari genus hic rheno iactabat ab ipso
Nobilis erectis fundere gesa rotis.
Illi uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab incisa decidit unca gula.
Nunc spolia in templo tria condita. causa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem,
S'eu quia uicta suis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta est ara superba Iouis.

AD PAVLVM.

Desine Paule meũ lachrymis urgere sepulchrũ
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cum semel infernas intrarunt funera leges
Non exorato stant adamante uiæ,
Te licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ,
Nempe tuas lachrymas littora surda bibent.
Vota mouent superos, ubi portitor æra recepit,
Obserat herbosos lurida porta rogos.
Sic mœstæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput,
Quid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
Num minus immites habuit Cornelia parcas?
Et sum quod digitis quinq; leuatur onus.

Damnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
  Et quæcunq; meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni.
  Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
Aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna
  In mea sortita iudicet ossa pila,
Assideant fratres iuxta minoia sella,
  Eumenidum intento turba seuera foro.
Sisyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
  Fallax tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
  Et iaceat tacita lapsa catena sera.
Ipsa loquor pro me (si fallor) pœna sororum
  Infelix humeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per auita decorat trophæi,
  Aera Numantinos regna loquuntur auos.
Altera maternos exequat turba libones,
  Et domus est titulis utraq; fulta suis.
Mox ubi iam facibus cessit prætexta maritis,
  Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paule tuo sic discessura cubili,
  In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi Roma colendos
  Sub quorum titulis Aphrica tonsa iaces,
Et Persen proaui simulantem pectus Achillis,
  Quiq; tuas proauus fregit Achille domos,
Me neq; censuræ legem mollisse, nec ulla
  Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuuiis tantis Cornelia damnum.
  Quin & erat magnæ pars imitanda domus,

Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.
Viximus insignes inter utranq; facem.
Mi natura dedit leges a sanguine ductas,
Nec possim melior iudicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
Turpior assensu, non erit ulla meo.
Vel tu quæ tardam mouisti fune Cybellem,
Claudia turritæ rara ministra Deæ,
Vel cui commissos cum uestra reposceret ignes.
Exhibuit uiuos carbasus alba focos
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi,
In me mutatum quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lachrymis, urbisq; querelis,
Defleta, & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat, & lachrymas uidimus ire Deo.
Et tamen emerui generosos Vestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te Lepide, & te Paule meum post fata leuamen.
Condita sunt uestro numina nostra sinu.
Vidimus, & fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et serie fulcite genus, mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc est fœminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos.
Hæc cura & cineri spirat inusta meo.

Fungere maternis uicibus pater, illa meorum
 Omnis erit collo turba ferenda tuo·
Oscula cum dederis tua flentibus, adiice matris·
 Tota domus cœpit nunc onus esse tuum·
Et siquid doliturus eris sine testibus illis,
 Cum uenient, siccis oscula falle genis·
Sat tibi sunt noctes, quas de me Paule fatiges,
 Somniaq; in faciem credita sæpe meam·
Atq; ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
 Vt responsuræ singula uerba iace·
Seu tamen aduersum mutarit Ianua lectum,
 Sederit et nostro cauta nouerca toro,
Coniugium pueri laudate, et ferte paternum·
 Capta dabit uestris moribus illa manus·
Nec matrem laudate nimis· collata priori
 Vertet in offensas libera uerba suas·
Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
 Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite uenturam iam nunc sentire senectam,
 Cœlibis ad curas nec uacet ulla uia·
Quod mihi detractum est, uestros accedat ad annos,
 Prole mea Paulum sic iuuat esse senem·
Et bene habet nunquam mater lugubria sumpsi
 Venit in exequias tota caterua meas·
Causa perorata est, flentes me surgite testes,
 Dum pretium uitæ grata rependit humus·
Moribus & cœlum patuit, sim digna merendo,
 Cuius honoratis ossa uehuntur aquis·

FINIS·

CATVLLVS.

TIBVLLVS.

PROPERTIVS.

Zelis